AUTORITATES
ARISTOTELIS
SENECAE &.
DAVENTRIÆ
J. DE *BREDA*
1497

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

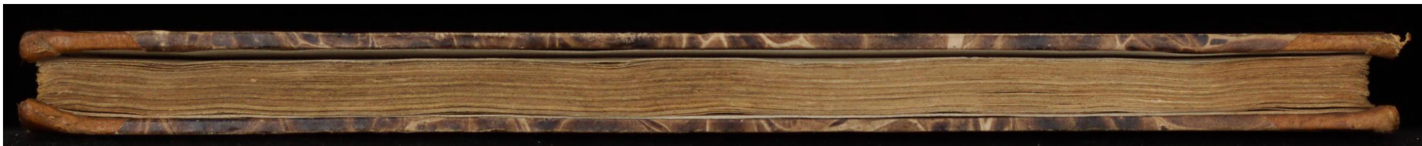

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

~~140.~~
171 g.50.
GW. 2826
CA. 193

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Autoritates Aristoteles, Senece, Boetii, Platonis, Appulei, Affricani, porphyrii et gilberti Porritani Daventrie per Jacobum de Breda 1497.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

laurencius

Autoritates Ariſtotelis Senece Boetij Platonis Appulei affricani Porphirij et Gilberti porritani

Koninklijke Bibliotheek te 's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Regiſtꝝ denotãs auctoritates libroꝝ ariſtotelis ⁊ quorun-dã phoꝝ in quolibet folio Feliciter incipit

Auctoritates ariſtotelis p̄mi ⁊ ſcđi li. metha.	folio p̄mo
Auctoritates tercij q̄rti ⁊ v. libri metha.	folio ſecundo
Auctoritates ſexti ⁊ ſeptimi libri metha.	folio tercio
Auctoritates octaui ⁊ noni li. metha.	folio q̄rto
Auctoritates x. xi. ⁊ xij. libri. metha.	folio quĩto
Auctoritates p̄mi libri phiſicoꝝ	folio ſexto
Auctoritates ſecundi ⁊ tercij libri phi.	folio ſeptimo
Auctoritates quarti ⁊ quĩti libri phiſicoꝝ	folio octauo
Aucto. ſexti. vij. ⁊ viij. libri phiſicoꝝ	folio nono
Auctoritates p̄mi ⁊ ij. libri de celo ⁊ mũdo	folio decimo
Aucto. iij. ⁊ quarti libri de celo ⁊ mũdo	folio. xi.
Aucto. p̄mi ⁊ ſcđi libri de generatõe	folio. xij.
Aucto. p̄mi. ij. iij. iiij. libri metheoroꝝ	folio eodem
Auctoritates p̄mi libri de aĩa	folio. xiij.
Auctoritates ſecundi libri de aĩa	folio xiiij.
Auctoritates tercij libri de aĩa	folio. xv.
Auctoritates de ſenſu ⁊ ſenſato	folio. xviij.
Autoritates de memoria ⁊ reminiſcẽtia	folio. xix.
Auctoritates de ſumno ⁊ vigilia	folio eodem
Aucto. de longitudĩe ⁊ breuitate vite	folio eodem
Auctoritates de ſenectute ⁊ iuuentute	folio. xx.
Aucto. de reſpiratõe ⁊ inſpiratõe	folio eodem
Auctoritates de morte ⁊ vita	folio eodem
Aucto. de motibus animaliũ	folio eodem
Aucto. p̄mi ſcđi ⁊ iij. libri de aĩalibꝫ	folio. xxi.
Aucto. iiij. ⁊ quĩti libri de aĩalibꝫ	folio. xxij.
Aucto. vi. vij. ⁊ viij libri de aĩalibus	folio eodem
Aucto. ix. x. xi. libri de aĩalibus	folio. xxiij.
Aucto. xij. xiij. xiiij. libri de aĩalibꝫ	folio. xxiiij.
Auctoritates xv. xvi. li. de aĩalibꝫ	folio. xxv.
Aucto. de ſubſtantia orbis	folio eodem
Auctoritates libri cauſarum	folio. xxvi.
Aucto. p̄mi ⁊ ſecũdi ⁊ li. ethicoꝝ	folio eodem
Aucto. iij. iiij. ⁊ quĩti li. ethicoꝝ	folio. xxvij.
Auto. vi. vij. viij. li. ethico.	folio. xxviij
Aucto. ix. et x. li. ethicorum	folio xxix.

Aucto. ariſtotel' de fortuna bona	folio. xxx.
Auctoritates ariſtotelis libri economice	folio eodem
Aucto. p̄mi ſcdi ⁊ iij. libri politicoꝝ	folio. xxxi.
Aucto. iiij. quīti ⁊ vi. li. politicoꝝ	folio. xxxij
Aucto. vij. ⁊ octaui li. politicoꝝ	folio. xxxiij
Aucto. p̄mi li. rhetoricoꝝ ariſto.	folio. xxxiiij
Aucto. ſcdi ⁊ tercij libri rhetoricoꝝ	folio eodem
Aucto. primi ⁊ ſcdi libri poetrie	folio. xxxv.
Aucto. ep̄le de bene viuere ⁊ agere	folio eodem
Aucto. de regimine principum	folio eodem
Auctoritates de pomo ⁊ morte	folio. xxxvi.
Auctoritates ſenece ad lucillum	folio eodem
Auctoritates de vita ⁊ moribus	folio. xxxvij.
Aucto. ſenece de q̄ttuor ꝟtutibꝫ cardīalibꝫ	folio. xxxviij
Aucto. ſenece de beneficijs	folio eodem
Aucto. boecij de ꝯſolatōe phīe p̄. ij. ⁊ iij. li.	folio. xxxix.
Aucto. iiij libri de ꝯſolatōe phīe	folio. xl.
Aucto. quīti libri de ꝯſolatōe phīe	folio eodem
Aucto. de diſciplina ſcholarium	folio. xli.
Aucto. platonis in thimeo	folio eodem
Et appullei affricani	folio. xlij.
Aucto. logice Et p̄mo porphirij	folio eodem
Aucto. p̄dicamentoꝝ ariſtotelis	folio. xliij.
Auctoritates perthemenias	folio. xliiij.
Aucto. ſex principioꝝ gilberti	folio eodem
Aucto. primi ⁊ ſcdi libri priorum	folio. xlv
Auctoritates primi libri poſterioꝝ	folio eodem
Auctoritates ſcdi libri poſteriorum	folio xlvij
Auctoritates primi libri topicorum	folio eodem
Aucto. ij. tercij quarti libri topicoꝝ	folio xlviij
Aucto. quīti ſexti ⁊ ſeptimi libri topicoꝝ	folio xlix
Auctoritates p̄mi ⁊ ſcdi libri elencoꝝ	folio. l.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Incipit prologus cõpendiĳ auctoritatũ philoſophi. ⁊ quorundam aliorum pro vſu introductionis thematum ipo rum predicatorum ad populum ſimul ac in artibus ſtudere volentium.

Um enĩ ariſtotilice tam ad pplˀm p̄dicãti q̃ȝ in arti/ bus ſtudẽti. nõ modicũ ſentẽtię fulgẽtioris ꝯgnitio nis cuiuſlibet ſciẽtię p̄beant robur atqȝ fulcimẽ. iõ in pñtiarũ ꝑ mgrãlibꝫ breuibuſqȝ ſermonũ intro/ ductionibꝫ ad pplˀm ac eorundẽ ſermonuȝ ſuis certis in locis. mẽbriſqȝ ornationibus relucẽtiȷs. eiuſdẽ ariſtotilis in via na turali. Fatur vt cõmẽtator ſuꝑ p̄mo libro phiſicoꝝ luis mũdi cuius ortꝰ p̄mũ carpſit huius vite auras. anno q̊ndecimo mẽ nonis. q̊ ⁊ artarxerſes decimi regis pſaꝝ. in ſtraguma ciuitate tracie q̃ eſt ꝑs macedonie. fuit aũt filiꝰ inchomati medici ⁊ fe/ ſtie q̃ ⁊ ab eſculapio deſcenderũt. florẽs athenis annis trecen tis ⁊ circa octogita añ chriſti natiuitatẽ tp̄e alexãdri magni de cimi macedonĳ regis. Fiũt aũt thematũ in ſermonẽ intentuȝ introductões modis ſequẽtibꝫ ⁊ pluribꝫ aliȷs Principio per mgrãlem ſniam. v̄bi grã. Sit thema illud. Luce. xi. Bti q̊ au diũt v̄bũ dei ⁊c̃. Introduc ſic d̾t ariſtoteles p̄mo de aĩalibus. Nẽ aĩal hñs aures hȝ eas mobiles p̄ter hoĩes. ⁊ hoc rõne no/ bilis cõplexionis. nã vt d̾r ibidẽ. ſicut aurũ excellit oẽ metallũ ſic hõ oẽ aĩal cũ ſit aĩal. rõnale. mortale. diſcipline ſuſceptibile manſuetũ. natura Igiť cũ talˀſit. iugiter v̄ba ſalutis intẽde. at tendat dño dicẽte Matthei xiĳ. Lu. viĳ. ⁊ Apocalipſ. ĳ. ⁊ iĳ Qui hȝ aures audiẽdi audiat. In q̊bꝫ v̄bis p̄tendiť v̄tus ſen/ ſibilis ſiue ſenſualis audiẽdi q̃ ⁊ in aĩalibus. intellectualˀ ⁊ af fectualis q̊ tm̃ in hoĩbus. ps̃. xliiĳ. Audi filia. Ecce p̄mũ ⁊ vi de. ꝯſidera. ſcõm. ⁊ inclia aurẽ tuã. perpẽde terciũ Et augꝰ. xiĳ li. cõfeſſionũ. locutꝰ es dñe voce forti ad aurẽ meã. Qui igiť ne gligẽter audit verbũ dei tm̃ peccat ac ſi chriſti corpꝰ acceptuȝ expueret in terrã. i. q. i. Interrogo vos frẽs ⁊ eſt textus Augꝰ. quẽ tñ caute lege Huius etiã aures creſcẽt in aures aziminas id eſt in eternã cõfuſionẽ vt narrat Ouidiꝰ li. viĳ. metamor/ phoſeos a metha. i. trans ⁊ morphoſis. i. mutatio. de mida ne gligẽte auſcultatore ſimphonie inter phebũ. i. ſolem. ⁊ pan. i. deũ ruſticorũ. Dictũ eſt igiť Bti qui audiũt v̄bũ dei ⁊ cuſto/ diũt illud Ita ſit thema nõ veni vocare iuſtos ſed peccatores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Matthei.ix. Luce.v. Introduc ſic.dicit Auguſtinꝰ ſup ioan
ne. Magis ē iuſtificare impiū. ꝙ̄ celū creare.ſubiungit cām.
Celū ⁊ terra trāſibūt.electoꝝ aūt ſpūal' iuſtificatio ꝑmanebit.
Jdem in libro de natura ⁊ grā nō ꝑt hōbn̄ ⁊ ordiate viuere.ni
ſi luie grē diuinitꝰ adiuuet. Eſt em̄ grā q̄ſi q̇dā radius lucis et
ne quē qui ꝑceperit ei nō reſiſtendo illumiabit.q̇ ꝟo eidē.obi/
cere ꝓponit in tenebris exterioribꝫ permanebit. Cauſa aūt ad
uentus chriſti in carnē fuit iuſtificare impios. Luce.xix. Ue/
nit filiꝰ hoīs q̄rere ⁊ saluū facere qd̄ perierat.⁊ ꝑ.ad Thimo.i.
Chriſtꝰ veīt in hūc mūdū pctōres ſaluos facere. Augꝰ in li.de
verbis dn̄i. Tolle morbos.tolle vulnera ⁊ nulla erit cā medi/
cine. Idē.xiij.de trini.licet cui oīa eq̄liter ſubiacent ſanāde mi
ſerie nrē.alius fuerit modus poſſibilis.ſ; ꝯuenietioꝛ non fuit
ꝙ̄ chrm̄ incarnari vt hō ⁊ deꝰ videri poſſet.quē hō eſſet ſecutu
rus. Dicit ergo.nō veni vocare iuſtos ſed pctōres. Scdo ꝑōt
fieri introductio per quādā diuiſionē: vt ſi thema fuerit de iu
dicio:dic. Quattuoꝛ req̄runt ad iudiciū dei. Primū eſt tuba
ꝓp'lm cōuocās. Scdm ſcriptura nephas declarās. Tercium
ſentētia ꝯdemnās. Quartum miſter ſn̄iam iudicis exequens
Tercio fieri ꝑt a ſenſu ꝯtrario ipius thematis. Itē q̄rto ſyllo
giſtice ſic. Quicūq; adheret deo boītatis eiꝰ fontē largiſſime ex
perit.ſed corpꝰ ſubditū pctīs deo nō adheret cū ſola charitas
diuidat inter filios dei ⁊ ſathane.igit corpus ſubditum pctīs
fontē bonitatis dei nō experit. Et ſic ꝯſequēter in omī mō ⁊ fi
gura. Multa alia hic adduci poſſent de q̇bꝫ ad pn̄s ē ſuperſi/
dendū. Unū tn̄ eſt mēti tenendū ꝙ introductio ſermonis ha/
bet ſe ſicut exordiū ſiue origo ep'laris.iō ſummopere cauendū
ne ſit nimis longa ita vt impediat executōem mēbroꝝ ipſius
ſermonis.alias eſſet vicioſa. Et ſemꝑ debet generaliter cōgru
ere ⁊ coincidere cū materia thematis: vt ſua vi quaſi ad mo/
dū ſere introducat materiam thematis ꝑintentā. Et ad hoc ꝑ
maxime valēt dicta ariſtotelis.ſapiētū q; alioꝝ.igit ⁊c.

¶ Finit prologus

¶ Sequũtur nũc autoritates philoſophi.i. amatoris ſapiẽ.
Et pmo pmi libri methaphiſice

Omnes hoĩes naturaliter ſcire deſiderant
Senſus viſus multas nobis rerꝫ drãs demrãt.
Solũ hoĩm genus arte et rõe viuit
Expiẽtia facit artem.inexpientia vo caſuꝫ
Actus et opatões ſunt circa ſingularia q² medi-
cus nõ ſanat hoĩem in cõi.ſ3 ſocratẽ vl' aliquẽ aliũ in pticula-
ri.ſimiliter ⁊ in aliꝭs
Expiẽtia eſt cognitio ſingulariũ.ars vo vniuerſaliũ
Artifex ẽ ſapiẽtior expto.architector manuali artifice
Signũ ſciẽtis eſt poſſe docere
Cõueniẽs eſt quẽlibet artificẽ inueniẽtem vltra cões ſenſus ex-
tolli.nõ ſolum pter aliquã intẽtionis vtilitatẽ.ſ3 tanq̃ ſapiẽ-
tem ⁊ ab aliꝭs differẽtem
Sciẽtes quorꝫ ſcie ad vſum nõ ſunt.ſapiẽtiores ⁊ hõrabilio-
res ſint illis quorꝫ ſcie ſunt ad vſum
Sapiẽtia eſt ſcia pmarꝫ ⁊ altiſſimarꝫ cãrꝫ
Sapiẽtem oportet ſcire oĩa i vl'i.⁊ ſcire difficillima.⁊ habere
ſciam certiorẽ.⁊ ſcire reddere cãs ipſorꝫ q̃ ſcit.⁊ hrẽ ſciam q̃ ſub
ordinet alias ſcias ſubſeruiẽtes ⁊ hrẽ ſciam q̃ ſuiꝭpius ſit cau
ſa et non alterius
Sapiẽtis nõ eſt ordiari.ſ3 ordiare oportet.i.ſapiẽtis ẽ regere
Hi ſoli docent q̃ cãs de ſingulis docent (⁊ nõ regi
Que maxie ſunt vl'ia difficillima ſunt ad cognoſcendũ homi
bus q² a ſenſu ſunt remotiſſima
Finis ẽ bonũ vniuſcuiuſq3 rei ⁊ vl'r ẽ optimũ in oĩ natura.
Scia.i.methaphiſica nõ ẽ ſcia practica.ſ3 ſpeculatiã.q² pter
nullũ eſt.ſ3 ẽ ſolũ pter fugã ignorãtie
Propter ãmirari nũc hoĩes ⁊ pmo ceperũt philoſophari
Philomites.i.fabularꝫ auditor aliq̃liter ẽ phus.q² fabula ex-
miris et raris ꝯſtituitur
Sũmi ſacerdotes ⁊ antiq̃ phi acq̃ſitis vite neccãriꝭs incepe-
Qui dubitat ⁊ ãmirat̃ ignorare videt̃ (rũt phari
Homo liber dr qui ſuiꝭpſius ⁊ nõ alterius grã eſt
Hũana natura multipliciter ẽ ancilla tã ex pte aĩe q̃3 corpis
Scdm ſymonidẽ ſol' de' h3 hõrẽ ⁊ ſapiam.i.methaphiſicam
Diuinũ nõ inuidet ¶ Multa mentiũtur poete

Nulla ſcīa ē nobilioꝛ ⁊ melioꝛ methaphiſica. qꝛ ipſa ē maxīe
diuina cū ſit de deo. etiā qꝛ deꝰ maxīe hꝫ eā. vñ alie neceſſario
res ſunt hoībꝰ. dignioꝛ ṽo nulla

Deus videt̄ eſſe cā oīm ⁊ ṗncipiū quoddā

Tūc vnūqđqꝫ ſcire arbitramur cū pꝛimā cām ſcire putamus
vel cū cauſas eius cognoſcimus

Quattuoꝛ ſunt cauſe. ſ. materialꝰ. foꝛmalis. efficiēs. et finalis

In fundamēto nature. i. ī materia ṗma nihil ē diſtinctū

Cōmētatoꝛ. Materia pꝛīa nullā foꝛmā hꝫ oīno nec vlēm
nec ꝑticularē. ſꝫ recipit pꝛīo foꝛmā vlēm ⁊ mediāte illa recipit
oēs alias foꝛmas vſqꝫ ad indiuiduales

Item ꝯmētatoꝛ ſpēs nō eſt foꝛma tm̄. ſed eſt q̄d aggregatum
ex materia et foꝛma

Item vlē nō hꝫ eſſe niſi ſm̄ qđ eſt in aīa

Sequūtur aucto. ij. li. methaphi. ariſtotelis

Sicut ſe hꝫ oculꝰ nycticoꝛacis ad lumē ſolis vel diei ſic ſe
hꝫ noſter intellectꝰ ad maīfeſtiſſima nature ad deum ⁊ ad
ſubſtātias ſeꝑatas ⁊ ad naturas reꝝ ſubtiliū

Nō ſolū his dicere grās iuſtū eſt quoꝝ opīonibꝰ aliq̄s cōmu
nicauit. ſꝫ etiā his q̇ ſuꝑficialiter enūciarūt. qꝛ hi etiā ꝯferūt a
liq̄d. habitū em̄ nr̄m pꝛeexerciati ſunt

Vocare phīam ṽitatis equū eſt. Finis ſcīe ſpeculatiue ṽitas
eſt pꝛactice ṽo opus

Verum neſcimus ſine cauſa

Quicq̄d eſt cā alioꝝ vt tale illud eſt maxime tale. vt ignis eſt
cauſa caloꝛis aliJs. ideo ipſe maxīe eſt talis

Illud qđ eſt cā quare alia ſunt ṽa. illud eſt ṽiſſimum

Vnūqđqꝫ ſicut ſe hꝫ ad entitatē. ſic ſe hꝫ ad ṽitatem

In nullo gn̄e cauſaꝝ ꝯuenit ire ī infinitū ſꝫ ſꝑ ē deuenire ad a
liqđ qđ eſt ṗmū in illo gn̄e. vñ cōuenit deuenire ad ṗmū finē
ṗmā materiam ⁊ ṗmam foꝛmam

Primum eſt ſꝑ cauſa poſterioꝛis

Generatio vnius eſt coꝛruptio alterius

Generatio eſt medium inter eſſe ⁊ nō eſſe

Dupl̄r dꝛ aliq̄d fieri ex alio. vl̄ qꝛ ex puero fit vir. ex auroꝛa di-
es Vl̄ ſic. ex aere fit aq̄ ⁊ vl̄r ex incōpleto cōpletum

Impoſſibile eſt ṗncipiū ſempiternū. ex quo fit generatio coꝛ
rumpi ſcꝫ materiam ṗmam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Qui infinitũ agũt naturã boni auferunt latẽter. ex quo habetꝫ ꝙ finis ⁊ bonum conuertuntur

Nullũ agens neutrale ſiue intellectuale ab intentõe finis abſoluitur ¶ Infinitum non eſt ſcibile

Quicquid intellectus intelligit ip̃m prius ſciuit

In omni eo qḋ mouetur neceſſe eſt intelligi materiam

Tunc ſcire putamꝰ rem. cum cauſas eiꝰ cognoſcimus

Auditões cõtingũt ſcḋm conſuetudines mentiũ

Sicut cõſueuimus ita dignamur loqui

Conſuetum ſemper notius eſt

Quantã vim habeãt q̃ cõſueta ſunt leges oſtendunt

In q̄buſdã fabularia puerilia magis valẽt ꝓpt᷑ v̾itatẽ ꝯſeruandam ¶ Abſurdũ eſt ſimul habere ſciam ⁊ modũ ſciẽdi

¶ Cõmẽtator Cõphẽſio v̾itatis nõ eſt impoſſibil'i multis rebꝫ. ⁊ hoc iḋ eſt qꝛ nos habemꝰ deſiderium naturale ad ſciendum veritatem ¶ Nihil eſt ocioſum in natura.

Principia ſe habẽt in ſcia ſicut ianua in domo quã nullus ignorat. ꝙ ariſtoteles noſtꝝ intellectuꝫ aſſimilat in intelligendo ſubſtãtias ſeꝑatas oculo veſꝑtilionis. nõ tamẽ in hoc impoſſibilitatem demõſtrat ſꝫ difficultatem

Nullus ꝑ ſe ꝑt inueĩre ſcias ſpeculatiuas ⁊ practicas in maiori parte. qꝛ nõ cõplentur niſi ꝑ iuuamentũ prioris ad ſubſequentẽ. ⁊ ſi prior nõ fuiſſet ſubſequẽs nõ eſſet

Prima cã eſt magis digna in eſſe ⁊ veritate q̃3 alia oĩa. qꝛ omnia entia acq̄runt veritatẽ ⁊ eſſe a prima cauſa

Qui deſtruit finẽ. deſtruit omne bonũ ⁊ nihil percipit

Cõſuetudo audiẽdi appollogos ⁊ fabulas magnũ eſt impedimentum in cognitione veritatis

Ars logice eſt quedam vtilis via in oibꝫ ſciẽtijs. ⁊ eſt modꝰ ſciendi in vnaquaqꝫ ſcientia

¶ Sequunt᷑ autoritates. iij libri methaphi. ariſtotel'.

Argumentoꝝ ſolutio eſt veritatis inquiſitio

Ignorantis nõ eſt ſoluere id eſt determiare

Ueritatẽ q̄rentes ſine dubitatione ſimiles ſunt ignorantibus quo ire oportet.

In immouentibus nec eſt mouens neqꝫ finis

Finis et bonum idem ſunt.

Magis dicimꝰ illũ ſcire rõe q̃ ſcit affirmatiẽ q̃3 q̃ ſcit negatiẽ

Unius rei eſt vna definitio
Ens ꝛ vnū nō ſunt genera. Dr̄ne nō ſunt extra rōem generis
Nō ꝯtigit ponere domū ꝑter hāc vł iſtā domū vł ꝑticulare
Unum numero ꝛ ſingulare nō differunt
Dēs theologi q̄ antiq̄tus fecerāt deos. faciebāt pꝛīcipia enti-
um ꝛ dixerūt pꝛima eē pꝛīcipia īmoꝛtalia que guſtauerūt ne-
ctar ꝛ māna. illa ꝟo moꝛtalia q̄ ñ guſtauerūt. ſꝫ tm̄ h̄ nō eſt verū
Eterna nō indigent cibo
Coꝛruptibiliū ꝛ incoꝛruptibiliū nō ſunt eadē pꝛincipia
Impoſſibile eſt aliq̄d fieri ex nō ente   Cōmētatoꝛ
Qui neſcit quid querit neſcit quid inuenit
Finis eſt melioꝛ omnibus cauſis.
Idem numero ꝛ ſingulare. idem ſunt cū ꝑticulari

Sequunt̄ auctoꝛi. iiij libꝛi methaphi. ariſtotel̄

Rima phica. i. methaphiſica cōſiderat ens ꝛ paſſiones
et pꝛincipia entis ſcd̄m quod ens
Ens ſcd̄m qd̄ ens d̄r multis modis nō equoce. ſed ſm
attributionē oīm in vnū. id eſt analogice.
Subſtantia eſt ꝑmum ens a quo oīa dependent
Ens ꝛ vnum conuertuntur
Idem eſt homo ꝛ vnus homo
Eadē ſunt quoꝝ generatio ꝛ coꝛruptio eſt eadē. vel ea que ea
dem generatōe generant̄ ꝛ coꝛrumpunt̄
Eiuſdē ſcie ē oppoita ꝯſiderare. h̄ ē oppoitoꝝ eadē ē diſciplia.
Negatio ꝛ ꝑuatio drn̄t. q2 negatio ē alicꝰ ſimplr remotio. ſed
pꝛiuatio eſt remotio alicuiꝰ in ſubiecto apto nato ad illud
Circa idē genus verſat̄ methaphiſicus ꝛ ſophiſta
Primū ꝑncipiū in aliq̄ ſciētia notiſſimū eſſe debet in ea non
conditionale nec demonſtratum
Prima dignitas eſt de quolibet affirmatio vel negatio. alias
de quolibet eſſe vel non eſſe. ꝛ de nullo ſimul
Qui negat loq̄lā poīt loq̄lā. Qui nō vnū ītelligit nihil ītelligit
Qui nō vnum ſignificat nihil ſignificat
Nō omne qd̄ videt̄ verū ꝛ apparet verū: eſt verum
Neceſſariū nō poteſt ſe aliter habere
Mouēs naturaliter pꝛius eſt moto
Accn̄s nō eſt accidens. niſi inquantū accidat
Unum creatum refertur ad vnum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Cõtradictio eſt oppoſitio cuius ſcđm ſe nõ eſt medium
¶ Cõmẽtator ¶ Ens nec ē vniuocū nec equocū. ſʒ ē nomen
pcãs p̃l'a vni attributa. ⁊ ē mediū inter vniuocū ⁊ equocū id ē
analogū Dĩa q̃ attribuūť vni vl' attribuūť alicui fini ⁊ oĩa ſa
na ſano qđ eſt in aĩali vl' vni agẽti vt oĩa medicinalia ad arteʒ
medicine vl' ſubiecto vt puta ſ'be. ⁊ idẽ vult ariſtoteles
Exercitiū đr ſanū eo ꝙ cõſeruat ſanitatem
Una ſcia nõ eſt tm̃ vniꝰ vniuoci. ſʒ etiã bñ vniꝰ analogi
Auicenna inſeruit ſciam ſuam cū lege
Auicẽna putauit idẽ eſſe vnū q̃d ↄuertiť cū ente ⁊ pncipiū nu
meri qđ nõ eſt verꝫ. qꝛ dr̃ñt multū
Res nõ eſt ens vel vna p̱ diſpoſitõem, ſibi additã. ſʒ eſt ens ⁊ v
na per ſuam eſſentiam
Sophiſta intẽdit ſe videri phum ⁊ nõ eſt vt acq̃rat' gl'am vel
aliquã grãm hũanaʒ. ſʒ phus tm̃ intẽdit, ſcire veritatẽ
Qui negat pmū pncipiū ſcʒ ꝙ duo cõtradictoꝛia nõ ſtant ſil'.
impoſſibile eſt ipm phari
Ratio quã ſignificat nomẽ eſt definito. hoc ē verꝫ in ſpẽbus ſʒ
nõ in indiuiduis
¶ Sequūtur autoꝛi. quinti libꝛi methaphi. ariſto:.

Ot modis dĩ pncipiū quot modis dĩ cã. qꝛ oẽs cauſe ſūt
pncipia. ſʒ non ecõuerſo

Principiū ⁊ pmū idẽ ſunt. qꝛ oẽ pncipiū eſt pmum
Quottuoꝛ ſunt cauſe. ſ. material'. foꝛmalis. efficiẽs. ⁊ finalis.
Aliq̃ ſibiijnuicẽ pñt eẽ cauſe vt exercitiū ē cã ſaĩtatis ⁊ ecõuer
ſo ¶ Idẽ ſe aliter hñs ē cã oppoſitoꝝ ſic gubnatoꝛ nauis p̱ ſuã
pñtiã ē cã ſalutis nauis. ſʒ p̱ ſuã abſentiã ē cã p̱iclitatõis eiꝰ dẽ
Finis eſt optimum rei
Cauſe ſcđm actū ⁊ effectus ſil' ſunt
Cauſa ⁊ effectus debent eſſe ꝓpoꝛcionata
Materia omniū liq̃factibiliū eſt aqua
Necc̃arium vno mõ dĩ ſine quo res nõ p̃t eſſe vt aĩal non p̃t eẽ
ſine cibo vel viuere Scđõ mõ ſine quo nõ p̃t bene eſſe vt vi//
uere ſine veſtimẽtis Tercio mõ idẽ eſt q̃d violentū. ⁊ ſic dĩ iſta
res necc̃ario p̱ijcit extra nauim. i. violẽter
Quarto mõ dr̃ necc̃ariū ꝙ nõ cõtingit aliter ſe habere
Cõtinuū eſt cuius motus eſt vnus
Eadẽ nūero ſunt q̃ꝝ materia ē vna. eadẽ ſpẽ ſunt q̃ꝝ foꝛma eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

vna Ens ē duplex.ſ.p ſe ꝛ p accñs Ens per ſe ē qd ſʒ.x.pdicamē
ta vno mō Alio mō ſʒ ꝟitatē vniuſcuiuſqʒ
Ens per accñs ē qñ vnū accñs dr̄ de alio vt albū eſt muſicū
vł accñs de ſubiecto vt hō eſt albꝰ. Uel ſubiectū de accñte vt
albū eſt hō. vel muſicū eſt hō
Extrema relatōis ſemper ſunt diuerſa vel re vel rōne
Unū in ſubſtantia facit idem
Unū in quātite facit equale. vnū in q̄litate facit ſilē
Prius eſt quod pncipio eſt ꝓpinquius
Potētia actiua ꝛ paſſiua ad inuicē ſe reſpiciūt. vñ q̄libet po-
tētia actiua corrñdet potētie paſſiue ꝛ ecōuerſo Quantū ē qd
eſt diuiſibile in ptes. q̄ꝝ vnaquaqʒ ē hoc aliqd in actu
¶ Cōmētator ¶ Perfectū ē extra qd nihil ē. ꝛ eſt duplex. ſcʒ
pfcm̄ ſimplicit̄ extra qd nihil ē ſimplicit̄ ꝛ h̄ ē qd dt cōmētator
q illa ē diſpō pmi principij in quo ſunt pfectōes ꝛ nobilita-
tes oīm entiū nobiliori mō q̄ʒ ſunt i ſe ipis ſʒ perfcm̄ in gn̄e eſt
extra qd nihil eſt alicuius determiati gn̄is
Mors methaphorice dicitur finis
Quotiēs dr̄ pricipiū totiēs dr̄ terminus ꝛ adhuc āpliꝰ qꝛ qd
eſt pricipiū eſt terminꝰ initialꝫ ꝛ nō ecōuerſo
Omne attingens ſuū finem eſt perfcm̄
Quedam relatiua dicuntur eſſe natura quorum eſſe eſt ad a-
liud eſſentialiter cōparatum
¶ Sequūtur auto. vi. libri methaphi. ariſto.
Methaphica cōſiderat cās ꝛ pricipia entiū inq̄ʒ tn̄ entia
Subſtātia ꝛ eēntia rei nō pñt ꝓſci niſi per demrātionez
Nulla ars particularis probat ſuum ſubiectum eſſe ſed ſup
ponit ipſum eſſe
Ois ſcia vel eſt actia vel factiua vel theorica vel ſpeculatiua
Tres ſunt partes phie ſpeculatiue. ſ. naturalis. mathematica
et diuina. i. methaphiſica
Naturalis cōſiderat res cōiunctas motui ꝛ materie ſecūduʒ
eſſe ſed ſeparatas ſcdm̄ rationem
Mathematica ꝟo cōſiderat res ſeparatas a materia ꝛ motu
ſcdm̄ eſſe ꝛ rōem Idē vult cōmentator
Theorice ſcie id eſt ſpeculatiue alijs ſciētijs ſunt decliabilio
res ꝛ methaphiſica theoricis
De ente per accidens nō eſt ſpeculatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Entiũ quedã ſunt ſemꝑ. q̃dam vt frequẽter. q̃dã raro. ⁊ p̄ma
ſunt entia ſcḋm accñs: vt caſualia ⁊ fortuita. ex quo habet̃ ꝙ
non oĩa eueniũt ex neceſſitate
Bonũ ⁊ malũ ſunt in rebus. ſed verũ ⁊ falſum in anima
Entiũ quoddã eſt ꝑ ſe ⁊ quoddã per accidẽs
Ens ꝑ ſe aliud ẽ in aĩa. aliḋ extra aĩam. ⁊ diuidit̃ in decẽ p̄dica
menta. ſ. ſubſtãtiã. q̃titatem. qualitatẽ ⁊ ſic de alijs

¶ Cõmentator // Naturalia ſunt in quoꝝ definitõe ens
recipit̃ in natura diuina: in quorũ definitõe recipit̃ deus. volũ
taria: in quorũ definitõe recipitur volũtas
Licet oẽs ſcie ſint nobiles tñ ſcia dei ⁊ eiꝰ ſubiectũ eſt nobiliſ
ſimũ ſubiectũ aliarũ ſciẽtiarũ ſubalternataꝝ methaphiſice
Res immobiles diuine ſunt cauſe rerum diuinarum mobili
um id eſt corporum celeſtium
Subſtãtia p̄or eſt accidẽte. natura tp̄e ⁊ definitõe

¶ Sequunt̃ aucto. vij. libri methaphiſi. ariſtotelis

Accidentia nõ ſunt entia. ſed quid entis
Materia p̄ma nec eſt q̇d nec ẽ quantũ. nec quale. nec a
liquid aliorũ q̇bus ens eſt determinatum
Diſciplina fit in omnib⁹ per magis nobis nota
Definitio eſt ſermo indicãs q̇d eſt eſſe rei ꝑ eſſentialia
Definitio accidẽtiũ fit per additamentũ ſcꝫ ſubſtãtie
Vñ accñs definit̃ per aliqḋ extraneũ a ſua natura. ſ. ꝑ ſubam.
Compoſitorũ nõ eſt definitio ſed ſimpliciũ terminorũ
In entib⁹ ꝑ ſe idẽ eſt q̇dditas ⁊ hñs quidditatem
Omne accidẽs cõcretũ duo ſignat. ſcꝫ formã accidentalẽ ⁊ ſub
iectũ eius ſicut albũ ſignat albedinẽ ⁊ ſubiectũ albedinis
Omnia que ſunt. vel fiũt a natura. vel ab arte. vel a caſu
Materia eſt ex qua res põt eſſe ⁊ nõ eſſe
Ex ſanitate in aĩa fit ſanitas in natura
Materia nõ fit forma ſed totũ compoſitum
Particulare non generat niſi particulare. ſed vniuerſale nec
generat nec generatur
Vniuerſalia non ſunt ſeꝑata a ſingularib⁹ ſꝫm eſſe: vt voluit
plato. ſed ſunt in eis ſꝫ eſſe. q2 p̄dicant̃ de eis p̄dicatione eſſen
tiali ⁊ directa: vt dicendo hoc eſt homo
Omnis predicatio fit a forma
Omnes partes definitionis ſunt forme.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Natura humana nõ eſt niſi in his carnib₃ ⁊ in his oſſib₃
Generãs ⁊ generatũ cõueniũt in ſpecie ⁊ ſunt vniuoca
Sperma facit ad generationẽ ſicut artifex ad artificialia
Definitio eſt ſermo habens partes
Nihil cõtingit vno nomie tantũ definiri
Singulariũ nec eſt ſcia neq₃ definitio. q₂ qñ recedunt a ſenſu tunc nõ eſt certũ aut manifeſtũ vtrũ ſint vel nõ ſint materia enim ſcd̃m ſe eſt ignota
Nihil aliud debet eſſe in definitione niſi genus ⁊ dr̃ña
Definitio eſt vna ꝓpter vltimã differentiam
Ex duob₃ entibus in actu. nõ fit tercium in natura
Actus ſeparat ⁊ diſtinguit
Forma eſt cauſa eſſendi in rebus
Unde forma dat eſſe rei

Cõmentator

Indiuiduũ ſubſtãtie eſt prius indiuiduis accidẽtium
Subſtãtia indiuidualis ⁊ demõſtratia nõ ẽ vna niſi p formã
Sicut extra materã nõ ꝯgnoſcunt̃ due forme. ſic nec in aïa
Impoſſibile eſt vt due forme ſepate a materia. trãſmutẽt materiã immediate. q₂ nihil trãſmutat materiã niſi corpus
Cauſa multitudĩs generabiliũ ab vno generãte. eſt multiplicatio materiarũ in quas agens agit
Propriũ eſt ſubſtãtie inter oĩa alia p̃dicamẽta vt añ ſubſtãtiã generatã ſit alia ſubſtãtia ſibi ſimilis. ſed nõ eſt nccãriũ vt ãte qualitatẽ generatã ſit alia qualitas agens. ſed bene eſt aliquid ante qualitatẽ vt eſt potẽtia qualitatis ſc₃ materia. Materia non cognoſcitur per ſe ſed per formam
Qui neſcit rem nullũ nomẽ ei imponit ſiue dat. q₂ nullus aliquod nomẽ dat ei quod nõ noſcit. Uñ habem⁹ q̃ reb₃ nobis notis nomĩa imponim⁹. Forma nõ eſt elementũ. nec elemẽtatũ. ſ₃ eſt ſubſtãtia addita elemẽto vt dicit Ariſtoteles

Sequũtur auto. viij. libri methaphi. ariſtotelis

Omnes ſubſtãtie ſenſibiles materiã habent
Tripl'x eſt ſubſtãtia ſc₃ forma. materia. ⁊ cõpoſitũ
Subſtãtia id eſt forma ſubſtãtialis dat eſſe
Definitões cẽntiales q̃dam dant̃ p formã tm̃. q̃dã p materiã tm̃. ⁊ quedam p vtrũq₃ ⁊ p̃me ſunt definitiones perfecte
In ſepatis a materia idem eſt quidditas ⁊ quidditatem hñs ſed in aliis nõ ſunt idem ſed differunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Definitões ⁊ forme reꝝ cõpanť numero qꝛ ſicut in nũero ad
dita vnitate. vel ablata nõ manet eadẽ ſpẽs numeri. ſed alia
alia ſic ablata vel addita aliq̃ definitõe vel forma nõ man
eadẽ ſpẽs ſed variant. ¶ Itẽ ſicut numerus non ſuſcipit ma
gis ⁊ minꝰ. ſic nec definitões vł forme magis vł minꝰ ſuſci
unt. Licet oĩm ſit vna materia ꝓma tñ cuiuſlibet ẽ materia
ꝓria. Si agẽs fuerit diuerſum ⁊ maťia diuerſa. fcm̃ ẽ diu
Forſan ſunt q̃dam naturalia q̃ nõ habẽt materiã. vel ſi hñt
habẽt talẽ qualẽ generabilia ⁊ corruptibilia. ſed ſolũ hab
materiam mobilem ſcdm locum

Hic dť cõmentator qꝛ ꝑ hoc dať intelligi corpa celeſtia ſun
quibꝫ nõ eſt materia cuiꝰ eẽ ẽ in potẽtia ad corruptõem. ſꝫ m
teria eoꝝ eſt aliq̃d exñs ĩ actu ſcꝫ corpꝰ. iõ digniꝰ hꝫ nomẽ ſ
iectũ q̃ꝫ materia. Nõ oĩm eſt materia. ſꝫ ſolũ quoꝝ generati
trãſmutatio eſt ad inuicem. ⁊ quecũqꝫ ſunt intranſmutabi
horum non eſt materia

Cauſa vnitatis definitõis ẽ. qꝛ vna ꝑs eius ẽ vt maťia. ⁊ al
vt forma. ſꝫ cã vnitatis materie ⁊ forme nõ eſt alia q̃ꝫ qꝛ vnu
eorũ eſt in potẽtia. aliud vero in actu. vñ nulla eſt alia cauſa
nitatis eoꝝ. niſi motor q̇ extrahit materiã de potẽtia in actu

¶ Cõmẽtator. Forma ꝑm definitõem eſt a materia ſep
ta. ſꝫ nõ ꝑm eẽ. qꝛ ĩpoſſibile ẽ formã ſepari a materia ꝑm eſſe
Eſſentia materie eſt mediũ ĩter eẽ in actu. ⁊ nõ eſſe in actu
Forma dat eſſe rei
Corpa celeſtia nõ habent materiã in potẽtia ad corpꝰ ſed eoꝝ
materia eſt aliq̃d exiſtẽs in actu ſcꝫ corpus. ideo dignius ha
bet nomẽ ſubiectum q̃ꝫ materia
Sicut trãſmutatio facit ſcire materiã. ſic oꝑatio formã
Exitꝰ alicꝰ de potẽtia ad actũ nõ largiť ei corruptõeꝫ ſꝫ ꝑfecti

¶ Sequũtur aucto. ix. libri metaphi. (n

Duplex eſt potẽtia ſcꝫ actiua ⁊ paſſiua
Potẽtia actiua ẽ ꝑncipiũ trãſmutãdi aliud inq̃ꝫtum aliud
Potẽtia paſſiua eſt ꝑncipiũ trãſmutãdi ab altero inquantu
ab altero.
Nihil agit in ſeipſum   Nihil patiť a ſeipſo
Potẽtia rõnalis valet ad oppoſita. irrõnalis vero ad vnũ tm̃
Eadem eſt ſcientia contrariorũ
Nihil fit quod ĩpoſſibile eſt fieri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Actꝰ ſimplr̃ ꝑcedit poñam. ĩ vno aũt ididuo poña ꝑcedit actũ.
Duplx̃ ẽ actio q̃dã ẽ traſiẽs in materiã extra. vt edificatio ꝛ illa dr̃ factio vl' opatio factiua. q̃dã ẽ imminẽs ſiue ĩtra manẽs in opante. ꝛ ẽ viſio vl' intellectio. ꝛ illa dr̃ actio actiua
Sempiternũ prius eſt corruptibili
Non eſt timendũ q̧ celũ ſtet id eſt a motu quieſcat
Materia cuius eẽ eſt in potẽtia. eſt cauſa fatigatõis
In bonis ẽ actꝰ melior potẽtia. In malis ṽo eſt potẽtia melior actu (qđ p3) q̃r actu ſanũ eẽ ẽ meliꝰ q̃3 poſſe fieri ſanũ. ſ3 poſſe fieri infirmũ melius eſt q̃3 actu eſſe infirmũ
In eternis nõ eſt malũ neq̧3 corruptio neq̧3 peccatũ
Malum ſemp ſeq̃tur pena
Om̃e qđ cognoſcit̃. cognoſcit̃ ſcđm qđ eſt in actu
Circa entia vere in actu id ẽ circa ſubſtãtias ſepatas nõ fit deceptio ſed ignorãtia ſicut eſt ceciras
¶ Cõmentator ¶ Qui tollit a reb9 ſuas ꝓprias opationes nõ habet cerebrũ aptũ natũ ad omne bonũ. q̃r tollit ab eis eorum proprias eſſentias
Nihil agit actionẽ aliquã ad quã nõ habet potentiam
O dij deoꝝ quorũ opifex ego ſu3 natura veſtra corruptibilis eſt mea aũt voluntate incorruptibilis
¶ Sequunt̃ aucto. x. libri methaphiſice
In vnoquoq̧3 gñe eſt dare aliqđ ꝑmũ ꝛ mĩmũ qđ eſt meñtrũ ꝛ mẽſura oĩm illorũ que ſunt in illo genere
Mẽſura ꝑmo debet̃ q̃3titati ꝛ ꝑ q̃3titatẽ ꝯñr debet̃ alijs
Mẽſura omogenia. i. eiuſdẽ gñis debet eẽ cũ ſuo mẽſurato
Numerus eſt vnitatum pluralitas
Cõtraria ſunt q̃ ſub eodẽ gñe poſita ſunt. ꝛ maxĩe a ſe inuice3 diſtãt. ꝛ eidẽ ſuſceptibili viciſſim inſunt ꝛ mutuo ſe expellunt
Priuatio ꝛ habitus ſunt radices contrariorum. Unum tãtũ vni eſt contrarium
Numerus eſt multitudo vnitate menſurata.
Media ſunt in eodem genere cum extremis
Materia negatiẽ oñdit̃. i. materia ꝯgnoſcit̃ ꝑ ꝑuationem formarũ ¶ Uir ꝛ feĩa nõ dr̃ñt ſpẽ. ſ3 ſunt vnũ in ſpẽ aĩalis
Maſculinũ ꝛ femininũ ſunt drñe ſexus animalis
Cõtrarietas ſcđm formã facit diuerſitatẽ ſpecificã. ſ3 ꝯtrarietas ſcđm materiã nõ facit diuerſitatẽ ſpecificã ſed naturalem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Coꝛruptibile ⁊ incoꝛruptibile plus dr̄nt ſpē q̄ȝ genere
Accidens cõtingit ineſſe. ⁊ nõ in eſſe.
¶ Cõmentatoꝛ dicit ¶ Mēſura cuiuiſlibet rei ē ſui gn̄is.
Primū in gn̄e ſubſtantie eſt ṗmus motoꝛ qui eſt actus purꝰ
ſine potentia
¶ Sequunꝶ autoꝛi. xi. libꝛi metaphiſice ariſto.
Omnis ſubſtātia ſenſibilis eſt mutabilis
Queçunqȝ tranſmutantur habēt materiam
Generatio eſt ex ente in potentia
Tria ſunt ṗncipia rerū naturaliū. ſ. materia foꝛma ⁊ ṗuatio
Materia nõ fit nec foꝛma. neqȝ ṗuatio. ſed totū cõpoſitum
Triplex eſt ſubſtātia. ſcȝ materia foꝛma ⁊ cõpoſitū
Nulla foꝛma eſt materia ſua ſȝ diuerſoꝝ diuerſa ſūt ṗncipia.
Motus celi eſt eternus
Primus motoꝛ ē actus ſine om̄i potētia. ſubſtātia ſine omni
accidēte. ſimplex ſine oī ꝯpoſito. ⁊ ē immobil'. ipaſſibil' ⁊ etnꝰ.
Primus motoꝛ mouet ſicut aīatū ⁊ deſideratū
A ṗmo ṗncipio depēdet celū ⁊ tota natura
Speculatio eſt optimū ⁊ delectabiliſſimum
Deū dicimꝰ eē ſempiternū ⁊ optimū Actio intellectꝰ ē vita
Primꝰ motoꝛ nullā hȝ magnitudīem coꝛꝑalem
Impoſſibile eſt eē in magnitudīe finita potētiam infinitam
Stellarū natura eſt eterna
Impoſſibile eſt eē aliq̄s ſubſtātias ſeꝑatas nõ mouentes
¶ Sequūtur auto. xij. libꝛi metha. ariſtotelis
Num tantū eſt celum ⁊ nõ plures
Primū ṗncipiū extra ſe nihil intelligit
Inſeꝑatis a materia idē eſt intelligēs ⁊ intellectū
Bonū vniuerſum cõſiſtit in oꝛdine. q2 oīa habēt oꝛdinem. li-
cet nõ eodē modo ¶ Etiā bonū vniuerſi ꝯſiſtit in p2io p2ici-
pio ad qđ oīa oꝛdinanꝶ Entia nolūt male diſponi nec ē bonū
pluralitas ṗncipum ſit ergo vnꝰ ṗnceps ¶ Cõmentatoꝛ
Apud ariſtotelē ipa vlīa ſunt collcā a ꝑticularibꝫ ab intellcū
qui ꝯcipit inter ea ſil'itudinē ⁊ facit ex eis vnā intentionē
Natura nihil facit niſi rememoꝛata a cauſis ſuꝑioꝛibꝫ q̄ ſunt
deus ⁊ intelligētie ¶ Opus nature eſt opꝰ intelligentie
Quicq̄d ē in materia ṗma potentia paſſiua in ṗmo motoꝛe ē
Quicq̄d ē accn̄tale creaturis eēntiale ē creatoꝛi (potētia actia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Corpa celeſtia ſunt aīata ꝛ nō hn̄t alias ꝟtutes aīe niſi intelle
ctum ꝛ voluntatem
Inſeꝑatis a materia idem eſt finis ꝛ efficiens
Nō eſt idē qđ de ꝑmo ꝑncipio ītelligit motoꝛ ſaturni cū eo qđ
intelligit de ipſo motoꝛ ꝑmi mobilis
Ultima ꝓſperitas hoīs eſt ꝑ trāſformatōem eius ſine ꝯtinua
tione cū intellectu ſeꝑato
In ſeꝑatis a materia idē eſt diſponēs ꝛ diſpoſitū
Nōē concretū duo ſignat.ſ.formā ꝛ ſubiectū illi⁹ forme
Scia dei cauſat res ſed nrā ſcia cauſata eſt a rebꝫ
Optima diſpō intelligētiaꝝ ꝯſiſtit in mouēdo. vn̄ ſi eſſet aliq̄
intelligētia nō mouēs illa eſſet fruſtra
¶ Autoritates circa ꝑmū libꝝ phiſicoꝝ ariſtotelis
Scire ꝛ ītelligere ꝯtigit circa oēs ſcias. qꝝ ꝑncipia ſunt cā
et elementa
Tunc vnūqđqꝫ arbitramur ſcire cū cās ꝛ ꝑncipia eius cog-
noſcimus vſqꝫ ad elemēta
Innata ē nobis via ꝓcedēdi a cōmunioꝛibꝫ ad ꝓpꝛia
Totum ſcđm ſenſum notius eſt.
Pueri ꝑmo appellant oēs viros prēs. ꝛ oēs mulieres mrēs
poſtea determināt vnūqđqꝫ hoꝝ
Cōtra negantē pꝛīcipia nō eſt diſputandū ¶ Uno incōue-
niēti dato plura ꝯtingūt Nōđ naturale ē nulli accidit
Ratio finiti ꝛ infiniti ſoli quātitati cōgruit
Continuū eſt diuiſibile vſqꝫ ad infinitū
Quecūqꝫ vni ꝛ eidē ſunt. inter ſe ſunt eadem
Indiuiſibile neqꝫ finitū neqꝫ infinitū eſt
Pꝛīcipiū đꝛ dupl'r. ſcȝ. tꝑis ꝛ magnitudīs
Quod vere eſt nulli accidit
Oīs forma accn̄talis in ꝯcreto duo ꝑt.ſ. formā ꝛ ſubiectū.
Secundum oēs phos ex nihilo nihil fit
Tria ſunt ꝑncipia nature ſcȝ materia forma ꝛ ꝑuatio
Ex infinitis ꝑm ſpēm nihil cōtingit ſcire.
Subiectum eſt ꝑus pꝛedicato.
Pꝛīcipia n̄ fiūt ex alijs. neqꝫ ex alterutris. ſꝫ ex his fiūt oīa alia
Pꝛīcipia ſempꝑ opoꝛtet manere
Infinitū ſcđm q̄ hmōi ſꝑ eſt ignotū. ¶rens
Intellect⁹ q̄ q̄rit accn̄s a ſubiecto ſeꝑato ē van⁹ ꝛ īpoſſibilia q̄

In diuiſiõe carnis ↄtingit deueīre ad minimã carnẽ q̃ ſi vltra
diuidiť nõ manet eadẽ ſpẽs carnis. ſiľr ⁊ in alijs reb₉ naturali
bus. vñ in naturalib₉ eſt dare minimũ ⁊ maximũ
De corp⁹ finitũ ꝑ diſpõez alicui⁹ finiti tandẽ cõſumiť
Meli⁹ ẽ ponere pꝛĩcipia finita q̃ꝫ īfinita ex quo habeť ꝙ pctm̃
eſt fieri ꝑ plura. qđ p̃t fieri ꝑ pauciora
Vľe ẜm intellectũ noti⁹ ẽ q̃ꝫ ꝑticulare ẜm ſenſũ. vñ ↄiter dr̃ vľe
dũ ītelligiť. ꝑticulare dũ ſentiť ¶ Nihil ſibi ẽ cõtrarium
Materia nõ ↄgnoſciť niſi ꝑ analogiã. i. ꝑ ↄꝑatõez ad formam
Materia cũ forma eſt cã oĩm reꝝ q̃ fiũt ſicut mater. i. ſba com
poſita eſt cã oĩm accñtium
Forma eſt diuinũ quoddã optimũ ⁊ appetibile
Materia appetit formã ſicut feĩa viꝝ ⁊ turpe bonũ
Priuatio q̃ eſt in materia multotiẽs machinať ad maleficiũ.
Nihil appetit illud qđ in ſe habet
Nihil appetit illud quod ſibi eſt cõtrarium
Dĩs reſolutio ſtat ad materiã primam
Materia ſcđm ſe ex qua fit aliud ꝑ ſe ⁊ nõ ꝑ accñs
¶ Cõmẽtator in ꝓlogo huius libri
Vltĩa ꝑfectio hoĩs ẽ vt ſit ꝑfect⁹ ꝑ ſciẽtias ſpeculatĩas ⁊ hoc
eſt ſibi vltĩa felicitas ⁊ vita perfecta
Phus vel ſapiẽs vľ ꝟtuoſus naturaľr ẜm oẽs ſenſus ꝟtutuꝫ
moraliũ q̃ ſunt. Iuſticia. caſtitas. liberalitas ⁊ ſiľia
Liber phiſicoꝝ eſt ṗncipiũ ⁊ radix toti⁹ phĩe naturaľ Nomẽ
autoris h⁹ libri ẽ ariſtoteles fili⁹ īchometi. vel anthomaci ſa
pĩetiſſim⁹ grecoꝝ q̇ ſcĩas īuenit ⁊ ↄpleuit. Inuenit q2 quicq̇d
ſcriptũ eſt ab antiq̇s in ſciẽtijs nõ eſt dignũ ꝙ ſit ꝑs ſcĩe vel ṗn
cipiũ. Cõpleuit. q2 null⁹ eoꝝ q̇ ſecuti ſunt eũ vſq3 ad illud tẽ
pus qđ ẽ mille ⁊ quingẽtoꝝ ãnoꝝũ addidit aliq̇d. nec īuenit in
dcĩs ei⁹ errorẽ alic⁹ quãtitatis. ⁊ talẽ ꝟtutẽ in vnico indiuiduo
eſſe. miraculoſum ẽ ⁊ extraneũ. ⁊ q2 hec diſpõ in vno hoĩe fu
it. iđ dici dign⁹ ẽ diuinus poti⁹ q̃ꝫ hũanus Sciaꝝ q̃dam ẽ ꝑ
fecta ⁊ illa eſt q̃ fit ꝑ cãm. q̃dam eſt impfcã. ⁊ illa eſt q̃ fit ſine cã
ſicut exponit alexãder ariſtotelẽ. per ṗncipia intelligit cauſas
efficiẽtes ¶ Per cauſas intelligit cãs finales ¶ Et ꝑ ele
mẽta intelligit materiã ⁊ formam ¶ Totũ nihil aliud eſt ni
ſi oẽs partes ſiľ ſumpte. In ſpermate ⁊ ṗma generatõe hoĩs
nõ ceſſant partes ſpermatis corrũpi ⁊ fieri partes homĩs. do

nec forma hũana ſit completa ⁊ hoc veruꝫ ſit ſi forma recipit
participationem. ſi autẽ non illud neceſſitate accidit in accñ-
tibus ꝓprijs forme generate

Trãſmutatio accñlis ⁊ ſbalis cõueniũt ĩ hoc q̄ ſunt mutatio
rerũ de vna diſpõe ĩ aliã. ſꝫ drñt. q2 trãſmutatatio ſbalis trãſ-
mutat nomẽ ⁊ diſtĩctõeꝫ rei accñlis ṽo tm̃ nomẽ trãſmutat

Materia prima nullam in ſe habet formã ſꝫ eſt in potẽtijs ad
recipiẽdum omnes formas

Materia nõ eſt ſna potẽtia. q2 potẽtia ẽ in gñe relatõis mate-
Cõſuetudo ẽ altera natura (ria de gñe ſbe

Materia ꝓma nõ p̃t ſeparí ab omni forma

¶ Sequũtur auto. ij. libri phiſi. ariſto.

Atura eſt pͥncipiũ ⁊ cauſa motus ⁊ quietis. in quo eſt pri
mo per ſe ⁊ nõ per accñs

De ẽ ens artificiale mouet̃ ab extrinſeco

Nec⁹ nat⁹ nõ p̃t diſputare de coloribꝫ q̃ꝫtũ ad rẽ. ſꝫ q̃ꝫtũ ad no
Tota ſubſtãtia artificialiũ eſt eorũ materia (men

Forma ⁊ materia nõ ſunt ꝑm rẽ ſepata ſꝫ ſcd̃m nomẽ ⁊ rõnem

Forma dr̃ natura. materia dr̃ natura. ſꝫ forma dr̃ magis natu
ra. q̃ꝫ materia. q2 vnũqd̃qꝫ nõ magis dr̃ ꝑm id qd̃ eſt ĩ potẽtia
q̃ꝫ ſcd̃m id qd̃ eſt in actu

Subiectũ ⁊ ei⁹ ꝓpria paſſio ſunt eiuſdẽ cõſideratõis

Abſtrahentiũ non eſt mendacium

Naturalia definiũtur cũ motu a materia ſenſibili

Materia ⁊ forma ſunt eiuſdẽ cõſideratõis

Ars imitat̃ naturã in quãtuꝫ p̃t Forma eſt finis materie

Finis nõ eſt ſolũ rei vltimũ ſꝫ etiã vltimũ ⁊ optimũ

Nos ſumus quodãmodo finis oĩm

Nos vtimur oĩbꝫ q̃ ſunt tanq̃ꝫ ꝓpter nos

Homo generat hoĩem ⁊ ſol

Materia ꝓporcionata forme ẽ de cõſideratõe naturalis

Quattuor ſunt cauſe ⁊c̃. Aliq̃ ſibi inuicẽ pñt eſſe cauſe

Idem aliter ſe hñs eſt cauſa oppoſitorũ

Eadem eſt cauſa cõtrariorũ

Cui⁹ pñtia ẽ cã ſalutis. ei⁹ abſẽtia ẽ cã piclitatõis ⁊ mortis

Cauſa et effectus ſil' ſunt et non ſunt

Cauſa et effectus debent eſſe ꝓporcionata

In celeſtibus nihil videmus fieri a caſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Cauſe ꝑ ſe ſunt finite. ꝫ cauſe ꝑ accidẽs ſunt infinite
Infinita vni accidunt
Fortũa eſt cã ſꝫm accñs in his q̃ fiũt a ꝓpoſito ſꝫm finẽ
Bona fortũa ẽ qñ aliqͩ bõi accidit. mala ãt qñ aliqͩ malĩ ac(cidit
Euſortuniũ eſt qñ aliqͩ malũ bonũ euenit.
Qui paꝝ diſcit apud intellectũ quaſi nihil diſcit
Fortũa nõ eſt niſi ĩ agẽtibꝫ a ꝓpoſito. ꝫ caſus bñ ẽ in aĩalibꝫ et
rebꝫ agẽtibꝫ nõ a ꝓpoſito Vñ dꝛ ꝙ equꝰ vnit ad ſtabulũ a ca
ſu ꝛ ibi ſaluatꝰ ẽ a lupo. ꝛ tripes a caſu cecidit. ꝛ ibi ſtetit
Fruſtra ꝛ vanũ ẽ illud qꝺ ẽ ordĩatũ ad aliquẽ finẽ. ꝛ illũ nõ in(cludit.
Qẽ ꝑ accñs reducit̃ ad aliqꝺ ꝑ ſe
Illud qꝺ eſt ꝑ ſe eſt ꝑ̇us eo qꝺ dicit̃ ꝑ accidẽs
Forma ꝛ effcũs. finis ꝛ efficiẽs ſepe coincidũt Materia vero
ꝛ efficiẽs nunq̃ȝ coincidũt ſimilit̃ materia ꝛ finis
Entiã nõ mota amplꝰ nõ ſunt phiſice cõſideratiõis
Que ſunt mouẽtia ꝛ mota illa ſunt cõſideratiõis naturalis
Natura agit ꝓpter finem
Finis ponit nccitatem his q̃ ſunt ad finem
Finis in opabilibꝫ ẽ ſicut ꝑ̇ncipiũ in ſpeculabilibꝫ
Cõmentator ¶ Forme accñtales dñr ipſe forme artifici
ales in ſubſtãtijs materialibꝫ
Aĩa hũana ẽ media ĩter formas nãles ꝛ abſtractas (iferiora
Qui dꝛ nãm nõ agere ꝓpt̃ finẽ tollit ſollicitudĩeȝ dei circa illa
Sequũtur autorita. iij. libri. phiſico. ariſtotelis
Gnorato motu. nccẽ eſt ignorare naturã
Oĩs motꝰ fit in tꝑe ꝛ ĩ loco (actꝰ ꝛ potẽtia
Tot ſunt ſpẽs motus q̃t ſunt ſpẽs entis In quolibet repit̃
Motus eſt actꝰ entis in potẽtia ſcꝺm qꝺ in potẽtia
Oẽ mouẽs naturale in mouẽdo mouetur
Actio ꝛ paſſio ſunt vnꝰ motus ꝛ in paſſo ſicut in ſubiecto
Qꝺcũqȝ fit nccẽ ẽ accipe finẽ In ꝑpetuis nõ dr̃ñt eẽ ꝛ poſſe
Nullũ corpꝰ ẽ actu infinitũ Infinitũ ſꝫm qꝺ hm̃oi ẽ ignotũ
Vnũqꝺqȝ reſoluit̃ in id ex quo cõponitur
Idem eſt motus totius ꝛ ꝑtis
Continuũ eſt diuiſibile in infinitum
Infinitũ hȝ rõeȝ ꝑtis ꝛ nõ totiꝰ ꝛ hȝ rõeȝ materie ꝛ nõ forme
Totũ ꝛ ꝑfcm̃ eſt cui nihil deficit
Numerus cauſat̃ ex diuiſione cõtinui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Cõtinuũ eſt infinitũ ſm diuiſionē. nũerꝰ ꝟo ſm appoſitiōem

¶ Cõmentator in ꝓlogo huius tercij libri

Quidã hoĩes ita erãt ꝯſueti comedere venenũ ꝙ erat eis cibꝰ

Quidã ꝓpter vſum audiẽdi fabulas negauerũt p̄ncipia vera ꝑ ſe nota. vt ē illud ex nihilo nihil fit

Fides vulgi fortior eſt ꝙ̃ fides philoſophorum

Qui in p̄ncipio addiſcit phĩam nõ p̄t audire leges. ſʒ q̇ in pͥcipio addiſcit leges nõ impedit̃ poſſe audire phĩam

¶ Sequũtur autoritates. iiij. li. phiſicorum ariſto.

Quod non eſt nuſquã eſt

Rebus mobilibꝫ queritur locus

Omē corpꝰ eſt ĩ loco ⁊ in oĩ loco ē corpꝰ. vñ dici ſolet ꝙ nõ ē corpus ſine loco. nec locus eſt ſine corꝑe

Locꝰ duplex ē. ſ. ꝯis ⁊ ꝓpriꝰ Cõmunis ē in q̊ plura ſunt corꝑa ꝓpriꝰ ē in q̊ eſt tm̃ vnũ corpꝰ Locꝰ ē terminꝰ corꝑis ꝯtinẽtis ĩmobilis p̄mũ. i. locꝰ eſt vltima ſuꝑficies corꝑis ꝯtinẽtis

In rebꝫ intellectualibꝫ nulla eſt magnitudo

Forma ⁊ materia nõ ſeꝑant̃ a re. ſʒ locus ſuꝑatur

Multipliciter dr̃ aliq̇d ĩ altero Uno mõ ſicut ꝑs ĩ ſuo toto Alio mõ ſicut digitꝰ ĩ manu Tercio mõ ſicut totũ in ꝑtibꝫ vt domꝰ in ꝑietibꝫ ⁊ fundamẽto Quarto mõ ſicut ſpẽs in gñe et hõ in aĩali Quĩto mõ ſicut genꝰ in ſpẽ vt aĩal in hoĩe. Sexto mõ ſicut forma ĩ materia Septĩo ſicut effcũs in ſuo efficiẽte. Octauo mõ ſicut aliqđ in fine ſiue locatũ eſt in loco

Nihil eſt in ſeipſo. p̄mo ⁊ ꝑ ſe

Locus cõtinet ⁊ cõſeruat locatum

Unũqđqꝫ tũc pulcherrĩe demrãtur cũ oñdit̃ q̇d ē ipm̃ ⁊ cum accidẽtia ꝓpria oñdũt̃ ſibi ĩeſſe. ⁊ cũ oppoſita circa ipm̃ ſoluũt̃

Locus eſt equalis locato

Omē corpus inquantũ eſt ꝑ ſe. eſt in loco

Unũqđqꝫ refert̃ naturaliter ad locũ ſibi ꝓpriũ

Non eſt vacuũ in natura

Uacuũ ē locꝰ in q̊ nullũ ē corpꝰ in q̊ tñ aptũ natũ ē eſſe corpꝰ

Non entis non ſunt ſpẽs ⁊ drẽ

Uacui ad plenũ. vl' nõ entis ad ens nulla ē ꝓporcio vl' ꝯparatio

Necẽ eſt diuidi excellẽs ⁊ excellẽtiaʒ ⁊ illud qđ excellit̃

Uñ excellẽs ⁊ exceſſum ſꝑ debẽt in aliquo cõuenire

Contrariorum eadẽ eſt materia

Tps ꝯſequitꝛ motū. qꝛ q̄ nō apphēdit tps nō apphēdit motū
Tps eſt numerus motus ſꝫm ꝑus ⁊ poſterius. i. ꝑus ⁊ poſte-
rius ſunt in motu, put nata ſunt cōprehendi in aīa
Nihil habemus de tpe niſi nūc ⁊ pn̄s tempus
Tempus eſt menſura motus rerum mobilium
Oīa que fiunt in tpe tabeſcūt ⁊ ſeneſcūt ſimul cum tpe
Sempiterna non ſunt ſub tempore
Tempus eſt paſſio motus ⁊ ꝑcipue motus celi
¶ Cōmēta. ¶ Celū nō eſt in loco ꝑ ſe neqꝫ ꝑ accn̄s. ſ. rōe centri
Quātitas nō eſt de gn̄e ꝟtutū actiuarū ſimplr (vtriuſqꝫ
Succeſſio motꝰ cātur ex reſiſtētia medij l' mobil' l' ex reſiſtētia
Tempus eſt numerꝰ ꝑorum ⁊ poſteriorū exiſtētiū in motu

¶ Sequūtur auctori. quinti libri phiſicorū

Omnis motus recipit denomiatōem a termīo ad quē me-
diū cōpatū ad vnū extremoꝝ hꝫ rōem alterꝰ extremi
Fuſcum cōpatum ad albū nigrū eſſe dicitur
Motus eſt trāſmutatio ſucceſſiua que fit in tpe. ſed mutatio
eſt trāſmutatio ſubitanea que fit in inſtanti
Mutatōes ꝓprie dicte ſunt due ſpēs ſcꝫ generatio ⁊ corruptō
Generatio eſt mutatio de nō eſſe ad eſſe
Corruptio eſt mutatio de eſſe ad nō eſſe
Ad ſubſtantiā nō fit motꝰ. qꝛ ſubſtātie nihil eſt cōtrariū
Motꝰ tm̄ ē in tribꝫ ꝑdicamētis q̄ ſunt q̄titas q̄litas ⁊ vbi
Motꝰ in q̄litate dꝛ alteratio In q̄titate dicitꝛ augmētatio vel
diminutio In vbi dꝛ locatio vel ſcd̄m locū mutatio
Omnis motus fit a cōtrario in contrarium
Cōtinua ſunt quorū vltima ſunt vnū vt cutis ⁊ caro
Cōtigua ſunt quoꝝ vltima ſunt ſimul vt cutis ⁊ camiſia
Cōſequēter ſe hn̄tia ſunt inter q̄ nō eſt mediū eiuſdē gn̄is licꝫ
inter ea ſint alia media: vt domus cōſequēter ſe habet ad ali-
am domū inter quas nō eſt aliqua domus media
¶ Cōmentator ¶ Quies eſt priuatio motus
Omnes gentes ponunt ꝑncipia nominationum eſſe nomen ⁊
verbum cuiuſlibet forme mobilis
Elemēta ſunt ꝯtraria ſcd̄ꝫ ſuas q̄litates nō ſꝫ ſpēs ⁊ formas
Qualitates elemētoꝝ nō ſunt eoꝝ forme ſubales. licet aſſilent
formis ſubſtātialibꝫ. vn̄ caliditas nō ē forma ſubſtātial' ignis

¶ Sequūtur auctorita. vi. libri phicoꝝ ariſtotelis

Continua ſunt quoꝝ vltima ſunt vnū vt cutis ꝛ caro nul
lū ↄtinuū p̄t eē ex īdiuiſibilibꝫ. vñ linea ñ p̄t ↄponi ex pun
Definitū ꝛ definitio ſunt eiuſdē materie (ctis
Omnis quantitas eſt diuiſibilis
Inter q̄libꝫ pūcta ſig̃ta ī ↄtinuo ē dare lineā īcōtinuā. i. mediā
Punctū nec ē ↄtinuū nec ↄtiguū. nec freq̄nter ſe h̄ñs cū. alio
Continuū eſt diuiſibile in ſemꝑ diuiſibilia
Omne corpus eſt mobile. ꝛ omne mobile corpus
Omnis motus eſt in tempore
Om̄e qđ mouet̄ ē diuiſibile. qꝛ ꝑtim ē ī termīo ad quē mouet̄
Terminus cuiuſlibet rei eſt ſemꝑ diuiſibilis
Indiuiſibile moueri nō p̄t niſi ꝭm accñs
Nulla mutatio ē īfinita ꝭm termīos. ſꝫ ꝭm tꝑs bñ p̄t eē īfinita
Indiuiſibile ē termin⁹ indiuiſibilis (vt motus celi
Cōmentator ¶ Forma eſt res indiuiſibilis
Generatio ꝛ corruptio ſunt termini alterationis
Alteratio ē diuiſibilis // Ĝñatio ꝛ corruptio ē indiuiſibilis
¶ Sequunt̄ auctori. vij. libri phiſicoꝝ ariſto.
Omne qđ mouet̄ ab aliq̄ mouet̄ (ueīre ad p̄mū motorē
In mouētibꝫ ꝛ motis nō ē ire in īfinitū. ꝛ ergo nccē eſt de//
Mouēs ꝛ motū ſimul ſunt ꝛ īter ea nō eſt dare mediū
Uirtus eſt diſpoſitio ꝑfecti ad optimū
Unūqđqꝫ tūc đꝛ ꝑfectū cū attingit ꝟtutē eius ꝓpriā
Ab expientia ꝑticulariū accipim⁹ vlem̄ ſciam
In quieſcēdo ꝛ ſedēdo ſcꝫ mūdanis aīa fit ſciēs ꝛ prudēs
Infantes ita bñ nō p̄nt iudicare ꝟtutē ſicut ſenes
Alteratio ſolum eſt in tercia ſpecie qualitatis
Sola vniuoca ꝛ nō equiuoca ſunt compabilia
Equiuocationes latent in generibus
Omne corpus eſt mobile ꝛ ecōuerſo
¶ Cōmen. ¶ Quedā ſunt ꝓpōes in q̄bꝫ nec añs ē veꝝ. nec ꝯ̄s cō
ſequēs. tñ in ip̄is ↄñā eſt vt ſi aſin⁹ volat aſin⁹ habet pennas
Uidi arietē ambulare huc ꝛ illuc multotiēs. ꝛ hoc nō poſſet
fieri ſi p̄ncipiū motus eſſet in capite vt dixit galienus
Perfectio rerū conſiſtit in fine
Uirtus eſt perfectio quedam
¶ Sequūtur autori. viij libri phiſicoꝝ ariſtotelis
Motus ē quedā vita oībus in natura ſubſiſtentibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Peccat volūtari⁹ ſciens qm̄ ecōtrario vtitur ſciā
Motus eſt eternus ¶ Mundus eſt eternus
Prius oportet eſſe cōbuſtibile anteq̄ȝ cōburatur
Finiti et infiniti nulla eſt ꝓporcio
Homo dicitur minor mūdus
Moueri ex ſeipo ꝓpriū eſt animalis
Gutta vltia in ꝟtute p̄cedētis cauat lapidē. ſȝ nō p̄cedens
Grauia ⁊ leuia ꝑ ſe nō mouent̄ a generāte. ſȝ mouent̄ a remo-
uente ꝓhibens ꝑ accidens
Primū mouens mouet magis q̄ȝ vltimū
In infinitis nō eſt dare p̄mū p̄ncipiuȝ
Oē qđ mouet̄ ab aliquo mouetur
Accn̄s nō eſt nccāarium. ſȝ cōtingit nō eſſe
Poſſibili poſito ī eſſe nullū ſeq̄tur impoſſibile
Qn̄cunq̄ȝ aliq̄ cōiuncta ſunt in vnū. ſi vnū p̄t eſſe ſine altero ⁊
alteꝝ ecōuerſo ſine ipo. vt ſi ꝯtingit dare aliqđ qđ ſil' mouet̄ ⁊
aliođ q̄đ tm̄ mouet̄. ergo etiā eſt dare aliq̄đ q̄đ tm̄ mouet̄ ⁊ nō
Impoſſibile ē mouēs moueri eo motu q̄ mouet̄ (mouet̄
Oē quod mouet̄ ex ſe diuiſibile eſt ꝑtem mouētēȝ et motam
Primus motor oīno eſt ımobilis ꝑ ſe et ꝑ accn̄s
Primus motor tm̄ eſt vnus et eternus ſiue ꝑpetuus
Motus localis eſt p̄mus oīm motuū (motū et q̄etem
Solus mot⁹ local' ē ꝯtinu⁹ ver⁹ ⁊ ꝑpetu⁹. q̄ȝ nō eſt mediū int̄
Mot⁹ circūflex⁹ nō ē ꝯtinu⁹. q̄ȝ ē interpolat⁹ quiete media
Motus circularis eſt ab eodē ad idem
In circulo nō eſt dare p̄ncipiū et finē in actu
Mot⁹ circularis ē p̄m⁹ mot⁹ oīm et ē mēſura oīm motuū ⁊ ſo
Celū ſ̄m ſe totū nō q̄eſcit ſȝ mouet̄ ꝯtinue (lus vniformis
Prim⁹ motor nullā h̄ȝ magnitudinē nec finitā nec īfinitā. vn̄
ip̄e eſt incorporeus indiuiſibilis et eternus
Perpetuū prius eſt corruptibili
Impoſſibile eſt ī corꝑe finito eſſe potentiā infinitā
Prim⁹ motor ē ibi vbi velociſſim⁹ eſt mot⁹ ſcȝ in oriēte
¶ Cōmen. ¶ In ꝓlogo h⁹ li. viij. hoc nomē hō dr̄ eq̄uoce de e-
o q̄ eſt ꝑfect⁹ ꝑ ſciās ſpeculatiās. et de aliīs hoīb⁹. hoc ē de ſciē-
Sapiēs naturalit̄ eſt ꝟtuoſus (te et ignorāte
Agēs nō poſſe agere ē ıpoſſibile et diminutio agētis cū h̄ ſit
ꝯtra naturā agētis ſȝ ip̄m dicere poſſe agere eſſe impoſſibile

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

eſt error et deceptio

¶ Ex nihilo nihil fit

Homo dicitur paruus mundus

Experimētuꝫ ſermonū verorꝫ eſt vt cōueniat rebꝫ ſenſatis

Generās dat gn̄ato formā. ꝛ oīa accn̄a cōueniētia ad formam

In cauſis eſſentialr̄ ſubordīatis nō p̄t iri in ifinitū. ſꝫ in accn̄taliter ſubordīatis. et hoc nō eſt īpoſſibile

Primū antiquū nihil agit ī iſtis inferiorib9 ſine ſcd̄o ātiquo.

Inter oīa entia quātitas adheret īmediatius ſubſtātie

In celo nō eſt infinita potētia actiua ſꝫ paſſiua

Primus motor eſt in oriēte. et ꝓpter hoc quidam adorāt ip̄m verſus orientem

¶ Incipiunt autoritates ſuper p̄mū librū de celo et mundo

Ontinuū eſt diuiſibile in ſp̄ diuiſibilia

Nihil eſt ꝑfectum niſi trinitas

Perfectum eſt cui nihil deficit

De totū et perfectū ſuper tria ponimus

Totū vniuerſum eſſe ꝑfectū neceſſe eſt

Natura apta nata ē facere ſicut fecit. ex q̄ habet ꝙ ad ꝑfectōeꝫ vni9 cuiuſlibꝫ rei tria req̄runt. ſ. ſb̄a ſiue nat̄a ꝟt9 ꝛ opatio

Mixto nō cōpetit mot9 niſi rōe elemēti p̄dominātis in ip̄o

Motus circularis non hꝫ contrariū

Unū tantum vni eſt contrarium

Motus circularis eſt p̄mus oīm motuū

Perfectū naturaliter p̄us eſt īperfecto

Celum nec eſt graue neqꝫ leue

Totū et pars mouent ad eundū locū

Si alicui īeſt vn9 mot9 p̄ter natāꝫ. etiā īeſt ali9 mot9 ſm̄ natāꝫ

Celū ē ingn̄abile ꝛ īcorruptibile īaugmētabile ꝛ īalterabile

Celū elongatum eſt a contrariis

Celum non p̄t ſuſcipe peregrinas īpreſſiones

Deus et natura nihil faciūt fruſtra

Paruus error in p̄ncipio maximus erit in fine

Pricipia ſunt mīma in quātitate. maxīa ꝟo in ídēptitate

Non eſt dare aliqd̄ corpus actu infinitum

Finiti ad infinitum nulla eſt proporcio

Nō ſunt plures mūdi. nec īpoſſibile eſt plures eſſe mundos

Indiuidua alicuius ſpeciei non dr̄n̄t ſpecie ſed numero

Differt dicere celũ. ⁊ hoc celũ qđ hꝫ formã in materia
Nõ ſunt plures mũdi. qꝛ tota materia a ſua forma ē ꝯphēſa
Tripliciter accipit celuꝫ ſcꝫ ꝓ octaua ſphera. ꝓ corꝑe quinto.
⁊ ꝓ toto vniuerſo
Extra celũ nullũ eſt corpus ſiue nihil eſt
Extra celũ nec ē loc⁹ neqꝫ tꝑs neqꝫ vacuũ. ſꝫ ibi ſunt entia in
alternabilia. īpaſſibilia optimã vitã ducētia q̄ꝫ toto et̄no ꝑfici
unt ¶ A ꝑmo q̇dē ente cõmunicatũ eſt oībꝫ eē ⁊ viuere. his
quidē clarius. his ꝟo obſcurius
Dia q̄ mouētur qñ veniũt ad locũ ꝓpriũ quieſcunt
Oportet inq̇ſitores ꝟitatis non eſſe inimicos
Impoſſibile ē aliq̇d eē eternũ qđ hēat potētiaꝫ niſi ſit aliqñ
Omne qđ eſt generabile. i. nouum a parte ante non ꝑteſſe per
petuum a parte poſt
Quicq̇d ē icorruptibile ⁊ īgenerabile h̄ ē ꝑpetuũ ⁊ econuerſo
Dē corruptibile de nccitate corrumpitur
Uirtus ē optimũ alicuius qđ eē p̄t
Uirtus actiua terminatur ad maximũ
Uirtus autē paſſiua ad minimũ
Materia eſt cauſa eē vel non eē
¶ Cõmentator ¶ Celũ eſt q̄ſi mediũ ⁊ ligamētum qđdam in
ter generabilia ⁊ corruptibilia ⁊ eterna
In celeſtibꝫ nõ ſunt plura indiuidua ſub vna ſpē
Celum non habꝫ materiam q̄ eſt in potētia ad eē. ſꝫ eius ma
teria ē corpus in actu
Res ē intellectiua ꝑ formã ⁊ ē ſenſitiua ꝑ materiam
Uñ actiua definit in vltimo augmēti ſui. ſꝫ paſſiua in vltimo
detrimenti ſui.

¶ Sequũtur auto. ij. li. de celo ⁊ mundo

Celum mouet ſine labore ⁊ pena.
Amabile ē a melioribus ꝑſuaderi
Celũ eſt aīatum ⁊ habꝫ ꝑncipiũ ſui motus in ſe
Cuiuſcũqꝫ rei ē aliqua oꝑatio illa ē finaliter ꝓpter ipam
Oportet motũ celi eē circa aliqđ fixũ ſicut eſt terra
Nullũ violētum eſt ꝑpetuum
Si vnũ ꝯtrarioꝝ ē in natura ⁊ reliquũ eſt in natura
Eadem ē materia contrarioꝝ
Celum ē rotunde figure

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Figura ſpherica ⁊ rotunda ē nobiliſſima oīm figurarꝝ
Unū ē prius multo. ⁊ ſimplex cōpoſito
Motus celi ē menſura oīm motuū
Motus celi ē cōtinuus. ꝑpetuus ⁊ vniformis
Natura ex poſſibilib⁹ facit ſꝑ qđ optimum ē
Dīs mot⁹ naturalꝭ ē debilis in pricipio. in fine fortior ſꝫ econ-
uerſo mot⁹ violētus in pricipio ē fortior. in fine debilior
Dīs mot⁹ in potētia ⁊ defectu. eſt accn̄s p̄ter naturā
Oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt
Stelle ſunt eiuſdē nature cuius eſt celū
Stelle in iſtis inferiorib⁹ calorē generāt lumīe ſuo
Motus natus ē calefacere ⁊ ignire
Magis diligim⁹ illa ſcire de q̇b⁹ maximā dubitatōez habe⁹
ꝑ quaſdā rōes debiles q̄ꝫ notiora ꝑ rōes efficatiores
Mirabilia nature ſunt multa
Illud qđ ꝑ paucas rōes acq̇rit facilius acq̇rit. ſꝫ qđ ꝑ plures
rōes acq̇ritur difficili⁹ acq̇ritur
Illud qđ bonitatē ꝑ pauciores actiōes ꝑticipat nobili⁹ eſt q̄ꝫ
qđ ꝑ plures eā participat
¶ Cōmētator ¶ Necce eſt oē aīatū corp⁹ nobili⁹ eſſe inaīato.
Diſentia nihil intendūt ꝑ ſuas opatōes niſi q̄ aſſimilent p̄-
Abſentia materie ē cā eteritatis (mo p̄ncipio mobili
Entia diuīa ⁊ eterna agūt ꝓpt ſe pria intentōe. ſecūdaria ꝟo in
tentōe ꝓpter cōſeruationē inferiorꝝ
Stella ē denſior pars ſui orbis (ignobilib⁹
Melius ē ſcire modicū de reb⁹ nobilibus q̄ꝫ multū de rebus
¶ Sequūtur auto. iij. li. de celo ⁊ mundo
Lurima cōſideratio ſcie naturalis ē de corpib⁹
Impoſſibile ē diuiſibile cōponi ex īdiuiſibilib⁹
Ordo ē a ꝓpria natura rerꝝ naturaliū
Elemēta nō ſunt īfinita ⁊ ſunt q̄ttuor. ſ. ignis. aer. aq̄. ⁊ terra
Elemēta nō ſunt generabilia ſꝫ corruptibilia
Fini nihil ē ɔtrariū ¶ Oē leue ſurſum ⁊ oē graue deorſum
Si totū vniuerſum de nouo generaret̄ necc̄e eēt vacuū eē
Elemēta ſunt p̄ma corpa ex q̇b⁹ cōſtant alia corpa
¶ Cōmētator ¶ Qualitates p̄me elemētorꝝ nō ſunt corꝝ for-
me. Tria fecerūt auicennā errare ī naturalib⁹. ſ. experiētia. cō-
fidētia ꝓprij ingenij. et ignorātia logice

Ex q̄ ex materia p̄ria aliq̄d fit nccē ē ipſam ſituatā eē ī vniūſo
¶ Sequūtur auto. iiij. li. de celo et mūdo
Xtremū celi dr̄ ſurſum. ſꝫ mediū dr̄ deorſum
Leue dr̄ qđ ſurſum mouet̃. graue v̄o qđ deorſum
Ignis eſt leuis. terra v̄o grauis ¶ Uacuū nihil eſt
Oīa corpa inferiora hn̄t grauitatē p̄ter ignē
Mediū contrariū eſt extremo
Forme eſt cōtinere. ſꝫ materie eſt cōtineri
Grauia ꝛ leuia mouētur ex ſeipis in ſua ꝓpria loca niſi fuerit ī
pediēs. veꝝ eſt imediate. q̄r mediate mouētur a generāte vel a
remouente prohibens
¶ Cōmenta ¶ Agens nō hꝫ eterna niſi ſm ſil'itudinē in quan
tū. ſ. agēs dr̄ forma finis ꝛ ꝯſuans Agēs trāſmutās materiā
ad formā ſbalem trāſmutat ipſam ad accn̄tia ꝓpria illi⁹ forme
Finitatio ꝛ termīatio inueniūtur in reb⁹ ꝑ ſuas formas
¶ Incipiūt auto. ſupͤ p̄mū libꝝ de generatōe
Mniū trāſmutatōem hn̄tiū ad ſe iuicē eadē ē materia
Pauca reſpiciētes de facili enunciāt
Generatio eſt qn̄ totū ſcꝫ ꝯpoſitū ex materia ꝛ forma trāſmu
tatur in totū nullo ſubiecto ſenſibilit̃ remanēte in eodē
Qualitas ſimbola. i. ſil'ſcꝫ ī ſpē. ꝛ nō ī nūero eadē manet in ge
Ex nihilo nihil fit (nerato ꝛ corrupto
Paſſiones nō ſunt ſepabiles a ſubiectis
Generatio vnius ē corruptio alterius ꝓpt̃ h̄ gn̄atio ꝛ corrup//
Quod nō eſt cognitū non eſt ens (tio ſunt eterna
Yle. i. materia p̄ma maxīe ꝛ ꝓprie ē ſubiectū generatōis ꝛ cor//
ruptōis Suſceptibile vn̄ ſubiectū generatōis ꝛ corruptōis
ē materia p̄ria Materia nō eſt q̄ꝫtitas ſꝫ ē illud cui⁹ terminus
eſt q̄ꝫtitas. Materia nunq̄ꝫ ſepat̃ ab aliqua forma
Oē agens natural'r in agendo repatitur
Agēs et patiēs ſunt in principio diſſil'ia. et in fine ſunt ſil'ia in
genere. diſſimilia v̄o in ſpecie
Agens et patiēs non agūt niſi approxiata
Finis non agit niſi methaphorice
Habitib⁹ p̄n̄tib⁹ exn̄tib⁹ in materia ceſſat oīs motus ꝛ tranſ
mutatio Elemēta non manēt actu in mixto. ſed v̄tute
Mixtio eſt miſcibiliū alteratoꝝ vnio
¶ Cōmētator Oē ens natural'r eſt cognitū a nobis ꝛ qđ nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

eſt cognitū a nobis non ē ens naturalr. non ē credēdū ꝙ ille ꝑ
mus mgr̄.ſ. ariſtoteles aliqͣd ſine forti rōne dixerit
Albertus qͦd mihi de miracul' diuinis cū de rebꝫ naturalibꝫ lo-
quor. Cōpoſitio ſcđa pſuppoīt ꝑmā ꝯpōez qꝛ ꝯpō prima eſt
ſcđe compoſitionis cauſa
Prima ꝯpō eſt cōpoſita ex materia ⁊ forma
Sed copoſitio ſcđa eſt accn̄tis et ſubiecti
¶ Sequūtur auto. ij. li. de generatōe ariſto.
Lemēta actiā et paſſiua ſunt adinuicē cū ſubiecto
Calidū eſt qđ ꝯgregat omogenia inqͣtū omogenia.i. que
ſunt eiuſdē gn̄is. et ſegregat eutrogenia.i. q̄ ſunt diuerſi gn̄is.
Frigidū eſt qđ ꝯgregat tā eutrogenia ꝙ̄ omogenia Humidū
eſt qđ male eſt determiabile termio ꝓprio. bn̄ tn̄ termiabile ter
mio alieno Siccū eſt qđ bn̄ eſt termiabile termio ꝓprio. male
autem termio alieno
Calidū ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū ſunt ꝑme qualitates elemē-
torū ad quas oēs alie reducunt̄
Quattuor ſunt elemēta.ſ. tra q̄ ē frigida ⁊ ſicca. aq̄ ē frigida et
humida Aer ē calidus et hūidus. et ignis q̄ ē calidus ⁊ ſiccus
In hn̄tibꝫ ſinibolū.i. ſilitudinē facilis ē trāſit⁹.i. trāſmutatio
Facilius ē vnū trāſmutare ꝙ̄ multa Flāma ē fumus ardens.
Infinita ptranſire eſt ipoſſibile (vno tātū
Accē eſt corpa mixta p ſe ſtare ex elemētis omibus et non ex
Ex eiuſdem ſumus et nutrimur
Materia eſt cauſa quare aliqua pn̄t eſſe
Ignis eſt contrarius aque. et aer terre
Materie ē pati. agere vo alicuius potētie ſcꝫ forme
Ignis ſine ſupiori egēte qđ eſt celū deterius agit ꝙ̄ organū ar
tificis ſine artifice
Motus ſolis ⁊ alioꝝ planetaꝝ in obliquo circulo eſt cā gene
ratōis ⁊ corruptōis reꝝ inferioꝝ
Cōtrarioꝝ contrarie ſunt cauſe
Idem manēs idem. ſp aptū natū eſt facere idem
Generatio et corruptio ſunt perpetua
Adueniēte ſole aīalia redibūt. recedēte vo peribūt
Vita et tēpus vniuſcuiuſqꝫ numerū hn̄t ⁊ mēſurant̄ certa pe
riodo.i. certa reuolutōe et mēſura
Natura deſiderat ſemper quod melius eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Impoſſibile ē oīa manere eodē nūero ꝓpť lōge diſtare a p̄io
p̄ncipio Gn̄atio ⁊ corruptio ꝑpetuāť circulariť ⁊ nō ſm rcitu
Quoꝝ ſba deperit. nō redeūt eodē nūero ſꝫ ſpē (dinem
¶ Cōmētator ¶ Cōcauū orbis lune eſt q̄ſi forma ignis
Tpa anni circulariter currūt ꝓpter motū ſolis circularē
¶ Incipiūt auto. ſup p̄mū librꝫ metheoroꝝ
Mundus cōſtat ex quattuor elemētis
Totus mūdus ſenſibiľ ꝯtigu⁹ ē lationibꝫ ſupioribꝫ celi
ſenſibiľ. vt inde tota eius vȝtus guberneť
Motus celi ē ꝑpetu⁹ ¶ Mot⁹ celi ē p̄m⁹ oīm motuū īferioꝝ
Corpa celeſtia motu ſuo generāt calorē in iſtis īferioribꝫ ipa
tn̄ nō recipiūt peregrinas impꝛſſiōes. qꝛ calefieri nō p̄nt
Aer ⁊ ignis mouētur circulariter
Cometa nō eſt ſtella ſꝫ eſt q̄dā impꝛſſio aeris
¶ Sequūtur auto. ij. li. metheoroꝝ ariſto.
Um cōgelanť nubes fit nix. ſꝫ cū vapor ꝯgelať fit pluuia
cū āt ꝯgelať pruina fit grando.
Interiora tre ⁊ etiā aīaliū ī eſtate ſunt frigida. ⁊ ī hyeme ſunt
Cōtrariū circūſtans ſuū ꝯtrariū fortificat ipm (calida
per anapariſtaſim. i. per reſiſtentiam
Dulce ꝓpť leuitatē ferť ſurſum. ſꝫ ſalſum ꝓpť grauitatē ſubtus
manet. ⁊ ergo aqua pluuiaľ dulcis eſt. maris āt ſalſa.
¶ Sequūtur auto. iij. li. metheoroꝝ ariſto.
Umidū nō eſt ſine ſicco. nec ſiccū ſine humido
Aque magis fluūt de nocte q̄ꝫ de die
Uētus eſt vapor terreus aeris ſupiora trāſcendēs eū ꝑcutiē-
do ⁊ fortiter impellens
Motus terre cauſať ex vapore in terra incluſo
Tonitrus fit ex vapore igneo ī vētre nubī icluſo q̄ cū ventrem
nubis exire dꝫ ipm violēter rūpit ⁊ ſtrepitū facit ſiue ſonum.
¶ Sequūtur auto. iiij. li. metheororum
Ualitates p̄me elemētoꝝ ſunt q̄ttuor iter q̄s due ſunt ac-
tiue. ſ. frigidū ⁊ calidū due vo paſſiue. ſ. hūidū ⁊ ſiccum
Putrefactio eſt vltima reſolutio
Oia elemēta putreſiunt p̄ter ignem
Oppoſitoꝝ oppoſite ſunt cauſe
Quecūqꝫ a frigido ꝯponūť a calido reſoluūť ⁊ ecōuerſo
Excellētia frigiditatis impedit putrefactionem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Digeſtio fit a calido naturali
Quecūq3 liqueſcūt ſunt ad modum aque
Oia corpa ignita ⁊ ſub igne facta hn̄t calidū in potētia vt ce-
mentū ſiue calx
Vnūquodq3 entiū naturaliū ē determinatū ad quādā opatio
nem. ⁊ inqn̄tū pt dr ens. inqn̄tū vero nō pt non dr ens vt hō
mortu⁹ nō dr hō niſi equoce. ⁊ ocul⁹ dū pt facere opatōem. q̄
eſt videre dr oculus. dūmodo non pt nō dr oculus niſi equo-
ce ſcz depictus vel lapideus

Autoritates ex pmo libro de aīa ariſto.

Sciētia eſt de nūero bonoꝝ hōrabilium
Vna ſcīa ē melior alia. vel qr ē de nobiliori ſubiecto
Vel qr certior eſt altera ⁊ ꝓpter hoc ſcīa de aīa eſt nobilior ⁊ me
lior alijs ſciētijs naturalibꝫ
Cognitio de anima vtilis eſt ad omnē veritatem. ⁊ maxīe ad
ſciam naturalem
Aīa eſt tanq̄3 principiū oīm aīalium
Alioꝝ alia ſunt pncipia
Aīal vle aut nihil ē. aut poſteri⁹ ē ſingl'i. qr nihil nō eſt ī reꝝ na
tura vt voluit plato. Vel ſi tūc ē poſteri⁹ ē vt motio rei ſiue in
tentio poſterior eſt īpa re
Accidētia magnā partē ꝯferūt ad ꝯgnoſcendū qd q̄d eſt. i. ſub
iectū ſiue definitio ſubiecti
Ois demrātionis pncipiū eſt qd q̄d ē. i. definitio ſubiecti
Oēs oparatōes q̄ ſunt in aīatis ſunt toti⁹ cōpoſiti ex corpore
⁊ aīa. ⁊ nō ex anima tātum
Vn̄ nulla oparatio aīe ē ꝓpria in qua nō ꝯmunicet corpori vn̄
īpm intelligere nō eſt ꝓpriū aīe ſ3 totius cōiuncti
Intellcūs vel eſt fantaſia vel nō eſt ſine fantaſia
Triplex ē diſtictio. vna q̄ dat ad materiā tm̄. vt cū dr dom⁹ ē
q̄odā cōſtans ex lapidibꝫ ⁊ lignis. alia eſt q̄ dat p formā tantū
vt cū dr dom⁹ eſt quoddā cooperimētū defendēs nos a cau-
matibꝫ ⁊ imbribꝫ Tercia q̄ dat per vtrūq3. ſ. cū dr dom⁹ eſt co
operimentū quoddā defendēs nos a caumatibꝫ ⁊ imbribꝫ cō
ſtans ex lapidibꝫ ⁊ lignis
Natural' definit p materiā tm̄ vl' per materiā ⁊ formā ſil'
Impoſſibile ē corpa aīaliū reſurgere (re vl' edificare
Dicere aīam gaudere vl' triſtari ſil'e eſt ac ſi q̄s dicat eam texe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Si ſenex haberet oculos vt iuuenis videret vt iuuenis
Intellectus eſt q̄d diuinū impaſſibile ꝛ icorruptibile
Meli⁹ eſt dicere ꝙ hō itelligat p̄ aīaꝫ q̄ꝫ ꝙ aīa itelligat p̄ hoīeꝫ
Intelligere nr̄m corrūpit̄ aliq̄ interius icorrupto.i.fantaſia
Oportet artificē vti organis.aīam v̄o corpori
Nō quelibet aīa p̄t intrare quodlibet corpus.ſꝫ quelibet aīa requirit ꝓprium corpus
Aīa ſcd̄m platonē eſt res ſeipſam mouens
Rectum eſt iudex ſui et obliqui
Egrediēte aīa a corp̄e corpus marceſcit et exſpirat
¶ Cōmentator ¶ Artes nō drn̄t a ſeinuicē niſi l' demrātioīs cōfirmatiōe vel nobilitate ſubiecti vel vtroqꝫ mō
Subiectū ſcīe de aīa nobilius ē ſubiectis aliaꝝ ſciaꝝ ꝛ demōſtratio eius magis eſt firmā.ꝛ ideo p̄cedit alias ſcias
Aīalia ſunt nobiliſſima corp̄a generaliū et corruptibiliū
Actus et potētia ſunt drē maxie oppoſite ꝛ rep̄iunt̄ in vno q̄ꝫ
Intellcūs agēs cāt vniuerſalitatē in reb᷒ ⌈p̄dicamēto
Intellcūs ſ̄m ariſtotelis ſciam ē abſtractus a corp̄e.ꝛ tn̄ ipoſſibile eſt vt intelligat aliq̄d ſine imaginatōe
Membra leonis nō drn̄t a mēdtis cerui.niſi ꝓpter diuerſitatem aīe leonis ab aīa cerui
¶ Temiſtius ¶ Cū multa ſunt dcā ariſtotel' q̄ vtiqꝫ aliq̄s mirabit̄ magis oīb᷒ mirari cōuenit negociū de aīa
Si v̄itatē de aīa ꝯgnouimus.valde introductoriū eſt nobis ad oēm v̄itatē.nā ad oēs p̄tes phīe inſignes dat occaſiones
Aīa ſeipām ꝯgnoſcēs digna ē de aliꝫs fidē facere.ſꝫ ſi ipa decepta fuerit.de quo tūc fidē facere putabit̄ q.d.de nullo Nihil ē ocioſum in natura.ſꝫ vnicuiqꝫ enti ē opus attributū
Gen⁹ ē q̄dā ꝯcept⁹ ſummati collectus ex ſilitudīe ſingulariū
¶ Intellcū nihil ē diuinius
His q̄ ſ̄m apparētias poeticas recipiūt fabulas nihil videt̄ eē deriſibilius.ſicut nec i his q̄ occultū q̄rūt itellcm̄ in eis
¶ Sequūtur auto.ij.li.de aīa ariſto.
Ripl'x ē ſubſtantia reꝝ ſcꝫ materia forma ꝛ cōpoſitū
Materia ē potētia.forma v̄o actus
Dupl'x ē actus ſcꝫ p̄mus ꝛ ſecūdus.p̄mus vt ſcia. Secūdus vt ſpeculari ſcd̄m ſciam
Naturalia ſunt principia artificialium

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Aīa ē actꝰ coꝛpis oꝛgaīci. phici vitā hn̄tis i poṫa. ſ. ad opa vi(te
Aīa eſt ſubſtātia. i. foꝛma ſubſtātial̕ coꝛpis
Nō oȝ q̄rere vtꝝ ex aīa ⁊ coꝛpe fiat vnū ⁊ vl̕r ex maṫia ⁊ foꝛa.
Si oculus eēt aīal. viſus eēt vtiq̄ʒ aīa eius
Aīatum differt ab inaīato ī viuendo
Uiuere dr̄ q̄drupl̕r. ſ. vegetare. ſentire ītelligere ⁊ moueri ſcd̄ʒ
locū. ⁊ ſi vnū iſtoꝝ alicui īeſt hoc dr̄ viuere
Aīa mouet coꝛpꝰ ad oēm drn̄am poſitōis ſcʒ ſurſum deoꝛſuʒ
ſiniſtroꝛſum. dextroꝛſum ante ⁊ retro
Aīal ē aīal ꝓpter ſenſum tactꝰ (ſentimꝰ ⁊ mouemur ꝭʒ locū
Aīa eſt ṗncipiū quo ṗmo ⁊ ṗncipaliter viuimus. ītelligimus
¶ Lōmē. ¶ Quattuoꝛ ſunt potētie aīe ṗncipales. ſ. vegetatīa
ſenſitīa. ⁊ ſcd̄m locū motiua ⁊ ītellectiua. he ſic ſe hn̄t adīuiceʒ
q̄ꝛ vegetatiua p̄t eē abſq̄ʒ ſenſitiua. vt pʒ in plātis. ⁊ nō ecōuer
ſo. ⁊ ſenſitīa ſine motiua ꝭm locū manet. vt pʒ in q̇buſdā aīali
bus cōchilibꝫ ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ tam ꝭm locū motīa q̄ʒ ſenſitīa
pn̄t eē ſine ītellectiua. vt pʒ in aīalibꝫ brutis ⁊ nō ecōuerſo.
In plantis eſt aīa vna ī actu ſed multe in potētia. ⁊ ideo ꝑtes
earum abſciſe viuunt.
Intellectꝰ ſepaꝝ ab alijs potētijs aīe ſicut ꝑpetuū a coꝛrupti-
bili ¶ No ſolū ſcimꝰ ſcia. ſʒ etiā aīa. ⁊ etiā nō ſoluʒ ſanamur
ſanitate ſed ſanamur coꝛpe ¶ Un̄ nō ſoluʒ oīs ꝯpatio depē
det a foꝛa ſʒ etiā depēdʒ a materia. ṗncipalıꝰ tn̄ depēdet a foꝛa.
Actus actiuoꝝ ſunt in patiēte p̄rediſpoſito.
Potētie cognoſcunꝝ ꝑ actus. actus vero ꝑ obiecta
Naturaliſſimū em̄ opeꝝ eſt in oībus viuentibꝫ quecūq̄ʒ ꝑfcā
ſunt ⁊ nō oꝛbata ⁊ que generatōem non habent ſpontaneā ge-
nerare ſibi ſimile: vt eſſe diuinum ⁊ immoꝛtale ꝑticipāt ſcd̄m
id quod poſſunt
Nihil de numero coꝛruptibiliū. contigit idē numero manere
ſemꝑ tn̄ pōt vnū ꝑmanere in ſpē per generationem.
Scientia eſt vniuerſalium
Uniuerſalia ſunt in aīa. ſed ꝑticularia ſunt extra aīam
Aīa intelligit qn̄ vult. ſʒ nō ſentit qn̄ vult q̄ꝛ obiectū ītellectꝰ ē
in aīa vt vl̕e. obiectū ſenſus ē extra aīam vt particulare
Dupl̕r ē ſenſibile. ſ. per ſe ⁊ per accn̄s. per accn̄s vt aliq̄ ſuba.
particularis vt diarij filiꝰ Sēſibile per ſe ē dupl̕r. ſ. ꝯē ⁊ ꝓꝓriū
Lōmunia ſenſibilia ſunt q̇nq̄ʒ. ſcʒ magnitudo motꝰ. q̇es. nu

merus ꝛ figura. Sed ꝓpriū eſt quod per ſe ſentit̃ ab vno ſen-
ſu: vt color a viſu ꝛ ſic de ſingulis.
Quinqꝫ ſunt ſenſus. ſ. viſus. audit⁹. odorat⁹. tact⁹ ꝛ guſtus
Senſus nō decipitur circa ꝓpriū obiectum
Color ē viſibil' p ſe lumē eſt act⁹ dyaphoni ſm qd dyaphonū
Dyaphonū eſt aliqd corp⁹ ꝑſpicuū vt aer ꝛ aqua ꝛ corp⁹ cele
ſte. lumē nec eſt corp⁹ nec eſt fluxus corpis
Impoſſibile eſt duo corpa eſſe in eodem loco
Illumiatio nō fit ſucceſſiue ꝛ in tpe. ſed fit in inſtanti
Tenebra eſt ꝓuatio lumis.
Color nō eſt viſibilis ſine lumine
Senſibile poſitū extra ſenſum nō facit ſenſationem
Son⁹ cauſat̃ ex colliſione corpm aerē violēter frāgentiū.
Echo ē ſon⁹ ſcdario fact⁹ ex repcuſſione ſoni ꝓus facti
Uox eſt ſonus aīati tantum
Uox eſt repercuſſio aeris īſpirati. ad vocalem arteream cum
imagine ſignificandi
Inanimatum nullum vocale eſt
Ligue ꝯgruūt duo officia ſeu opa nature. ſ. guſt⁹ ꝛ loquela
Homo praue odorat ꝛ odoratū hꝫ peiorē multis aīalibꝫ ſilr
et guſtū. ſed tactū certiorem oībus aīalibus
Aīa eſt cauſa corporis viuentis in genere triplicis cauſe. ſ. for
malis. finalis ꝛ efficientis
Dupl'r ē finis. ſ. finis grā cui⁹ ꝛ finis grā quo. i. finis intra. ꝛ fi
nis extra ¶ Nihil ꝓprie nutrit̃ naturalr niſi viuū
Tres ſunt potētie aīe vegetatīe. ſ. nutritīa. augmētatīa ꝛ gene
ratiua ¶ Radices in plantis ſil'es ſunt orib ꝫ in aīalibus. qa
ambo nutrimentum ſuſcipiunt
Ignis augmētat̃ in īfinitū quouſqꝫ fuerit eſſe buſtibile
Oīm natura conſtantium poſitus eſt terminus ꝛ ratio mag-
nitudinis ꝛ augmenti
Alimentum ante decoctōem eſt cōtrariū ꝛ diſſimile alito. ſed
poſt decoctionem erit ſibi ſimile
Neceſſe eſt omne viuens q̄diu viuit nutriri
Nihil generat ſeipm ſed ſaluat
Agēs ꝛ patiēs in ꝑncipio ſunt diſſilia. in fine vero ſimilia
Dupl'r eſt potētia. ſ. ꝓpinqua ꝛ remota. ſiue potētia coniuncta
actui. ꝛ diſtās ab extra Remota vt puer dr̃ habere potentiam

militandi ꝓpiqua. vt homo adultus.
Dia appellare a fine iuſtum eſt
Paſſio dr̄ dupl'r. Uno mō capit̄ ꝑ trāſmutatōe quadam q̄ fit cum abiectōe contrarij. ⁊ illa dr̄ paſſio ꝓprie dcā. Alio mō idē eſt ꝙ ſalus ⁊ perfectio alicuius in potentia ab aliquo qđ non eſt in actu. ⁊ illa dr̄ paſſio methaphorice: vt eſt ſentire intelligere. ⁊ ſic de alijs
Scientia eſt vniuerſalium
Guſtum ⁊ tactū habemus certiorē oībus aīalibus. vn̄ nullū aīal p̄cellit hoīem in guſtando ⁊ tangendo
Homo eſt prudentiſſimum animal.
Molles carne mente aptos dicimus. duros vero ieptos.
Nihil eſt guſtabile ſine humido
Caro nō ē mediū tact⁹. ſʒ aliq̄d circa carnē ſicut neruus.
Mediū cōpatū ad vnū extremoꝝ hʒ rōem alterius extremi
Dis ſenſus eſt ſuſceptiuus oīm ſpēꝝ ſenſibiliuʒ ſine materia ſicut cera ſuſcipit figuram ſigilli auri ſine auro
Excellens ſenſibile corrumpit ſenſum
Abeuntibꝫ ſenſibilibus. remanet ſpēs in fantaſia
Non eſt neceſſe omne mouens moueri.
Sēſus cōis ē potētia aīe q̄ diſcernit ſenſibilia diuerſorū ſenſuū in vno ⁊ eodem tp̄e ſicut dulce ⁊ albū in lacte
Sicut dt̄ homerus tal' eſt itellectus in hoībus terrenis qualem iducit pater virorū deorumq; id eſt ſol
Deceptio ⁊ ignorātia magis ꝓprie ſunt in aīalibꝫ q̄ʒ ſcia. q2 in ipſis magis ꝑficit̄ ignorantia q̄ʒ ſcia
Eadem eſt ſcia contrariorum agūt ⁊ patiunt̄.
Fantaſia eſt motus fact⁹ a ſenſu ſʒ actū. ſm quē aīalia multa
¶ Cōmentator Aīa eſt ſubſtātia ⁊ non accidens
Subſtantia eſt dignior omni accidente.
Forme ſubſtātiales equoce eſſe ī ſubiecto dn̄r. q2 ſubiectū forme ſubſtātial' ē ens ī potētia qđ nō ē ī actu niſi ꝑ formā. ſʒ ſubiectū accn̄tis ē aliqđ exn̄s ī actu ſcʒ ꝯpoſitū ex materia ⁊ forā vn̄ habemus ꝙ omne qđ aduenit enti ī actu eſt accn̄s. Cōpoſitū ex forma ⁊ materia non dr̄ niſi q2 forma eſt vna
Forme reꝝ artificialiū ſunt accn̄tia ¶ Indiuiduū n̄ ē niſi ꝑ formā ſuā ¶ Corpa celeſtia n̄ hn̄t de ꝟtutibꝫ aīe niſi itellcm̄ ⁊ deſideriū. Sollicitudo diuia cū n̄ potuit facē vnū idiuiduū n̄ero

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

ſemper permanere eſt ei dãdo ſibi v̄tutē per quã ſemper pt per⸗
Oē ens naturale deſiderat pmanētiã eternã (manere idē i ſpē
Natura ſp agit ꝓpter aliqͦd tanq̄ ꝓpter finem
Diuerſitas formarum eſt cauſa diuerſitatis materiarū
Omē recipiēs debet eē denudatū a natura recepti
Lux nō reqrit i videdo ꝓpt ipos colores. ſ ꝓpt ipꝫ diaphonū.
De exemplo nō reqrit verificatio. ſ manifeſtatio
Stelle nō vident de die ꝓpter maius lumē ſolis
Hō boni tactꝰ ſemper ē diſcretꝰ. ſic etiã ē de alijs ſenſibꝫ.
Odor eſt in medio nō formalr. ſed intentionaliter
Vultures et tigrides venerūt ad loca plij ꝓpter odorē q̄ acci⸗
dit in terra grecorum a q̄ngentis miliaribus.

Albertꝰ ¶ Clade fcã in terra grecorum venerūt vultures
et tigrides a q̄ngentis miliaribꝫ ad cadauera mortuorum.

Cōmentator. ¶ Locꝰ ē ſimil et equalis locato
Senſus ſemper dt verum nō in vlibꝫ ſed in ꝓprijs. ſ itellectus
ſemper dt verū in vniuerſalibꝫ. nō aūt in ꝓprijs

Temiſtius ¶ Oia artificialia hñt rōem accñtis. reſpectu
naturaliū ¶ Quibuſcūq̄ de nūero mortaliū natura de⸗
dit itellcm̄. his pmiſit ſinglas potētias i myſteriū itellectus
Sēſus nō decipit circa ſuū ſenſibile ꝓpriū. ſuatis tribꝫ ↄditō
nibꝫ q̄ ſunt debita diſpō medij. debita diſpō organi. et debita
obiecti diſtãtia ¶ Ea q̄ ſcimꝰ ſūt mĩma r̄ſpcū eorum q̄ ignoramꝰ

Sequunt aucto. iij. libri ariſtotel de aĩa.

Intellectꝰ eſt ps aĩe Intelligere eſt pati (gibilia
Sicut ſe hꝫ ſenſus ad ſenſibilia. ſic ſe hꝫ itellcūs ad itelli⸗
Intellectus poſſibilis nihil eſt in actu de numero entium an⸗
teq̄ intelligit ea
Intellcūs ñ hꝫ organū i corpe. ſ ē ab oī organo corpali ſepatꝰ
Aĩa intellectiua eſt ſpērum intelligibiliū locus
Intellectus cum itelligit valde intelligibilia nō minus intel⸗
ligit immo magis
Intellectus cū intellexerit alia. pt ſeipm intelligere
In oībꝫ habētibꝫ formã i materia differt res et rei eſſe.
Entia ſiue q̄ditas rei eſt ꝓpriū obiectū intellectus
Intellectus eſt ſimplex impaſſibil et immixtus
Intellectus poſſibilis eſt pmo tanq̄ tabula raſa. in qua nihil
eſt depictum. poſſibilis tamen depingi

Intellectus noſter ĩtelligit ſe ſicut alia ꝑ ſpẽs aliarum
In ſeꝑatis a materia idẽ eſt ĩtelligẽs ⁊ ĩtellectũ
Sicut ĩ oĩm rerꝫ natura ẽ aliqđ qđ p̃t ꝓmo fieri ⁊ facere oĩa il
lius gñis. ſic etiã ĩ aĩa eſt nccẽ hec duo eẽ vnũ. ſ. qđ p̃t fieri oĩa ĩ
telligibilia ⁊ recipe ea. hoc eſt ĩtellect⁹ poſſibil'. aliud ṽo qđ p̃t
facere oĩa ĩtelligibilia. ⁊ hoc eſt ĩtellect⁹ agẽs Vñ dupl'x eſt po
tentia aĩe intellectĩe. ſ. agẽs ⁊ poſſibil'. Intellectus agens eſt ſi
cut lumẽ. qꝛ lumẽ facit colores in potentia actu viſibiles. ſic ĩ
tellectus agẽs potẽtia ĩtelligibilia. facit actu ĩtelligibilia
Agens eſt nobili⁹ ⁊ honorabili⁹ paſſo ⁊ forma materia.
Intellectus eſt ĩmortal' ⁊ ꝑpetuus
Dupl'x ẽ oꝑatõ ĩtellect⁹ vna q̃ dꝛ ſimpliciũ termĩorꝫ apꝓhẽſio
Alia ſimpliciũ termĩorꝫ apꝓhẽſorꝫ ꝯpõ ⁊ diſio. ſub q̃ ꝯꝓbẽdi
tur tercia ſcꝫ rõcinatio remota ¶ Priuatio ꝯgnoſcit̃ ꝑ hitũ.
Intellectus noſter eſt ens in potentia
Potẽtia ĩ vno ĩdĩduo p̃cedit actũ. ſꝫ act⁹ ſimpl'r p̃cedit poñaꝫ
Oĩa que ſunt ab vno ente ĩ actu fiunt
Duplex eſt ĩtellectus poſſibil' ſcꝫ practic⁹ ⁊ ſpeculatiu⁹ Spe
culatiuus cõſiderat rem ſimpl'r. Practicus cõſiderat ipſam
per comparatõem ad opus
Sicut res habet eſſe ſic habet ĩtelligi
Omne ens aut eſt ſenſibile aut ĩtelligibile.
Anima eſt quodammodo oĩa
Sciẽ ſecantur quemadmodum res. de q̈bus ſunt ſciẽ
Lapis non eſt ĩ aĩa. ſed ſpẽs eius
Manus eſt organum organorum
Intellectus eſt ſpẽs ſpẽrum. id eſt formarum
Duplex eſt appetit⁹. ſ. ĩtellectiu⁹ ⁊ ille dꝛ volũtas ⁊ ſenſitiuus
et ille diuidit̃ ĩ duas ſcꝫ ĩ iraſcibilẽ ⁊ concupiſcibilem
Neceſſe eſt quemcũqꝫ ĩtelligentẽ fantaſmata ſpeculari
Natura nihil facit fruſtra. Vñ nõ deficit ĩ neceſſarijs. nec ab
undat ĩ ſuperfluis
Intellectus ꝓncipiorum ſemꝑ eſt rectus
Appetibile ſemꝑ mouet appetitum ſub rõne boni. ſiue hoc ſit
bonum apparens ſiue exiſtens
Tria req̈runt̃ ad motũ aĩal'. ſ. mouẽs motũ ⁊ organũ motus.
Dupl'x ẽ mot⁹. ſ. mouẽs mobile qđ ẽ appetibile. ⁊ mouẽs mo
tũ qđ ẽ potẽtia appetitiua ĩ hoĩe. motũ aũt ẽ organuꝫ aĩal'. puta

ip ſum cor. ¶ Neceſſe eſt om̄e qđ viuit habere aīam ve-
getatiuam a pncipio generatōis ſue vſq3 ad finem
Neceſſe eſt omne aīal habere ſenſus
Impoſſibile eſt corp⁹ aīalis eſſe ſimplex elementum
Sēſus guſt⁹ τ tact⁹ neccārij ſunt oī aīali. alij āt de bn̄ eſſe
Nō videmus extra mittēdo. ſ3 intus ſuſcipiendo
Senſus tact⁹ ē pmus oīm ſenſuū. q2 ſine eo aīa eſſe nō poteſt
Excellens ſenſibile corrumpit ſenſum
Excellens tangibile corrūpit animal
Linguā habet aīal vt ſignificet aliquid alteri
¶ Cōmentator. ¶ Intellcūs nō ē corp⁹. nec v̄tus in corpe
Sermo in pncipijs debet eſſe longus vt ait plato
Ariſtoteles adinueniens ītellcm̄ poſſibilē īueīt qđdā nouū ge
Spēs humana eſt eterna (nus materie
Necē eſt in oī intelligibili abſtracto aliqđ ſilē eſſe materie. τ a
liquid ſilē eē forme. ſc3 potētiam τ actum
Nulla forma ē liberata a potētia ſimplr. niſi pma forma q̄ ex
Ois forma ſepata a materia eſt intellciua (tra ſe nil ītelligit
Credo q̄ ille hō ſc3 ariſtoteles fuit ī natura. reglā τ exēplar qđ
dā. nā adinueīt ad demōſtradū vltimā pfectōem in materia
Habitus ē ſcđm quē hn̄s ipm pt agere qn̄ vult.
Opatio intellect⁹ poſſibilē ē itelligere. ſed opatio ītellect⁹ agen
tis eſt abſtrahere τ intelligere facere
Intelligere ē recipe intelligibilia. ſ3 abſtrahere ē potētia ītelli-
gibilia facere actu intellecta. denudādo ea a materia τ a condi
tionibus materie
Uniuerſalia nō hn̄t eſſe extra aīam vt voluit plato
Intellect⁹ poſſibilē ē vltim⁹ in ordīe intelligētiar ſepatar
Prima pncipia p nihil aliud q̄ ſolo luīe intellcūs ꝯgnoſcunt
Quādocūq3 hō fuerit copulat⁹ ītellectui p ſciam oīm rerum
tunc eſt quaſi deus
¶ Temiſtius ¶ Si aliqs eſt intellcūs in quo nō ē potētia il
le nec itelligit puatōes nec mala. τ talis ē pma cauſa
Ille intellcūs q̄ plura intelligit. nō eſt dignior. ſed q̄ nobiliora
intelligit ille eſt nobilior τ dignior
Intellect⁹ diuinus eſt ipa veritas. τ ergo ſemp verū intelligit
¶ Cōmētator Super terciū de aīa. pus eſt ſcire actiones
aīe q̄ eius ſubſtantiam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Intellectus eſt oibus cõmunis. cognitio aũt non
Scire genus p̄cedit ipm ſcire differentiam
Prima pfectio ſenſus. eſt ṽtus in corpore
Minimus error in p̄ncipio eſt cauſa maximi erroris in fine
Uirtutes paſſiue ſunt mobiles ab eo cui attribuunt. Actiue
mouẽt cui attribuunt
Aĩa rõnal' idig̃ ē iſpicere. ⁊ ꝯſiderare itẽtões q̃ ſũt i imagiatiua
Sicut ſ'ſus indigꝫ inſpicere ſ'ſibilia. ſic intellcũs itelligibilia
Forme rerum extrinſecarũ mouent intellectum
Mẽs. i. intellect⁹ agẽs aufert formas a materijs. ⁊ facit ea in
tellectiua in actu poſtq̃ꝫ fuerint intellectiua in potẽtia
Intellectus recipit oẽs formas naturales
Omne recipiẽs debet eẽ denudatum a natura recepti.
Intellcũs poſſibil' nihil hꝫ in ſui natura in formis naturalibꝫ
Forme naturales nõ ſunt ſeꝑabiles
Extrema in ſpecie differunt a medijs
Intellcũs poſſibil' eſt illud qđ eſt in potẽtia ad oẽs intẽtões
formaꝝ naturaliũ vlium ⁊ nõ ē in actu ad aliqđ entiũ añq̃ꝫ in
telligat ¶ Diuerſitas materie recepte facit diuerſitatẽ naẽ
recipiẽtis Omne generabile ⁊ corruptibile eſt ꝑticulare
Intellcũs nõ eſt h. i. ꝑticl'aris neqꝫ corp⁹. neqꝫ ē forma in corꝑe.
Intellcũs q̇ creat ⁊ gñat itelligibilia eſt itellcũs agens
Aĩa nõ itelligit ſine imagiatõe. ſicut ſenſus nõ ſentit ſine p̄ſen
tia ſenſibilis (qñq̃ꝫ eternas
Impoſſibile eſt eaſdẽ intentiones ponere qñq̃ꝫ corruptibiles
Natura corruptibil' ſiue paſſibil' nõ p̄t trãſmutari in eternaꝫ
Color nõ mouet viſum niſi ꝑ p̄ñtiam lucis
In formis abſtractis nõ eſt niſi vnũ indiuiduũ in vna ſpẽ
Ab vno iſtrumẽto nõ p̄t veire niſi vna actio
Intellcũs agẽs vt poſſibil' neqꝫ ē gñabil' neqꝫ corruptibilis
Omne ens ſenſibile diuidit' in materiã ⁊ formã
Niſi eſſet hoc gen⁹ entiũ itellectus nõ poſſem⁹ itelligere mul
titudiem in rebꝫ abſtractis
Scire de aĩa neccãriũ eſt in ſciẽdo p̄mam phiam
Sicut ſe habet lux ad dyaphonũ ſic itellcũs agẽs ad poſſibi
lem. qꝛ ſicut lux eſt ꝑfectio dyaphoni. ſic itellectus agẽs eſt ꝑ
fectio intellellectus poſſibilis
Hoc nomẽ itellcũs eq̃uoce dꝛ de itellcũ agẽte ⁊ ſpeculatiuo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Dis ꝟtus exñs ĩ corpe cõposito ē ex ꝑmis qualitatibꝫ
Uirtus imagĩatiã est in iteriore ꝑte cerebri ⁊ cogitatiã est de
genere exñtium ꝟtutum in corpore.
Omnes ꝑtes aĩe ſunt forme ĩ materijs preter rõnalem
Locus nihil eſt eorum que exiſtunt ĩ ea
Uirtus cogitatiã eſt de genere ꝟtutum ſenſibilium
Primũ ĩtelligens extra ſe nihil ĩtelligit
Mouẽs ⁊ motũ debent eſſe eiuſdem ſpẽi. (hit a ſe
Intellcũs cũ fuerit ĩ actu p̃t ĩtelligere ſeip̃z ꝑ ĩtẽtões q̃s extra//
Intellcũs abſtrahit q̇dditatẽ ab hñti q̇dditatem ⁊ non ceſſat
abſtrahere donec veĩt ad ſimplicem q̇dditatem.
Rectum eſt ĩ continuo ſicut ſimeitas ĩ naſo
Si non eſſet materia nõ eſſet paſſio
Intelligere eſt paſſio ⁊ non actio
In eo qḋ ĩtelligibile eſt ex ſe ĩtelligens. ⁊ ĩtelligẽs ⁊ ĩtellectuꝫ
erunt idem oĩbus modis
Ea que agunt ⁊ patiuntur ĩ ſubiecto communicant
Propria paſſio eſt aliqua ꝓuatio ⁊ nullam habet naturã ꝓpri
am preter naturam ſubiecti
Unum oppoſitorũ per reliquum ĩtelligitur
Aĩa eſt vnum entium natutalium rerum
Conſideratio de aĩa eſt conſideratio naturalꝭ
Nihil agit niſi per ſuam formam.
Actus ĩtellectus agentis eſt ſua ſubſtantia
Spẽs humanas deficere eſt ĩpoſſibile.
Forme ĩmateriales ex ſe ſunt ĩtellectiue
Ubi nõ eſt vera generatio. ibi non eſt verum agens
Per ꝟtutem cogitatiam homo dr̃t ab oĩbus aĩalibus
Intellectꝰ agẽs tantũ eſt ĩ actu ⁊ nõ eſt ĩ potentia
Perfectio humana eſt ĩtelligere res abſtractas
Eternũ ĩ ſua actõe non ĩdiget corruptibili
Omne factum habet q̇dditatem
Impoſſibile ē vt aliqḋ generabile ⁊ corruptibile eẽt eternum
Intellectꝰ paſſibilꝭ ĩtelligit forãs matiales ⁊ forãs abſtractas
Illud qḋ exiſtit ĩ aĩa eſt forma tm̃ ⁊ nõ materia
Imaginatões ſunt de genere rerum ſenſibilium
Ratio non exiſtit in oĩbus animalibus
Si motor eſt vnus mobile erit vnum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Intellcũs non mouet ſine voluntate

Sequũtur auto. de ſenſu ⁊ ſenſato

Naturalis phi eſt ſanitatis ⁊ īfirmitatis pma pncipia inuenire Natural' ſumit cõſideratõem ſuã ab eis q̄ ſunt de cõſideratõe medicine. ſʒ medicus īcipit ex eis q̄ ſunt de cõſideratõe natural' Uñ vbi dimittit natural' ibi īcipit medicus

Accẽ eſt aĩal inq̄ntũ aĩal habere ſenſum

Auditus magnã partẽ ad intelligendã prudẽtiam cõfert

Sermo audibil' exñs ex cã diſciplinę nõ per ſe. ſʒ per accñs. i. inquatum ſignificat aliquid

Uiſus nobis multaꝝ rerũ drãs demõſtrat

Cecus a natiuitate naturalit' ſapiẽtior ẽ ſurdo ⁊ muto a natiuitate Thomas dt. oĩs ſurdus a natiuitate ẽ mut⁹ ⁊ nõ ecõuerſo Uiſus attribuit' aque q2 aq̄ rõe q̄ ẽ perſpicua ẽ potẽs recipere ſpẽs coloris (circa cerebrum

Uiſiua ꝟtus non eſt ī extremitate oculi ſita. ſʒ infra oculum

Odor eſt fumal' euaporatio. i. fit ex fumali euaporatione

Cerebꝝ ẽ pars frigidior ⁊ humidior oĩbꝫ partibꝫ corporis

Cor ẽ oppoſitũ cerebro ⁊ eſt calidiſſima pars corporis

Color eſt extremitas perſpicui in corpore termĩato

Manifeſtius eſt nobis genus ſaporũ q̄ʒ odorum

Odoratũ habemus peiorem oĩbꝫ aĩalibꝫ

Tactum ꝟo certiorem reſpectu oĩm aĩalium

Ignis nõ agit neqʒ patit' rõe q̄ ignis. ſʒ rõe q̄ calid⁹. vñ a forma ſbali ñ egredit' aliq̄ opatio niſi mediãte forma accñtali

Oĩa q̄ nutriũtur dulci nutriũtur. i. comedẽdo dulcia

Dulcis ſapor ⁊ amarus ſunt vapores extremi. ex q̄bꝫ cõmiſcẽtur alij ſapores. ſicut ex albo ⁊ nigro alij colores

Duplex ẽ odorabile. vnũ qđ confert ad nutrimẽtũ. aliđ qđ nõ confert ad nutrimẽtũ. ſʒ tm̃ ad confirmationẽ cerebri

Fumoſitas cibi veniens ad cerebrum infrigidata propter locum eius facit hominibus reumata

Fumus carbonum facit hominibus grauamen capitis

Siplex elemẽtuʒ ñ nutrit ſʒ oʒ oẽʒ cibũ cõpoſitũ eẽ ⁊ mixtuʒ (ex elementis

Intellcũs noſter nihil intelligit ſine ſenſu

Superabũdãtes ⁊ mĩme partes corporis ſeparate a toto reſoluũtur incontinẽti. vt vn⁹ ſapor amar⁹ īfuſus ī aliđ reſoluit'

Illuminatio. fit ſubito ⁊ non ſucceſſiue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Vñ son⁹ vn⁹ nũero ñ pt pueire ad aures pluriũ. ſʒ vn⁹ in ſpẽ
Motus maiores expellũt minores
Operatio non ẽ ſine ṽtute ¶ Opinio non ẽ ſine ṽitate
Vni⁹ rei non ẽ niſi ſolus vnus motus in vno tpe.
Contrarioꝝ ꝯtrarij ſunt motus
Cōmẽtator ¶ Viſus obſcurat̃ in locis frigidis vbi fu/eritnix ł aqua multa
Palpebre poſite ſunt in oculis hoim ad pſeuerãtioẽm coꝝ a
reb᷒ extrinſecis. ſicut vagina gladij
Inſtrumẽtũ auditus ẽ aer poſitus in aurib᷒.
Inſtrumẽtũ odoratus eſt aer poſitus in naſo
Color cauſat̃ ex cõmixtione corpoꝝ lucidi cũ diaphono
Color alb᷒ ⁊ niger ſunt extremi colores
Lux eſt pfectio corpis diaphoni intermiati. eſt eñ in ſupficie
dyaphoni terminati
Ignis nõ lucet per ſe ſʒ natura ignis lucet cum adunat̃ cum
aliquo alio corpore
Aia beſtialis in aialib᷒ extis nõ impetit actiões nature
Artifex ſcdm poſſe ſuũ intẽdit ſe ſilare nature
Ars initat̃ naturã inquantũ poteſt
Forme ſenſibiliũ extra aiaʒ hñt eſſe corpale oino. ſʒ in aia hñt
eẽ ſpũale oino. in medio aũt hñt mediũ inter corpale ⁊ ſpũale
Auditus in hoie eſt via ad diſciplinã
Diſciplina nõ redditur niſi p auditum
Intelligere qd ṽba ſignificẽt nõ ẽ ipſi⁹ audit⁹. ſʒ ipi⁹ itellcũs
¶ Albertus Gratiſſimi medici incipiũt ſuã ꝯſiderationem
ab his q̃ demonſtrat naturalis
Medicina hʒ ꝯmunicationẽ cũ ſcia naturali eo q̓ pncipia ſu
a ab ea accipit ⁊ eſt ſub ipa
Senſatio dr paſſio. qꝛ cũ paſſione fit
Oẽs ſenſus in animali ſunt cauſa ſalutis animalis
Non eſt idem ſenſibile ⁊ eſſe ſenſibile
Libꝝ de plãtis nõ fecit ariſtoteles. ſʒ diſciplus e⁹ theofraſtus
Aurum non putreſcit
Sãguis in anguſtis venis circa cerebꝝ extñs. ſubtilis ẽ ⁊ pu
rus ⁊ de facili paſſibil' ꝓpter qd indiget extriſeco adiutorio ad
ſuaꝝ partiũ frigiditatẽ temperandã
¶ Sequũtur auto. li. de mẽoria ⁊ reminiſcẽtia.
Emoria nec ẽ pñtiũ nec futuroꝝ. ſʒ tm̃ pteritoꝝ. Vñ ſen/

ſus ē pñtiū. mēoria p̄teritoꝝ. ſpes ꝟo vel opinio futurorum

Mēoria ē alicꝰ apphēnſi ſenſu ľ intellectu iterata reſumptio

Intellcūs noſter non intelligit ſine ꝯtinuo ⁊ tpe

Spēs ľ ſiľitudo rei ꝯſiderata ꝑm ſe ex̄ñs in aīa ē imagiabilis ⁊ ītelligibiľ. ſꝫ ꝯſiderata. vt ē alicꝰ ſiľitudo qđ prius fuit ſenſa

Meditatōes mēoriā ſaluāt (tū ľ intellcm̄ ſic ē mēoraľ

Meditari ē aliqđ ꝯſiderare mľtotiēs. nō ꝑm ſe ſꝫ ꝑm imagīeꝫ

Reminiſcētia differt a mēoria. qꝛ remiſcētia tm̄ eſt (alicuiꝰ in hoibꝫ. ſꝫ mēoria etiā eſt in aliјs aīalibꝫ Remiſcētia nō eſt memoria. ſꝫ ſeq̄tur mēoriā. qꝛ ꝓcedit ab aliq̄ retēto in mēoria

Pio reminiſcētia vel fita re ipā. vel ſibi ſimili veľ a ꝯtrario

Conſuetudo eſt altera natura

Que ordinē hn̄t bene reminiſcibilia ſunt

Quidā ſeľ vidētes magis mēorant̄ q̄ꝫ aliј mľtotiēs vidētes

Quidā volētes remiſci nō pn̄t ſicut melācolici. qꝛ fantaſmata maxīe mouent eos ꝯtra velle eoꝝ.

Pueri ⁊ multū ſenes immemores ſunt, ꝓpter nimiū motū acc̄ītalem corꝑibꝫ eorum

¶ Cōmētator Quattuor ſunt ꝟtutes aīe ſenſitiue īterioris. ſcꝫ ſenſus ꝯīs. imaginatio ſiue fantaſia q̄ ē eſtimatiua q̄ in hoībus dꝛ cogitatiua ⁊ mēoria. imaginatio ē in īteriori ꝑte cerebri. eſtimatiua ī medio. mēoria ꝟo ī poſteriori ꝑte

¶ Sequūtur auto. li. de ſomno ⁊ vigilia

Uius eſt potētia eius eſt actus

Accē eſt oē qđ vigilat etiā dormire

Somnꝰ eſt q̄ ligamētū oīm ſenſuū. vigilia ꝟo ſolutio eoꝝ

Somnus ē req̄es quedā quedata ē aīalibꝫ, ꝓpter ſalutē eoꝝ.

Dia animalia ſanguinē hn̄tia hn̄t cor

Cor ē principiū ſenſus ⁊ motus in animalibꝫ

Nutrimētū vltimū oībꝫ ſanguinē hn̄tibꝫ ē ſanguis materia

Loca ſanguinis ſunt vene

Cor eſt principium venarum

Sōnꝰ cauſat̄ ex euaporatōe cibi q̄ aſcēdit ad cerebꝝ ⁊ īfrigidata deſcēdit ⁊ facit ſōnū. vn̄ pꝰ cibū fortē ſunt ſomni validi.

Somnus aſſiľatur epilentie. i. morbo caduco

Uinū bibere nō ꝯuenit pueris. nec nutricibꝫ eorum

Dīm eoꝝ q̄ ſunt in corꝑe frigidiſſimū eſt cerebrum

In ſomno fit ꝓpulſio caloris ad īteriora animalis

Un̄ ſuꝑiora ꝛ exteriora mēbra i ſōno ſūt frigida. ꝛ iteriora ſūt (calida
Aīalia magis nutriūᷣ ꝛ augenᷣ in ſōnis ꝙ̄ i vigilijs
Abeūtibꝫ ſenſibilibꝫ. remanēt ſpēs eoꝝ i organo ſentiēdi
Uiſus nō ſolū patiᷣ a viſibili. ſꝫ etiā agit. h̄ veꝝ ē ꝑ accn̄s. ſcꝫ
rōe vaporis i vidēdo ab oclo exeūtis. In ſpecul' valde puris
ſi mulieres mēſtruoſe īſpiciāt i ſuꝑficie ſpeculi fit q̄ſi nubes ſā
guinea. ꝛ ſi nouū ē ſpeculū. n̄ facile ē abſtergere maculā hm̄oi.
Puꝝ ſubito demrāt q̄cq̄d accepit (ſi ꝟo vetus facile
Delectatio maior expellit minorem
Pueri non hn̄t ſomnia ꝓpter nimiū metū qui eſt in eis
Pīcipia oīa ſunt ꝑua. vn̄ ꝛ pr̄icipia egritudis ſunt ꝑua
Quedā ſomnia ſunt ſig̃ futuroꝝ. q̄dā cauſe. q̄dā accn̄a ſunt
illorum ¶ Multa ꝑuiſa ꝛ conſilia q̄ fieri expediret obmittūᷣ
Noctes ſilētiores ſunt ꝙ̄ dies (ꝓpter nobiliores īchoatōes
Aer noctis magis eſt quietus ꝙ̄ diei
Melancolici maxime ſomniantur
Notorū notiores ſunt motus
Noti de ſe inuicem maxime ſunt ſolliciti
Non oē qđ futurū eſt de nccitate fit (eiuſdē ad cor
¶ Cōmē. ¶ Sōn⁹ fit ꝓpᷣ caloris receſſū natural' ꝛ ꝯtractōeꝫ
Null⁹ hō ē q̄ nō vidit ſomniū qđ nō ān̄ūciauit ſibi aliq̄d futi.
Famoſum ſcđm rationē non ē falſum
Uulg⁹ dt ꝙ ſomnia fiūt ab angel'. deuiatōes ſiue vexationes
a demonibꝫ ꝓphecie a deo
Gētes diuerſificanᷣ duobꝫ modis. vno mō naturalr̄ ſm ꝟtu-
tes eoꝝ ꝛ ſm entia eis ꝓpria i ſuis regiōibꝫ. ſcđo ſm leges ſm
q̄s recepeīt fidē a natitate. ſ. de pr̄io pr̄icipio ꝛ de āgel' ꝛ de re-
ſurrectione ¶ Nō debet eſſe medius ad ſomnum et vigiliam
non declinando ad alterum

¶ Autoritates libri de lōgitudīe et breuitate vite

Gentes q̄ ſunt in calidis regionibꝫ ſunt longioris vite ꝙ̄
que ſunt in frigidis

Corruptis aīalibus corrumpūtur ſcientie et ſanitates
que in eis ſunt
Quicq̄d corrumpiᷣ a ſuo contrario corrumpitur
Id qđ in ſe eſt corruptibile ī nullo alio loco ē corruptibile
Impoſſibile ē hn̄ti materiā non exiſtere in contrario
Minor flāma conſumiᷣ a maiori ꝑ accn̄s. qꝛ alimentū qđ illa

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

conſumit multo tp̄e hoc multa flām̄a cōſumit paruo tp̄e
Locus cōtinēs rem vel oꝑatur ad gn̄ationē vel ad cōuerſatō
nem rei vel cōtraria rei operatur
Inter aīalia longiſſime vite ſunt ceruus ⁊ coruus
Uita aīalis fit per calidum ⁊ humidum
Senectus frigida eſt ⁊ ſicca
Aīalia multū coeūtia multū ſeneſcūt. q꞉ ſperma qd̄ ē ſupflu-
um nutrimēti emiſſum exſiccat. ⁊ ꝓpter h̄ mulus lōgioris vite
eſt q̄ꝫ aſinus vel equus ex q̄bꝫ generat̄ q꞉ ipſe nō generat
Maſculi ſi coitū non faciunt naturalr̄ ſunt lōgioris vite q̄ꝫ fe
melle. q꞉ maſculus calidior eſt q̄ꝫ femella. ſed ſi maſculi multū
coeunt breuioris ſunt vite femellis
Labor exſiccat ⁊ ſenectutem inducit
Uñ multū laborātes magis ſeneſcunt.
Cōmentator ¶ Cōplexio iuuenum eſt calida ⁊ humi-
da. ſenū vero eſt frigida ⁊ ſicca
Qui multum coeunt parum viuunt
Caſtrati plus viuūt q̄ꝫ nō caſtrati, ꝓpter paucitatē coitus
Propter paucitatē coitus viuit plus mulus q̄ꝫ equus vel aſi
nus. ⁊ femelle plus q̄ꝫ maſculi
Qui habitāt in regionibꝫ calidis ⁊ humidis. lōgioris ſunt vi
te ꝑ accn̄s ꝓpter paucitatē putrefactionis.

¶ Sequūtur aucto. li. de ſenectute ⁊ iuuētute

Cor ꝑmo fit in aīali. vñ cor ꝑmū ē viuēs ⁊ vltimū moriēs
Principium ſenſus eſt in corde
Locus medius eſt locus ꝑncipalis
Natura ſemꝑ ex poſſibilibꝫ facit qd̄ optimū eſt
Cor eſt ꝑncipiū caloris naturalis ⁊ vite aīalis Uñ deſtructo
cordis calore deſtruit̄ ⁊ aīal
Uita cōſeruatur per calidum
Jeiunia ⁊ calefactoria ſitim faciunt

¶ Sequunt̄ aucto. li. de reſpiratōe ⁊ inſpiratōe

Uecūqꝫ aīalia h̄n̄t pulmonē illa reſpirant
Piſces nō reſpirāt ꝑ aeris attractōem. ſed refrigerium
cordis fit ipis ab aqua quā recipiūt ꝑ brancias
Idē eſt ꝑncipiū ſanguinis ⁊ venarū ſcꝫ cor.
Reſpiratio fit in aīali ad refrigerādū cor. ⁊ loca vicina cordi.
vñ que magis calida ſunt magis īdigent reſpiratōe.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Unũ organũ tm̃ eſt neceſſariũ ad vnũ opus.
Naturã nihil vidimus facere fruſtra
Homo hꝫ pulmonẽ multũ ſanguineũ ꝛ calidum
Unũquodqꝫ maxime cõſeruatꝰ loco ꝛ tpe ſibi connaturali. at uero in cõtrario corrumpitur

¶ Sequuntꝰ aucto. libri de morte ꝛ vita.

Mors ꝛ vita ſunt cõia oib ꝰ aialibꝰ.
Mors ſenũ eſt ſine dolore ꝛ triſticia. quia nullo dolore ꝯtingente moriuntur
Uita eſt manſio aĩe in corpore
Aialia reſpirãtia ſuffocantꝰ ꝛ moriuntꝰ in humido
Sanguis ꝑus fit in corde qꝛ nondũ diſtinctis venis. ſed ſolo corde generato videtꝰ aial habere ſanguinem
Cor ſp mouetꝰ ꝛ vene ſp mouentꝰ. qꝛ oẽs vene ſunt a corde.
Aeris ingreſſus in pectus animalis vocatur inſpiratio. exitꝰ autem reſpiratio
Calor cordis humidi qui in ipſo eſt. tumeſcere faciens ꝛ ebullire facit pulſum cordis
Pulmo habet ſe circa cor ſicut follis

¶ Sequuntꝰ aucto. libri de motibꝰ aialium

Omnis motꝰ reqrit aliqđ fixum circa qđ fiat
Celum eſt incorruptibile
Uirtutes ſenſibiles nõ ſunt paſſibiles adinuicẽ. ſcđm qđ earũ exceſſus patiuntꝰ ad inuicem.
Illud qđ ꝑm ſe ẽ ſimplr ꝛ imobile a nullo pt moueri. vñ dicit homerꝰ. Si oẽs dij oẽſqꝫ dee laborarẽt multũ. iouẽ ſummuꝫ nõ mouerẽt de celo in terrã. Mouẽs eſt ꝑus moto ꝛ generans generato ſꝫ nihil ẽ ꝑus ſeipo. ğ nihil ſeipm mouet ꝛ generat
Appetibile eſt ꝑmũ mouẽs in aiali. ꝛ eſt mouẽs nõ motũ ſꝫ appetitus nõ mouet ꝛ eſt motum
Quecũqꝫ nõ ratiocinãtes opantꝰ velociter opantur
Principiũ motus in aiali eſt in corde
Motus cordis eſt voluntarius.
Eſtimãdũ ẽ aial ꝯſtare queadmodũ ciuitatẽ bñ legibꝰ rectaꝫ atqꝫ munitã. qꝛ in ciuitate qñ ſemel ſtabilitꝰ ẽ ordo nõ oportet ei is ꝑncipẽ intereſſe ſingulꝭ opationibꝰ ciuitatis ſic nec neceſſe eſt aiam exiſtere in qlibet pte corpis. ſꝫ vno ꝑncipio tm̃. ſ. i corde tm̃. ꝛ hoc eſt verũ qñtum ad potentiã motiuam.

¶ Sequunť aucto. ſup p̄mū libꝝ ariſto. de aīalibꝫ
Quemadmodū pluma ē in auibꝫ ſic ſquama in piſcibꝫ.
Oia aīalia q̄ gignūt ſibi ſilia hn̄t oculos p̄ter talpam q̄ ē priuatis oculis. qd̄ patꝫ q: oīno nō videt. ſed ſi q̄s abſcidit corium quod eſt ſupra loca oculoꝝ eius ſubtiliter. inueniet loca oculorum eius
Nobiliſſimū ⁊ altiſſimū apd̄ nos notiꝰ ⁊ magis fixū aīl ē hō
Sicut oīa metalla ⁊ oīa fruſta auri ⁊ argēti ad aurum mūdiſſimū manifeſtanť. ita diſpōnes oīm aīalium manifeſtanť cum ad hoīem comparantur.
Partes corpis in homīe ſunt create ⁊ poſite ſcd̄m creatōnem ex tipum totius mundi
Umbilicus eſt radix ventris
In cerebro oīno nō eſt ſanguis neqꝫ vena
Nō moueť facies in aliquo aīali p̄terqꝫ in homīe
Frons parua ſignificat bonitatem motus
Frons lata ſignificat prauitatem diſcretionis
Frons rotunda ſignificat iracundiaꝫ
Omne aīal habēs aures habet eas mobiles p̄ter hoīem
Aures multū p̄eminentes ⁊ magne ſtoliditatē ⁊ garrulitateꝫ ſignificant
Sternitio ſcd̄m qꝫ fugiūt homīes eſt ſignū verificatōis facti aut dicti illius temporis
Naſus elephātis ē magnꝰ ⁊ fortis ⁊ vtiť eo loco manꝰ. in accipien do cibum ⁊ potum ⁊ alia q̄bus indiget
Os leonis collo eſt continuum.
Splen homis eſt ſilis ſpleni porci
Uenter id eſt ſtomachꝰ hoīs eſt ſilis ventri canis
Extremitas virge virilis diciť p̄pucium
Situs cordis eſt in medio pectoris in brutis. ſcd̄ in homīe declinat modicum ad ſiniſtram partem

¶ Sequunť aucto. ij. libri ariſto. de aīalibus
Dentes ⁊ canū iuuenū ſūt albi ⁊ acuti. ſenū v̄o obtuſi ⁊ nigri
Maſculi naturalr̄ ſunt plurimi dentiū qꝫ femelle
Dentes equoꝝ ſenum albeſcunt
Omne q̄drupes generās ſibi ſimile habet dentes
Homo in compatione ſui corpis habet paruū os
Nō eſt mulier vtens manu dextra ſicut ſiniſtra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Simea vtitur manibus ſicut pedibus
Ale auium ſunt in eis loco manuũ
Simea mixte ē nature ꝯueniens in natura hoim ⁊ q̄drupedũ.
Cornua oīm aīalium ſunt vacua ꝓter cornua cerui q̄ ſunt du
ra ⁊ nō eſt in eis cōcauitas
In mari eſt q̄dā piſcis nauē tenēs. qm̄ ipē ꝓhibet recedere na
uem potentia ſua naturali.
Omnes piſces audiunt
Omne aīal carēs pulmone. caret voce
Oim aīaliũ feīe ſunt gciliores ⁊ acutioris vocis q̄ꝫ maſculi ꝓ
Oē aīal vocat ſuũ ꝯparē tpe coitus ꝓpria vo   ter vaccam
ce. ⁊ hoc facit ſpecialiter rana
Vociferatio auium eſt magis tpe coitus
Gallinus ſiue gallꝰ vociferat poſt ꝓliũ ⁊ victoriā
Oē aīal qḋ facit oua habet ea in matrice ⁊ non in ventre. et ſi
haberet in ventre digererētur ſicut cibus

Sequũtur aucto. iij. libri de aīalibꝫ ariſto.

o Os poſt abſciſionē nō creſcit neqꝫ ſolidatur.
Oſſa leonũ ita dura ſunt ꝙ ſi collidant̄ reddũt ignē
Propriũ hois eſt caneſcere in ſenectute
In caſtratis pubes nō barbeſcit
Lac aīalium habentiũ multas mām̄illas nō cōueīt ad caſeũ
Omne aīal multi ſanguinis eſt multi ſeminis.
Omne corpus ſanguineum cito putreſcit
Teſticuli ⁊ matrices ſunt organa ꝓncipalia ad gn̄atōem
Mulieres hn̄tes matrices denſas ⁊ duras nō cōcipiūt
Homo inter aīalia eſt multi ſeminis
Lac ouis capre ⁊ vacce multũ conueīt caſeo
Lac nigraꝝ mulieꝝ ē meliꝰ ⁊ puriꝰ lacte albaꝝ mulierum
Coagulũ leporis multũ valet cōtra fluxum ventris
Nullum aīal mutat cornua niſi ceruus
Aīal diuerſoꝝ piloꝝ eſt diuerſi coloris in coreo.
Galline multũ ouātes cito moriuntur
Oua longa acutioris capitis ꝓducunt mares. oua vero rotũ
da ⁊ obtuſa feminas
Gemelle nō inueniunt̄ in ouis in q̄bꝫ ſunt duo vitella
Maſculus columbe cubat oua ꝑ diē feīa vero ꝑ noctem.
Nō ſunt aīalia vnius ſpēi que ſe comedunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

In omnibꝫ animalibꝫ eſt appetitus coitus ⁊ delectatio
Dē quadrupes deſiderat magis in vere
Bonū eſt vt parētes corrigant ocioſos filios. ideo rectores a
pum ocioſos a ſe eijciunt
Dēs piſces a principia impgnati ſunt boni
Dia aīalia naturalr appetūt delectationē in annis nubilibus
mamille incipiunt groſſari
Aries ⁊ capra vniꝰ āni coeūt ſꝫ debile eſt qđ generāt
Canis ⁊ porcus octo mēſiū coeūt ſꝫ debile eſt qđ generāt
Canis viuit vſqꝫ ad .xiiij. ānos porcus vo .xi
Equus duoꝝ vel triū ānoꝝ coit. ſꝫ debile eſt qđ generat
Equus eſt fortis a quattuor annis vſqꝫ ad .xx. annos. et coit
vſqꝫ ad .xxx. annos. ⁊ viuit vſqꝫ ad .xxxv. annos
¶ Nota hic qdam incipiūt libꝝ ſextū ⁊ verius q᷑ .xix. ſunt li/
bri ariſtotelis de animalibus
Feīa elephātis impgnata oīno nō tāgitur a maſculo. poſt par
tum vo qeſcit poſt triduum
Mutatio vocis eſt ſignum motus ad coitum
Pediculi generāt lendes Muſce vo generāt vmes
Colūbe ouāt oī menſe. ⁊ pullulāt ſi locꝰ manſiōis ſue fuerit ca
lidus ⁊ cibꝫ eaꝝ paratus aliqñ non niſi in eſtate pullificāt. ⁊ e
orū pulli meliores ſunt in vere
Nulli aīali accidit mēſtruū ſicut mulieribꝫ

¶ Item hic qdam incipiūt libꝝ ſeptimū

Sequūtur auto. iiij. li. ariſto. de aīalibꝫ

Arturēs nō pariūt niſi in eſtate q᷑ in hyeme manēt in ni
dis ſicut hirūdines. vel iacēt in cauernis arboꝝ. vel trāſ
ferunt ſe ad loca calida
Piſces in pluuioſis tpibꝫ impinguātur
Piſces ſenes mali ſunt ad ſalīcdum
Lupꝰ guloſe comedit abſqꝫ maſticatōe. ⁊ tm̄ vno die qꝫ ſuffi/
cit ſibi per tres dies
Urſus qnquaginta diebꝫ latet ſine cibo
Uacce diligūt bibere aquā purā ⁊ clarā equi vo turbidā
Saliua hoīs ieiuni oībꝫ aīalibꝫ venenū hñtibꝫ eſt ꝯtraria
Tpa pluuioſa nocēt auibꝫ. ſicca vo piſcibꝫ

¶ Itē hic qdam incipiūt libꝝ octauum

Sequūtur auto. quinti li. ariſtoteles de aīalibꝫ

Apes in vere et autumno mellificant. ſ; mel ṗuale melius ē mundius et dulcis
Natura dat vnicuiq; qđ ſibi ꝯueniens eſt
Ceruus eijcit cornua ſua vbi graue ē ea inuenire. vñ dr̄ in ꝓuerbio. vade vbi ceruus eijcit cornua ſua
Ceruus eiectis cordibꝫ timet lupos. et ideo de die latet. et de nocte vadit ad paſcua
Melius eſt mel ex cera noua q̄ ex cera veteri
Mel bonum ſimile eſt auro
Cibus apum eſt mel tp̄e neceſſitatis
Uniuerſal̄r maſculi ſunt fortiores feīs. niſi i vrſo et leopdo
Mulier ē maioris ꝯpaſſiōis et pietatis q̄ vir. ſ; eſt maioris ĩuidie. et diligit lites. ac malignior ē et de facili decipitur
Nulla feīa poſt imp̄gnatōem appetit coitũ niſi ml̄r et equa.
Cauſa maſculi eſt digeſtio ſemīs cā ṗo feīe indigeſtio eiuſdē
In coeuntibꝫ voces mutantur
Grues rcōres hn̄t q̄ ceteris dormiētibꝫ excubāt capite eleuato
Mortuo delphino ml̄ti de ſpē delphinũ ꝯcurrũt et deferũt eũ in ꝓfundũ maris et ſepeliũt eũ. cauētes ne a piſcibꝫ comedat.
Apes hn̄t regē q̄ nō exit alueolũ niſi cũ oībꝫ apibꝫ. et cũ fatigat rex apũ volatu ſuo ip̄m fert tota turba apum

Item hic q̄dam ĩcipiunt libꝝ nonum

Sequũtur auto. q̄nti li. ariſto. de aīalibꝫ

Generatio filioꝝ nō ē ꝯueniēs niſi pꝰ tria luſtra ānoꝝ. i. xv annos
Mares multũ futuētes cito ſeneſcũt
Imp̄gnatio accidit mulieribꝫ natural̄r pꝰ mēſtruũ nō aliter
Feīe poſt partũ nō creſcũt. et cũ hoc fiũt vetule
Mulieribꝫ tp̄e coitus creſcit dolor magnus
Mēſtruũ in mulieribꝫ ceſſat poſt. xl. ānos in aliq̄bꝫ āt manet vſq; ad q̄nquaginta annos

Sequũtur auto. viij. li. ariſto. de aīalibꝫ

Ane qđ habet cauſas eaſdē. h; eadē accñtia
Oculi qñ reſpiciũt res albas et lucidas lachrymāt
Mulier doloroſa et infirma ſi imp̄nat fetũ corrũpit
Mulieres lactātes nō mēſtruāt vel modicũ mēſtruāt

Sequũtur auto. viij. li. ariſto. de aīalibꝫ

Erōe boni autoris eſt ſp̄ iudicare ſmones dicētis
Debemꝰ inſpicere formas et delectari ĩ artifice. q̄ eas fecit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Magis ꝯcupiſcimꝰ ſcire aliq̄d modicū de rebꝫ hōrabilibꝫ ⁊
altiſſimis licet ꝓbabiliter illud nō ſciamꝰ q̄ȝ ſcire multū de re
bus ꝑ certitudinē minus nobilibꝫ ⁊ vilioribꝫ
In quolibet gn̄e reꝝ necc̄e eſt ꝑ̇us conſiderare cōia ſeorſum ⁊
poſtea ꝓprium vniuſcuiuſq̄ȝ illius gn̄is
Natura eſt ſicut motor ad cōplemētum rerum
Natura cuiuſlibet rei eſt rei ad quā eſt p̄parata
Nullū ens naturaliter natum eſt ocioſum Vn̄ in omnibꝫ a-
nimalibꝫ eſt res nobilis
Creatio corꝑis ⁊ mēbroꝝ eſt ꝓpter aīam
¶ Sequūtur auto. ix. li. ariſto. de aīalibꝫ
Principia elemētoꝝ ſunt calidū frigidū hūidū ⁊ ſiccum
Calidū frigidū ⁊ hūidū. ⁊ ſiccū ſunt cauſe vite ⁊ mortis
ſomni ⁊ vigilie. iuuētutis ⁊ ſenectutis ſāitatis ⁊ egritudis
Corꝑa dura qn̄ caleſcūt magis caleſcūt q̄ȝ corꝑa mollia ꝉ hu
Ignis infrigidari non poteſt (mida
Inſtrumētū ſenſus tactꝰ ē caro d̄t tn̄ poſtea q̄ꝛ inſtrumētū tac
tus nō eſt caro. ſȝ aliq̄d infra carnē vt īfra dc̄m eſt de aīa
Principiū ſenſus in aīalibꝫ eſt in corde (capite
Sēſus tactꝰ ⁊ guſtꝰ cōtinui ſ͛t ī corde. tres ꝟo reſidui ſunt in
Oē aīal hn̄s ſanguinē hȝ cerebrum
Hō in ſua compatōe corꝑis habet maius cerebrum. ⁊ caput
aliȷs animalibus
Creatio cranee eſt ꝓpter cuſtodiam cerebri
Creatio lingue ē ad ſ͛mocinandū ⁊ ad guſtandū hūores
Medulla ē ſupfluitas cibi ⁊ ſanguis ex q̄ cibant̄ oſſa ⁊ ſpūs
aīaliū. ⁊ ꝓpter hoc retēta inter oſſa
Aīal multe pinguedīs cito ſeneſcit ⁊ paꝝ generat
Cerebꝝ ē valde frigidū ⁊ magis oībꝫ mēbris. ⁊ ꝯtrariū eius ē
calor cordis. q̄ꝛ nō p̄t eē aliq̄d mēbꝝ de aliq̄ ꝯplexione ꝑ ſe ſine
alterius cōtrarietate. ⁊ iō ingenitū eſt nature ponere cerebrū
in oppoſito cordis
¶ Sequūtur auto. x. li. ariſto. de aīalibꝫ
Ubi poſſibile ē eē vnā radicē. meliꝰ ē eē vnū pͥcipiū q̄ȝ mlͥta
Natura non facit niſi q̄d melius eſt ⁊ perfectius ex rebus
poſſibilibus
Calor naturalꝭ regit corpus aīalis vt pͥnceps regnū
Hō ſolū recipit titilatōem q̄ꝛ coreū eius valde tenue eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Omne aĩal cornutũ caret dẽtibꝫ in ſupiori mãdibula
Natura nõ dat mẽbra furori ꝯueniẽtia niſi aĩalibꝫ indigẽtibꝫ
illis. vt aquile vngues. cornua ceruis
Feĩe ceruoꝝ nec dentes ſupiores nec cornua hñt
Cornua ſunt curua ꝓpter vigorem ꝛ iuuamẽ
Aues loco dẽtium habẽt roſtrum
Principiũ vite ꝛ oĩs motus ꝛ ſenſus eſt a corde
Vene trãſeũt ꝑ oĩa mẽbra corpis ſꝫ nõ trãſeũt ꝑ ipm cor. ergo
ipm ẽ pricipiũ venaꝝ. Sãguis nõ venit ab alio loco qꝫ a cor-
de. qꝛ ipm ẽ fons ꝛ origo ſãguis ꝛ ẽ pricipiũ mẽbroꝝ recipien
tiũ ſãguinẽ. In ſãguinẽ hñtibꝫ ẽ epar ſicut cor. nõ tñ epar eſt pn
cipiũ cordis toti⁹ nec ſãguis l' venaꝝ qꝛ vene trãſeũt ꝑ ipꝫ epar
ergo iñ nõ oriũť. Cor ſolũ iter oĩa mẽbra nõ pt pati dolorem
Aĩal maioris cordis ẽ naturalr timidũ. ſicut lep⁹. qꝛ calor ta
lis aĩalis nõ pt totũ naturalr cor ſuũ iplere. ꝛ inde ẽ debilior.
Vñ ꝛ accidit ei timor
In nullo mẽbro eſt ſanguis extra venã ꝑterqꝫ in corde
In hoĩe cor decliat ad ſiniſtrã ꝑtẽ. cũ i ceteris aĩalibꝫ ẽ in medi(o pectoris
Cor ꝛ cerebꝝ mlťa idigẽt cuſtodia. qꝛ in eis ẽ
pricipiũ vite. Cerebꝝ ẽ mẽbꝝ diuinũ. i. q̃ ẽ opatio ſẽſus ꝛ itel-(lectus
Epar ẽ in aĩali ad coquẽdum ꝛ digerẽdum
Pulmo eſt inſtrumẽtum anhelitus
Pulmo eſt poſitus iuxta cor ꝛ eſt mollis leuis concau⁹ ſpon
gioſus ꝛ ſpumoſus
Splen eſt quaſi epar impurum
Splen eſt in animalibꝫ accidẽta liter ꝛ non de neceſſitate. qꝛ
ſimile eſt ſupfluitati
Dolor renum difficilis eſt homini a natura
Ren dexter minoris eſt pinguedinis qꝫ ſiniſter
Rer dexter altior eſt ſiniſtro
Aues nõ mingũt nec hñt veſicã qꝛ paꝝ bibũt. ꝛ qd ſupeſt hoc (trãſit in plumas
Similiter nec piſces qꝛ qd ſupeſt trãſit in ſquamas
Sudor nõ fit niſi qñ caleſit corp⁹. ꝛ aperiunť pori venarũ

¶ Sequũtur autoritates. xi. vel ſcdm aliquos. xiiij.
libri ariſtotelis de animalibus

Modica alteratio in membro principali facit multam al-
terationem in toto corpore
In aĩalibꝫ ꝓpter timorẽ accidit effuſio ventris ꝛ vrine.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Animalibus natantibus natura poſuit coreuꝫ inter digitos alijs vero non

Ale veſꝑtilionū ſunt mēbrales ⁊ ſunt de coreo ⁊ indiſtincte

Auibus piſcantibꝫ collū eſt ſicut arundo

Delphines non habēt fel

Natura vtitur q̇buſdā ſuꝑfluis ad iuuamētum

Carētia fellis eſt cauſa boni coloris

Cauſa vētris ē ꝓpter cibū vt digerat

Manus non ē vnū inſtrumētū vel vnū organū. ſꝫ multa q꞉ ꝑ eas hō plus p̄t habere q̄ꝫ ꝑ cetera

Uigor pollicis eſt equalis vigori oīm digitoꝝ

Spatio manuū ē recipe ⁊ accipe pedū ṽo ſuſtētare ⁊ fugere

Homo non hꝫ caudam nec vllū aīaliū qđ hꝫ anchas. homo ṽo non habꝫ anchas

Quadrupedia ſtatim ſe erigūt. hō ṽo nō ꝓpter pōdus capitis q꞉ hō eſt maior ⁊ pōderoſior in ſuꝑioribꝫ

Uirga virilis creſcit ⁊ diminuitur abſqꝫ leſione ſui inter oīa alia membra

¶ Sequūtur auto. xij. li. ariſto. de aīalibꝫ

Auſe vite in rebꝫ ſunt finis. forma. materia. ⁊ efficiēs

Infinitum natura reſpuit

Homo qui pinguis eſt raro generat

Sperma eſt ſuꝑfluum nutrimēti

Sperma femine non eſt conueniens generationi

Fetus nō fit ex ꝑmixtione duoꝝ ſpermatū Uñ etiam mulier impregnat̄ ſine emiſſione ſpermatis ⁊ ſine delectatōe Uñ mulier ē conueniēs generatōi ſcđm naturam mēſtrui ⁊ ꝶm naturā ſpermatis qđ ipſa emittit in coitu ꝓpter delectatōem qđ ē humidum. non āt ē vere ſperma. Uñ nec oībus mulieribus concipiētibus accidit eijcere ſperma

Sperma non eſt materia generati ſꝫ eſt motor ⁊ forma

Uñ non p̄t dici ꝙ ſperma ſit pars concepti. ſicut non p̄t dici ꝙ carpentarius ſit pars materie lignee

Mas eſt ꝶm definitōem q̇ p̄t generare in alio. femina ṽo que p̄t generare in ſe. vel potius q̄ generat ab alio

Uir dat principium motus ⁊ formam generato. ſed femina dat corpus ⁊ materiam ¶ parū differt a femina

Caſtratum corpus non ſolū offertur deo. ſꝫ etiā animus ⁊ ſic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Quādo abſcindūť teſticuli caſtratis tūc ꝯtrahunť vie ſperma
tis ⁊ ꝓprie aīal caſtratū non ē aptū natū facere filium

¶ Sequūtur aucto.xiij.li.ariſto.de aīalib⁹ ſtatis

Perfecti⁹ aīal ē.qđ naturalr̄ ē maioꝛis caliditatis ⁊ hūidi-
Anima nobilioꝛ eſt coꝛpe ⁊ animatū inaīato.viuū moꝛtuo
⁊ ens non ente
Aīa nutritiua ē in ꝯcepto ſemie ī potētia.ſ3 nō ē in eo actu ſim
pliciter aīa ſenſitiua.ergo īpoſſibile ē ꝙ aīa ſenſatiua ⁊ nutri-
tiua nutriēt nos ab extrīſeco ⁊ tali mō
Solus itellectus ē in nob ab extrīſeco.qꝛ ipe ſolus ē diuinus
Cū ſperma emittiť exit ꝗdam ſpūs vl' vētus ꝗ eſt ꝟtus ꝓnci-
palis aīe.⁊ eſt ſeꝑatus a coꝛpe
Caloꝛ aīalis ⁊ ſolis ē in ſpermate ⁊ in ꝗlib3 ſuꝑfluitate naťe.
Caloꝛ natural' non ē ignis nec igne⁹.qꝛ caloꝛ natural' generat
aīalia.ignis cōſumit ea
Coꝛpus aīalis eſt ex femia.anīa ex mare
Aīa eſt ſubſtātia ⁊ foꝛma ſubſtātialis coꝛꝑis
Femina eſt mas occaſionatus
Cū homo fuerit multi coitus debilitať eius viſus
Caput creatur in generatōe poſt creatōem coꝛdis
Natura eſt verſificatoꝛ ſiue rectoꝛ
Genus muloꝝ ſꝑ eſt ſcibile
Poſſibile eſt ꝙ mula imꝓgneť.ſ3 nō generat.ꝓmū raro viſum
eſt in tꝑe ꝑterito
Embrio primo viuit vita plante.deinde vita animalis.⁊ po
ſtea vita hominis

¶ Sequūtur aucto.xiiij.li.ariſto.de aīalib⁹.

Quantum natura diminuit in multitudine tantum aug-
mētat in magnitudine
Ars eijcit ſuꝑfluū ſuo coꝛpe ſimiliter ⁊ natura
Oē qđ facit natura eſt ſcđm oꝛdinem
Natura humidi eſt cōueniētioꝛ generationi ꝙ̃ aridi
Primū qđ generať pre alijs mēbris eſt coꝛ
Aīal parui coꝛpis ⁊ multi coitus eſt multoꝝ humoꝝ.qꝛ nu-
trimētū creſcit in ſperma
Arboꝛes que multum fructificant.cito deſiccantur quia ci-
bus coꝝ tranſit in ſemen
Oua nō ꝯueniūt ꝯceptui ſine ſemine maris

Oua auiũ duos hñt colores ſcꝫ albũ ꝛ rubeũ vł ꝯſimile
Oua piſcium vnum tantum
Pꝛĩcipiũ generatõis pulli ẽ ex albo oui. qꝛ principiũ aĩe ex ca
lido cibus aũt eſt ex vitello
Natura poſuit auibꝫ cibũ in ouo ſcꝫ vitellũ. queadmodũ a-
nimalibus lac in mamillis
Generatio aĩalium ex ſua ſpẽ eſt diuerſa (filios
Quõ in aĩalibꝫ magis ẽ itelligẽti⁹ magis hꝫ ſollicitudĩs circa
Nõ eſt ꝯſuetudĩs ꝙ mares ſint ſolliciti circa filios. ſꝫ feĩe

¶ Sequũtur auto. xv. li. ariſto. de aĩalibꝫ

Natura dat iſtrumẽtũ ꝛ opatõem ſimul. qꝛ viſus ſine ocu-
lo eſſe non p̃t. nec oculus ſine viſu
Sol facit eſtatem ꝛ hyemem omni anno
Spacia ĩpꝛegnatõis ꝛ vite aĩaliũ ſunt ſꝫm reuolutõem lune
Viri mł'toꝝ piloꝝ apd̃ coxas ĩ pte ĩferiori ſꝫ multi coitus
Cibus nõ eſt dulce ꝛ valde digeſtum
Quicq̃d modicũ eſt cito digeritur
Materia q̃ fit generatio ẽ eadẽ cũ materia qua cibaꝛ gñratio.
Si hõ hꝫ ſił' mẽbꝝ maris ꝛ mulieris vnũ illoꝝ ẽ pꝛĩcipale
Mulier ſup oẽs feĩas diligit coitum valde
In hoĩbꝫ citius foꝛmanꝛ mares in vẽtre q̃ꝫ mulieres. qꝛ feĩa ẽ
contraria mari naturaliter
Aĩalia magni coꝛpis vnũ generãt filiũ tm̃. Pauci ꝟo coꝛpis
multos qꝛ in magnis cibꝫ trãſit ad nutrimẽtũ coꝛpis ꝛ iõ mo
dicũ ſpermatis manet in eis (tur multi filij
Ex vno coitu ſpermatizãtis multũ cũ ſperma diuidiꝛ gñan-
Mẽſtruũ mulieris magis accidit in diminutõe lune qꝛ illi di
es ſunt frigidiores alijs diebꝫ mẽſis ꝓpter diminutõem lune.
Feĩe debiliores ſunt maribꝫ qꝛ frigidioꝛis ſunt nature
In aĩalibꝫ generantibꝫ multos filios plus accidit mẽſtruoſi-
tas ꝛ maxime. in maribꝫ

¶ Sequũtur auto. xvi. li. ariſto. de aĩalibꝫ

Embrio ĩ pᵐa ſui generatõe viuit vita ſił' vite plante
Pili decaluati nõ redeũt. folia ꝟo arboꝝ ꝛ plume auiũ re
deũt. qꝛ caluicies eſt ꝓpter mutatõem etatis ꝛ defectũ humidi
radicalis. q̃ irreuocabił' eſt. caſus ꝟo folioꝝ ꝛ plume ẽ ꝓpꝛ mu
tatõem tpoꝝ. quoꝝ reditus eſt circularis
Hoĩes tm̃ calueſcũt ꝛ nõ aĩalia qꝛ homo habꝫ de cerebꝛo val

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

de multum et humidum

Homo tantum caluefcit in anteriori parte capitis .qꝛ illic eſt cerebꝛum valde multum

Nō fluūt folia de arboribꝫ in q̄bus eſt humoꝛ pinguis

In aīalibꝫ coloꝛ piloꝝ eſt ſcd̄m coloꝛē cutis. in hoīe ꝟo non qꝛ q̄dam hoīes habēt coꝛeū valde albū ⁊ nigros crines cuius cā̄ eſt qꝛ cutis hoīs eſt valde tenuis reſpectu alioꝝ aīalium et id̄ non mutant materiam piloꝛum

Aīalia comedētia dulces cibos diuerſificanꝛ in coloꝛibꝫ

Multa aīalia in īfirmitate mutāt coloꝛē ⁊ ideo coꝛuꝰ viſus eſt albus ⁊ paſſer albus ¶ Digeſtio fit ex caloꝛe

Oculus eminēs ⁊ extēſus nō bn̄ videt a remotis ſꝫ oculꝰ pfū dus bn̄ videt remota qꝛ eꝰ motus nō diuidiꝛ nec cōſumiꝛ

Acumē ⁊ boītas ſenſus diſtinguiꝛ duobꝫ modis vel ī ſentiendo remote vel diſtinguēdo drās aſtroꝝ (nō viuere

Sōnus videꝛ eſſe medium inter eſſe ⁊ non eſſe. iter viuere et

Puberes plus delectanꝛ in coitu q̄ꝫ cetera etas. ⁊ quāto plꝰ aſſueſcūt tanto plura appetunt

Cerebꝝ eſt magis frigidum q̄ꝫ totum coꝛpus

¶ Sequūtur auto. de ſubſtātia oꝛbis ⁊ lune

Illud qd̄ ꝯpoſitū eſt ex ſe cōpoſitū eſt ex duabꝫ naturis .ſ. recipiente motum et agēte motum

In indiuiduis ſubſtātie duplex ē tranſmutatio

Una ē ſubſtātial' q̄ trāſmutat ea noīe ⁊ definitōe. q̄ trāſmutatio dr̄ generatio vel coꝛruptio Alia ē trāſmutatio accidētalis q̄ nec trāſmutat ea noīe ⁊ definitōe. ſꝫ tm̄ ſm̄ diſpoſitōes accn̄tales q̄ ſunt q̄litas quātitas et ſic de alijs

Quod impoſſibile eſt fieri non p̄t

Impoſſibile eſt vnū ſubiectū plures q̄ꝫ vnā foꝛmā habere

Materia ſubſtātiuaꝛ ꝑ poſſe et hoc ē qd̄ recipit oēs foꝛmas

Un̄ materia nihil eſt in actu nec ē etiam aliquā foꝛmaꝫ in ſui naturam includens ſꝫ dūtaxat eſt in potentia ad recipiendū omnes foꝛmas

Foꝛme naturales diuidūtur diuiſione materie

Diuiſio non cōpetit ſubſtātie niſi vt hꝫ quantitatē

Dimēſiōes intermīate p̄ceduūt foꝛmā in materia ſꝫ dimēſiōes termīate ſequūtur foꝛmā in materia

Dē qd̄ ſubſtat in rōe ſubſtātis p̄mi ſubſtat in rōe materie

Omne qđ aduenit enti in actu eſt accidens
Impoſſibile eſt formã eẽ ſine materia. ⁊ nõ ecõuerſo
Materia nõ recipit diuerſas formas niſi qꝛ ṗus recepit dimẽ
ſiones interminatas
Aĩa celi cõiungit̃ celi eſſe. ſed ꝭm opationem ⁊ motum
In celeſtibꝫ idem eſt efficiens motum ⁊ finis motus
Impoſſibile eſt illud vt quod de ſe eſt corruptibile recipiat e
ternitatem ab alio.
Materia celi eſt aliq̃d exñs in actu ⁊ nõ in potentia. ⁊ ideo di
gnius dꝛ ſubiectuꝫ q̃ꝫ materia.
Finis ꝭt agẽs ꝭcatõe neccãria. ſicut motꝰ ꝭcat ipm mouens
Quicq̃d conueĩt celeſtibus ĩ iſtis ĩferioribus. hoc conueĩt eis
pure eq̃uoce vel analogice ſcđm ṗus ⁊ poſterius
Tranſmutatio arguit materiam opatio vero formam
Primus motus dat oĩbus entibus eſſe ⁊ viuere
Uirtus ĩfinita ẽ dupl'x. ſ. ĩfinita ĩ vigore ⁊ ĩfinita ĩ duratõe
Uirtus mouẽs celũ eſt ĩfinita ĩ duratõe nõ aũt ĩ vigore

¶ Sequũtur aucto. libri cauſarũ ariſtotel'

Omnis cã ṗmaria plus ĩfluit ĩ cauſatũ ſuũ q̃ꝫ cã ſcđaria.
Quicq̃d poteſt cauſa ſcđa poteſt ⁊ cauſa ṗma nobiliori ⁊
altiori tamen modo
Quicq̃d eſt cauſa cauſe. etiam eſt cauſa cauſati.
Oĩs aĩa nobil'hꝫ tres opatões. qꝛ ĩ ea ẽ opatio ſenſual' itell'cũa
Pria cauſa ẽ ſemꝑ cauſa oĩm narratõe (lis ⁊ diuia
Cauſe ſecunde illumĩantur a lumĩe ṗme cauſe
Intelligentia eſt ſubſtantia que non diuiditur
Oĩs ĩtelligẽtia fixa eſt eſſentia ꝓpter boĩtatem puram. que ẽ cã
prima. vnde cauſa ṗma eſt pura boĩtas
Pria cauſa nõ habet aliquod hyliachim id eſt materiale. ſed
oĩs ĩtelligentia ⁊ aĩa habet hyliachim
Oĩs ĩtelligentia plena eſt formis id eſt ſpẽbus ĩtelligibilibꝫ
Quãto aliq̃d ẽ ꝓpĩq̃us ṗme cauſe. tanto eſt ſimplicius
Quicq̃d recipit̃ ab alio recipit̃ ꝑ modũ rei accipiẽtis ⁊ nõ rece
Oĩs ꝟtus vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa (pte
Cauſa ṗma regit oẽs res creatas ṗter hoc qđ cõmiſcet̃ cũ eis
Cauſa ṗma ĩfluit boĩtatẽ ſuã oĩbus rebꝫ vno ĩfluxu. ſed res ñ
recipiunt illam boĩtatem equal'r. ſed ꝭm capacitatẽ nature
Cauſa ṗma eſt diues per ſeipſam

Cauſa pͥma eſt ſuper omne nomen quod nomĩari poteſt.
Dis ĩtelligẽtia diuĩa facit res ꝑ hoc ꝙ eſt ĩtelligẽtia ⁊ regit eas per hoc ꝙ ipſa eſt diuĩa. Vñ habemꝰ ꝙ regere eſt diuinũ.
Cauſa pͥma exiſtit in oĩbꝫ rebꝫ ſcᷘm diſpoĩem vnã. ſꝫ oia nõ cõſiſtũt in pͥma; cauſa ſcᷘm diſpõem vnã. ſed ſcđm multas

¶ Sequũtur aucto. ſup pͥmũ librꝝ ethicoꝝ ariſtotel'

Omnia bonũ appetũt. Cognitio finis vtil' ē in arte
Vnuſquiſqꝫ qđ cognoſcit bñ iudicat
Nihil differt etate puer ⁊ motibꝫ pueril'
Bonum quanto cõmunius tanto diuinius
Conſciĳ ꝓprie ignorantie ammirant̄ omnes
Sermones inq̄rendi ſunt ſcᷘm materiã de qua ſunt
In infortunĳs ṽtus refulget.
Duobꝫ exiſtẽtibꝫ amicis ſcĩm eſt ꝑhonorare veritatem. q̃uis ſcđm ſtratiũ iuſtum ſit honorare amicum.
Honor magis eſt in honorãte q̃z in honorato
Felicitas eſt ꝑfectio aĩe ſcᷘm ṽtutẽ ꝑfectã. ſicut vna hirũdo nõ facit ver. nec vna dies calida eſtatẽ. ſic nec vna dies vel modicum tempus facit hoĩem felicem
Principia maxĩe valẽt ad ſubſequẽtia
Principium plus eſt q̃z dimidiũ totius
Bona aĩe maxĩe ſunt bona ¶ Oia vero cõſonant
Vnicuiqꝫ delectabile eſt illud quod amat
Melior eſt vſus rei q̃z poſſeſſio
Impoſſibile eſt ĩdigentem oꝑari bona
Non oĩno felix eſt. q̄ ſpẽ turpiſſimꝰ eſt. ⁊ ſine prole
Felix eſt ſine vituperio ſicut tetragonus
Finem laudamus ſed ea que ſunt ad finẽ honoramꝰ.
Felicitas eſt premium ṽtutis
Felix nõ differat a miſero niſi ꝑ dimidium vite.
Nullus eſt bonus vel malus per ſomnum.
Ratio ſemꝑ deprecatur ad optĩa

¶ Sequũtur aucto. ĳ. li. ethicoꝝ ariſtotel'.

Ex actibꝫ multum iteratis fit habitus
Nõ paꝝ dĩt ſic vl' ſic. i. bñ vl' male pueꝝ ĩ iuuẽtute aſſueſci. imo multũ
In obſcuris oportet vti aptis teſtionĳs
Exercitiũ tꝑatum conſeruat ſaĩtatem
Fortiter comedere facit fortiter laborare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Circa voluptates ⁊ triſticias eſt ꝟtus moral̄
Medicine fiunt per contrarium
Circa difficilia ſemꝑ eſt ars ⁊ ꝟtus.
Tria ſunt ĩ aĩa. poſſeſſiones potẽtie ⁊ habitꝰ ſeu ꝟtus (mur
Paſſio nõ ē ꝟtus. qꝛ ſ̄m paſſionē nec laudamur nec vitupera
Virtus nõ eſt potẽtia. qꝛ potẽtes ſumus ꝑ naturam.
Virtus eſt hĩtus qꝛ hñtem ſe ꝑficit ⁊ opꝰ eiꝰ laudabile reddit
Dis ꝟtus ꝯſiſtit ĩ medio ſcꝫ ĩter defectū ⁊ exceſſum
Virtus certior eſt ⁊ melior oĩ arte
Malum eſt facile bonum autē difficile
Non ē facile attigere medium ſed difficile.
Virtus ē hĩtus electus in mẽte cõſiſtẽs quo ad nos declara ꝟ
ta rõne: vt vtiqꝫ ſapiens determĩabit
Operatões ſunt circa ſingularia
Difficile ē aliquē eſſe bonum id ē ſtudioſum
Medium in omnibus rebus eſt laudabile

¶ Sequunt̄ aucto. tercij li. ethicoꝝ ariſtotel̄
Elius ē mori qꝫ facere contra bonū ꝟtutis
Ignorantia excuſat peccatum.

Conſilium nõ ē de fine ſꝫ de his q̄ ſunt ad finē
Qđ ꝑmū ē in intẽtõe. hoc dꝫ vltimū eē in executõe
Homo eſt ꝑncipium ſuarum oꝑationum
Bonum vol untarium ē qđ ſimpl'r ē bonum
Bonus ſingula recte iudicat
Nullus ē bonus vl' beates niſi volens
Nos ſumus dñi noſtraꝝ oꝑationū a ꝑncipio vſqꝫ ad finē.
Qual' vnuſquiſqꝫ ē. tal' videt̄ ſibi eſſe finis
Terribiliſſimum oĩm terribilium eſt mors
Fortitudo ē aggreſſio terribiliuꝫ vbi mors imminet propter
bonum ſaluandum
In repentinis cognoſcetur habitus.
Deſiderium pueri oportet eſſe ſcđm ꝓceptum doctoris
In naturalibus deſiderijs pauci peccant

¶ Sequunt̄ aucto. iiij. libri ethicoꝝ ariſtotelis
Laus ⁊ grãꝝ actio debet̄ danti ⁊ nõ accipienti
Maior ꝟtus eſt bona oꝑari qꝫ turpia nõ oꝑari

Virtuoſus bene vtitur quibuſcūqꝫ
Dare ⁊ nõ accipere eſt liberalitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Pulchritudo ſemper eſt in magno corpore. Vñ parui formo
ſi dici poſſunt nõ autem pulchri
Maximum bonorum exteriorum eſt honor
Prauus honore nõ eſt dignus // Honor ẽ premiũ ꝟtutis
Scd̃m ꝟtutem ſolus bonus eſt honorandus
Virtuti ꝑfecte nõ fit cõdignus honor
Non iraſci in q̇bus oportet ĩſipientis eſt
Iniuriantẽ ſuſtĩere ⁊ ſeruilẽ ſiue familiarẽ deſpicere ſeruile eſt
Malum ſeipſum deſtruit
Malum ſi ĩtegre fuerit ĩportabile erit
Qualꝫ vnuſquiſq; eſt talia dꝫ. talia opaꝛ ⁊ taliter viuit
Omne mendacium eſt fugiendum
Verum bonum eſt ⁊ laudabile
Verax laudandus eſt. mendax autem vituperandus
Iactator maxĩe eſt vituperandus
Req̃es ⁊ ludus ĩ vita videntur eſſe neceſſaria
Verecundia eſt tĩor ingloriatõis.
Verecundia nõ conueĩt oĩ etati ſed iuueĩli. Vñ iuuenes vere
cundos laudamus. ſenem aũt verecundũ vituꝑamus. q2 ſe//
nex caueat id de quo verecundabitur

¶ Sequuntꝛ aucto. v. li. ethicoꝝ ariſtotelꝫ.

Ivnũ oppoitorũ dꝛ multis modis ⁊ reliquũ
Que ſimplꝛ ſunt bona hoĩb9. ꝓ his orãt ⁊ illa q̃runt

Preclariſſima ꝟtutũ ẽ iuſticia. neq; heſper9 neq; lucifer ita mi
Pricipatus virum oſtendit ⁊rabilꝫ ſicut iuſticia
Peſſim9 ẽ ille q̇ nõ ſolũ vtiꝛ malicia ad ſe. ſed etiã ad alios.
Optim9 ẽ ille q̇ nõ ſolũ vtiꝛ boĩtate. i. ꝟtute ad ſe. ſ3 etiã ad ali//
Duplex eſt iuſticia ſc3 totalis ⁊ ꝑtialis ⁊os
Partialꝫ ẽ duplꝫ. ſ. ꝯmutatĩa ⁊ diſtributĩa. Cõmutatĩa eſt du//
plex. ſ. volũtaria ⁊ nõ volũtaria. Nõ volũtaria ẽ duplꝫ. ſ. occul
ta ⁊ maĩfeſta. occulta vt furtũ adulteriũ. maĩfeſta. vt vicula et
Min9 malũ ẽ magis eligibile maiori malo (verbera
Vbicũq; repitur magis ⁊ min9. ibi repiꝛ mediũ ⁊ equale
Oportet te famulari illi qui bene fecit
Denarius eſt mẽſura oĩm rerũ. q2 eſt fideiuſſor noſter in oĩ ad
uerſitate vel neceſſitate ꝑ qualibet re qua indigemus
Primum inſtitutum debet cuſtodiri.
Princeps debet cuſtodire iuſtum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Duplex eſt ius. ſ. legale z naturale. Naturale eſt qđ apud oēs hꝫ eandē potentiā. Legale aūt inſtitutū eſt a lege

Sacrificare dijs ſimpl'r eſt naturale. ſed ſacrificare hoc vel h' iſti vel iſti eſt ad placitum.

Lex ꝓhibet ſeipſum interficere.

Nullus ꝓprie ꝑt ſibijpi iniuriā facere

¶ Sequūtur aucto. vi. libri ethicoꝝ ariſtotelis

On ſufficit ad ſciam alicuius q̄ ſciat̄ in vli z cōfuſe ſed oꝫ ſcire determinate z diſtincte

Omnis cognitio fit ſcđm ſimilitudinem

Conſiliū debet eſſe de his q̄ pn̄t ſe aliter habere

Cōſiliū nō debet eſſe de p̄teritis ſꝫ de futuris. qꝛ qđ fcm̄ eſt nō poteſt eē nō factū. Vn̄ đt Agathon. Genitū facere nō genituꝫ hoc ſolo priuatur deus

Verum bonum eſt intellectus

Quinqꝫ ſunt in aīa q̄bus verū diſcit̄ ſcꝫ ars ſcia. ſapiētia. ītellectus z prudentia

Scia eſt de his q̄ nō pn̄t ſe aliter habere id eſt de eternis

Ois doctrina eſt ex p̄cognitis. vel eſt de p̄cognitis

Ars eſt recta ratio factibilium

Prudentia eſt recta ratio agibilium.

Sapiētia eſt cognitio rerum diuinarum. habens caput inter omnes alias ſcientias

Sapiētia eſt certiſſima omniū aliarum ſcientiarum.

Iuuenes nō pn̄t eſſe prudentes. qꝛ prudentia p̄requirit experientiam que indiget tempore

Multitudo temporis facit exꝑientiam

Ad principia non eſt ratio

Cōſiliata oportet oꝑari velociter. cōciliari aūt tarde

Impoſſibile eſt prudentē id eſt ſapientem non eſſe bonum

Habens vnam ꝟtutem. habet omnes

¶ Sequūtur aucto. vij. libri ethicoꝝ ariſtotelis.

Icut beſtie nec malicia nec ꝟtus attribuit̄ ꝓprie. ſic nec deo ſed deo honorabilius aliq̄đ virtute. beſtie vero aliqđ genus malicie ſcꝫ beſtialitas

Hoīes dicunt̄ fieri dij ꝓpter ꝟtutum excellētias

Homo prauus deterior eſt beſtia

Difficile eſt reſiſtere cōſuetudini. qꝛ aſſimilat̄ nature. facilius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

tamen eſt tranſmutare cõſuetudinem ꝙ̃ naturam.
Conſuetudo eſt altera natura
Fama quã omnes famãt omnino nõ deperditur
Nõ ſolũ oportet verũ dicere ſed ꝛ cãm falſi aſſignare
Delectationi intellectuali nõ eſt admixta triſticia
Operationes beſt ie praue ſunt ex natura ſed opatões prauorũ hominũ ex conſuetudine
Homo ſp indiget aliq̃ delectatõe. quaſi quadam recreatõe. ppter multos labores qui ſibi occurrũt
Maior eſt delectatio in quiete. ꝙ̃ in motu
Deus ſemp ſimplici ꝛ vna gaudet delectatione
Felicitatẽ ſup excellens impetit fortuna

¶ Sequunt aucto. viij. libri ethicoꝝ ariſtotelis

Nullꝰ eligere debet viuere ſine amicis hñs reliq̃ bona
Quãto maior ẽ fortuna. tãto minus eſt ſecura
Duo ſimul viuẽtes itelligere ꝛ agere ſunt potiores ꝙ̃ vnus
In infortunijs refugiendũ eſt ad amicos
Omis homo oim hoim naturalr eſt amicus
Generãtis ad generatũ naturalr eſt amicicia
Hoies eiuſdẽ gẽtis naturalr plꝰ ſunt amici ꝙ̃ alij
Simile diligit ſibi ſile vez eſt p ſe ꝛ nõ per accñs
Amicicia eſt beniuolentia mutua nõ latẽs i ꝯtrapaſſis
Tripl'r fit amicicia ſcȝ ꝑpter bonũ vtile. bonũ delcãbile ꝛ ꝑpter bonũ honeſtũ. Amicicia ꝑpt bonũ maxie videt i ſenib eſſe. q̃a tales nõ curãt delcãbile ſȝ tm̃ vtile. Amicicia ꝑpter bonũ delectabile iuuenũ eſt. Amicicia ꝑpter bonũ ꝑmanens eſt ſtabilis.
Nulli ſeniucẽ cognoſcũt niſi mẽſurã ſimul ſal cõſumant
Sola amicicia bonoꝝ honeſtoꝝ eſt intranſmutabil
Nõ eſt facile alicui credere de amico. q̃ multo tpe ꝓbatus eſt ab ipſo. ꝛ nunq̃ ſibi iiuſte fecit
Loci diſtantia nõ ſepat amiciciã. ſed opatõem
Natura maxie triſte fugit ꝛ appetit delectabile
Mutua colloq̃a ſunt factiua amicicie
Perfecta amicicia nõ eſt niſi ad vnũ qꝛ qđ eſt ſupabundans ꝛ perfectũ nõ põt fieri ad plures niſi ad vnum
Vnuſquiſqȝ ſibijpſi maxie vult bonum
Amicorum oĩa ſunt cõmunia
Peſſimum eſt contrarium optimo

Regnū est optīa policia. Malus rex tyrānus dicitur
Rex debet se habere ad suos subditos sicut pastor ad oues
Pater tria bñficia dat. est eñ cā essendi generādo ꝛ causa disci
pline īformando. ꝛ causa nutriendi educando
In q̄bus nihil est cōmune. ī his nec est iusticia nec amicicia
Seruus est organum aīatum.
Dñi ad seruū nō ē amicicia ꝰm ꝙ seruus est sibi dissimil'
Parētes amāt filios suos. vt aliq̄d eꝝ̄s sui.
Parentes plus amāt filios q̄ꝫ ecōuerso qꝛ magis sciūt paren
tes ꝙ nati sunt ex eis q̄ꝫ filij
Matres plus diligūt pueros q̄ꝫ patres. qꝛ certiores sunt de
eis ꝛ plures labores habent circa eos
Maioribꝫ datꝛ honor. minoribꝫ vero ꝛ indigentibꝫ lucrū. qꝛ
honor est retributio virtutis ꝛ beneficij.
Lucrum est auxilium indigentis.
Retributio debet esse possibil' nō cōdigna: vt patꝫ de deo ꝛ pa
rentibꝫ q̄bus nō possumus equale reddere
Pater pt abnegare filio ꝛ nō ecōuerso

¶ Sequūtur aucto. ix. libri ethicoꝝ aristo.

Agistris dijs ꝛ parētibꝫ nō redditꝛ equalens
Magis est mutuū dare cui q̄s debet. q̄ꝫ amicis dare
Amicis existētibus ꝓpter bonum vtile ꝛ delectabile ill' cessan
tibus cessat ꝛ amicicia
Qui fingit se amicū ꝛ nō est. peior ē illo q̄ facit falsaꝫ monetaꝫ
Quāto malicia ē circa melius tāto ipsa est peior
Similis sibi ē amicꝰ. ꝛ iō bonus malū amare nō potest.
Magis tenemur amicis largiri bona q̄ꝫ extraneis
Amicabilia q̄ sunt ad alterū. veniunt ex amicabilibꝫ. q̄ sunt ad
seipm. Vñ vnusquisqꝫ est sibi maxīe amicus.
Amicꝰ dꝫ se hrē ad amicū sicut ad seipm. qꝛ amicꝰ ē alter ipē
Prauus nō est amabil' ad seipm neqꝫ ad alios
Beniuolētia nō est amicicia est tñ pncipium ipsius
Ex beniuolētia diuturna fit amicicia.
Concordia ad amiciciam pertinet
Bñfactores plus amāt bñficiatos q̄ꝫ ꝙ amentꝛ ab eis.
Omis artifex plꝰ diligit opus suū q̄ꝫ ꝙ diligatꝛ ab ope: vt ptꝫ de
parentibus respectu filiorum
Quod cū mḡno labore acq̄ritꝛ magis diligitꝛ: vt patꝫ de homī

bus querētibus pecuniam a labore ꝓprio
Amicus debet ſe habere ad amicum vt genu ad tibiam
Quēadmodū ciuitas ⁊ alia cōgregatio videt̄ eſſe ṗncipaliſſi
mum ſuīꝑpius. ſic ⁊ hō. ſed ṗncipaliſſimū in hoīe eſt ītellect⁹.
ergo hō maxīe videt̄ eſſe ſuus intellect⁹. ⁊ ꝑ̄dicto habemus ꝙ
oīs denomīatio debet fieri a ṗncipaliori
Homo eſt aīal politicū aptū natū cōmunicare ſuū conceptū
ſiue conuiuere.
Amicicia eſt maxime bonorum exteriorum
Melius eſt cū amicis ⁊ ꝑ̄cipue cum bonis ꝙ̄ extraneis qui
buſcūqꝫ alijs commorari
Felix honeſtis indiget
Solitaria difficilis eſt vita
Virtuoſorum beatiſſima eſt vita
Pñtia amicoꝝ eſt delcābil'tā in bonis fortuitis ꝙ̄ in alijs ſcꝫ
malis. In mal' qꝛ triſtati alleuiant̄ amicis cōdolētibꝫ ipſis
In bonis. qꝛ delectabile eſt cōuerſari cū amico
Amicus eſt cōſolatio amici viſione ⁊ ſermone
In omnibꝫ oportet imitari meliores
Amicicia bonorū coauget̄ bonis colloquijs ⁊ opibus q̇bus
ipſi vtunt̄. Vñ a bonis boni fiunt

¶ Sequunt̄ aucto. x. libri ethicoꝝ ariſtotelis

A actibꝫ humanis min⁹ credit̄ ſermonibꝫ. ꝙ̄ opibus
Qñ ſermones diſſonāt opibꝫ ſenſibilibꝫ tūc cōdemnūtur
Ex q̇bus res generant̄ in hec reſoluuntur
Oīs virtus in corꝑe exiſtēs fatigabilis eſt
Quedam delectāt que poſtmodū nō delectant
Vnuſq̇ſqꝫ maxime oꝑat̄ in illo qđ maxīe diligit
Delectatio tenet oꝑantem in oꝑe
Oꝑatio delectabilior minus delectabilem expellit. Vñ amā-
tes fiſtulas nō pñt intendere ſermonibus.
Nō potētes cōtinue laborare requie indigent.
Phia hꝫ delectatōes āmirabiles puritate ⁊ firmitate
Vltima felicitas hoīs cōſiſtit in optīa oꝑatione
Optime ponēde ſunt reſpectu optimi ſubiecti
Speculatio ipſius veritatis eſt ipſa felicitas
Vita cōtemplatiua melior eſt ꝙ̄ vita actiua. q̄ eſt vita ſcđm
hoīem qꝛ vita cōtemplatiua eſt vita diuina

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Duplex eſt vita ſcʒ ꝯtemplatiua ⁊ politica. inter q̄s contem-
platiua eſt melioꝛ cum ſit diuia alia ỽo humana

Unuſquiſq; opa ſua dirigere debet ad bn̄ viuendū ſcd̄m op-
timum eoꝝ q̄ ſunt in ipſo

Optimū in hoīe ē intellcū s. qꝛ licet ītellcū s ſit mīmꝰ in q̄ntita-
te. tn̄ maximus ē in ptāte ⁊ p̄cioſitate

Unūq̄dq; dꝛ maximū qd̄ eſt ꝑncipaliſſimū ſui. ⁊ hoc p̄t dici
ītellectus. qꝛ ītellectus eſt pꝛīcipaliſſimū hoīs. ex quo iteꝝ ha-
bemus ꝙ demōſtratio fit a pꝛīcipalioꝛi

Pꝛopꝛium opus dei eſt ſpeculatio

Nō felix ſiue ſapiēs īdiget aliq̄liter rebꝫ exterioꝛibꝫ. qꝛ natura
ꝑ ſe nō eſt ſufficiēs ſpeculari ſʒ opoꝛtet ꝙ habeat coꝛpꝰ ſanuʒ
cibū bonū. ⁊ reliquū famulatū. nō tn̄ īdiget mlt̄is ac magnis re-
bus qꝛ nō opoꝛtet felicē vl̄ phm̄ eſſe dn̄m terre vel maris

Moderate ditati nō minus agūt bona q̄ȝ potētes imo etiam
magis. vn̄ dꝛ ꝙ moderate ditati ſunt felices qꝛ magis agunt
ſcd̄m ỽtutem vel intellectum

Nō ſcd̄m intellectū operās ⁊ habēs curā eſt bn̄ diſpoſitus. ⁊
ideo amātiſſimus eē videtur

Homo maxīe ſapiens maxīe felix eſt ſoi

Sermōes ꝯſonātes opibꝫ ſt̄ acceptādi. diſſonātes ỽo ſuſpicā

Nō facile ē hoīes ex antiq̄ ꝯſuetudīe trāſmutare ꝑ ſmōes.

Multi plus coacti obediūt neceſſitati q̄ȝ ſermoni

Quidā ſunt diſpoſiti ad ỽtutes ex natura. q̄dā ex ꝯſuetudīe q̄-
dā ꝑ doctrinā. ⁊ ad hoc ꝙ doctrina habeat efficaciā in audito-
ribꝫ opoꝛtet aīam auditoꝛis eſſe diſpoſitā et pꝛeꝑatā ſicut ter-
ra anteq̄ȝ nutriat ſemen. Opoꝛtet bonos ꝓuocare ꝑ ỽtutes ad
p̄mia. malos āt per penas inſanabiles totaliter extermiare

¶ Autoꝛitates ariſto. li. de foꝛtuna bona

A bonis exterioꝛibus quoꝝ foꝛtuna eſt dn̄a nō contigit
hominem eſſe felicem

Ubi plurimus intellectus et ratio. ibi quandoq; minima eſt
foꝛtuna

Ubi vero plurima foꝛtuna ibi mīmus qn̄q; intellectus

Deum dignificamus vt dn̄m extitem vt dignis diſtribuat bo-
na et malis mala

Deum veriſimile nō eſt pꝛauoꝝ curā habere

Appetitus naturalis neturaliter tendit ad bona

Jlli ſunt bñ fortũati q̄cũq3 dircē agũt ſine rõe vt in pluribꝫ

Quid eſt melius intellectu ꝛ ſcia niſi deus

Deus bene videt pñtia preterita ꝛ futura

Bona fortuna eſt appetitus naturalis. datus a deo mouente totam naturam

¶ Sequũtur aucto. li. economice ariſto.

Diuitas ē domoꝝ pluralitas p̄dijs ꝛ poſſeſſionibꝫ abundās ad bñ viuendũ ordiata Cõicatio viri ꝛ feīe in aīmātibus irrõnabilibꝫ eſt ſolũ grā ꝓlis ꝓcreāde. in hoībꝫ ꝟo nõ ſolum grā illiꝰ ſ3 etiā grā alterius vtilitatis

Que parētes exñtes potētes fecerũt filijs īpotētibꝫ iteꝝ reportāt a potētibꝫ filijs parētes īpotētes ꝛ ſenio cõfecti

Natura facit vnũ aīaliũ forte ꝯiugabiliũ. ſ. maſculũ vt vlciſcatur fortitudine ſibi illata. aliud ꝟo debile. ſ. feminā. vt magis ſe cuſtodiat pre timore

Vir nõ debet iniuriari feīe. vt femīa nõ iniuriet ei Iniuriari feīe ē viꝝ cũ extranea muliere coire. ſ3 iniurari viro feminā eſt feīam coire cũ extraneo viro. ſm Eſiodũ poetā. viꝝ oportet. i. expetit viro puellā ducere in vxorē. vt doceat eam bonos mores q2 iuuēcula eſt flexibilior vidua

Diſſimilitudīes moꝝ iter viꝝ ꝛ mulierē nequaq3 ſũt amande

Due ſunt ſpēs ſeruoꝝ. ſ. ꝓcurator ꝛ opator. oportet ſeruis tria dare. opa ꝛ penā. i. diſciplinā. ꝛ victũ ſufficientē. q2 ſine merce
de impoſſibile ē opari (ꝑ ſeruũ

Victus āt ē merces ſuoꝝ qui tñ ſine alijs duobꝫ facit ſeruum

Nemo alioꝝ bona ꝛ ꝓpria ſilr curat ꝛ equaliter Quidā interrogatus q̄d magis impinguat equũ. Rñdet oculus dñi. alius interrogatus quale ſtercus optimũ ad pinguādum agrũ. reſpondit veſtigia dñi

Impoſſibile eſt negligentibꝫ dñis ſeruos eſſe ſollicitos

Nunq3 oꝫ dñm eſſe ſine cuſtodia. ſic nec ciuitatē (vtile eſt

Surgere de nocte ad ſanitatē. ad phiam. ad bonā diſpoſitōez

Nec queſtus veſtimētoꝝ nec forma nec auri multitudo tāta eſt ad mulieris ꝟtutē quanta eſt modeſtia in quolibet opeꝛ. et deſiderium honeſte ac cõpoſite vite

Quāto q̄s diligētius obſeq̄tur. tāto maiorē grām obtinebit

Niſi parētes pueris exemplũ ꝓbitatis vite dederit incuſabilem ad inuicē poſſunt habere cauſam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Si mulier cognouit viꝝ ſibi iuſtũ ac fidelẽ eſſe. ipſa etiã circa ipſum iuſta ⁊ fidelis erit

Multo grauius aliq̄s fert ſi honore priuet᷑ q̄ȝ ſi omnia bona ſua auferantur

Non debet homo ſane mentis vbicũq; ⁊ ad quãlibet mulierem mittere ſemen ſuũ

¶ Auctoritates ſuꝑ p̄mũ libꝝ politicoꝝ ariſto.

Dies rõe ⁊ itellcũ vigẽtes naturalr̄ alioꝝ dñi ſũt ⁊ rcõres

Natura nõ facit niſi vnũ inſtrumẽtum ad vnum opus ⁊ hoc pauꝑibꝰ eſt pro ſeruo

Homo naturaliter eſt aĩal politicum ⁊ ciuile

Natura nihil facit fruſtra

Nullũ aĩal a natura habet rõem niſi homo

Homini ſermonem natura dedit

Pars ſeꝑata a toto nõ remanet niſi eq̃uoce

Homo ſolitarius vel eſt deus vel beſtia

Sicut optimũ aĩaliũ ē homo fruẽs lege. ſic peſſimũ aĩaliũ ē. homo a lege ⁊ iuſticia recedẽs

Seuiſſima iniuſticia eſt habens arma ſcȝ ſciendi

Sine neccãrijs impoſſibile eſt viuere

Seruus naturalr̄ non eſt ſuij pſius ſed alterius

Opus qđ fit a melioribꝰ ſꝑ melius eſt

Qñcũq; ex multis vnum cõſtituit᷑. inter illa vnuȝ erit regens aliud ꝟo rectum

Aĩa naturalr̄ dñatur corꝑi. ſicut dñs ſeruo

Utile eſt corpus regi ab aĩa. ab his em̄ duobus coniunctis. homo conſtituitur

Item vtile eſt omnibꝰ aĩalibus regi ab hoĩe

Regens naturalr̄ dignius eſt recto

Maſculinũ genus naturalr̄ dignius eſt feminio

Uirtus ⁊ malicia determinat ſibi ſeruos ⁊ liberos. nobiles et ignobiles

Hoĩes reputãt dignũ ex bõis fieri bonũ. ſic ex hoĩe fieri hoĩeȝ

Duplr̄ dr̄ ſeruꝰ. vno mõ ſꝫm naturã. alio mõ ſꝫm legẽ poſitã

Non eſt poſſibile viuere ſine cibo

Plurimũ genꝰ hoĩm ex terra ⁊ fructibꝰ domeſticis viuit

Natura facit oĩa aĩalia ꝓpter hoĩem

Duplices ſunt diuitie. ſ. naturales ⁊ artificiales. naturales

ſunt poſſeſſiões reꝝ artificiales ſunt poſſeſſiões pecunie
Deſideriũ diuitiaꝝ vadit in infinitum
Facile eſt phis ditari ſi volunt
Magis ⁊ minus nõ diuerſificãt ſpẽm
Conſiliũ mulieris eſt inualidũ: pueri ꝟo imꝑfectũ
Silentiũ mulieris p̄ſtat ornatum
¶ Sequũtur auto. ij. li. thopicoꝝ ariſto.
Jues ſunt ſocij vnius ciuitatis
Nõ plurimoꝝ eſt cõe. mĩme ſortiť curã. qꝛ de ꝓprijs maxĩe curãt hoĩes. de cõibus ãt minus
Multi ſerui qñqꝫ ſeruiũt deterius paucioribꝫ
Optimũ eſt ciuitati vt ſit vna ſcd̃m amiciciam
Amicorum omnia ſunt cõmunia
Unuſquiſqꝫ naturaliter amat ſeipſum
Amicis auxiliari delectabiliſſimum eſt
Bonũ eſt abſtinere a muliere ꝓpter tꝑantiam
Periurie malignitatem efficiũt ⁊ ſeditionem
Plures hoĩes diſcordãt ꝓpter inequalitatẽ poſſeſſionũ
Qui delectari velit ſine triſticia ad phĩam currat
Oĩs ciuitas artificialibus indiget
Leges inhoneſte licet maxĩe ſint in vſu. pñt tñ aboleri
A mulieribus non bñ regitur ciuitas
Melius ẽ iudicare ſcd̃m leges ⁊ lrãs q̃ꝫ ex ꝓpria ſentẽtia
Magnoꝝ dñi ↄſtituti ſi viles fuerĩt maxĩe ledũt ciuitatẽ
Impoſſibile eſt indigentẽ bene p̄ncipari ⁊ ſtudio vacare
Unũ opus optime fit ab vno
¶ Sequũtur auto. iij. li. politicoꝝ ariſto.
Juitas eſt quedam ciuium multitudo
Ciuitas nõ ẽ vna ꝓpť eoſdẽ mores ſꝫ ꝓpter eandẽ policiã
Policia ẽ ordo q̇dã ĩhabitãtiũ citatẽ. i. ſubijciẽdo ⁊ p̄ncipãdo
Non eſt idem bonus homo ⁊ bonus ciuis
Nõ ↄtingit hoĩes bñ p̄ncipari q̇ nunq̃ꝫ ſub principe fuerunt
Prudẽtia eſt ꝓpria ꝟtus principis (eſſe ciuem
Optĩa citas nõ facit vnathiſem ſiue banãtiũ. i. vilẽ artificem
Quecũqꝫ ſunt vni neccãrio miſtrãtes dñr ſerui. q̇cunqꝫ aũt cõ
muniter pluribꝫ dicunť banantij
Quicũqꝫ itendũt policie vtilitati cõiť rcĩ ſunt ⁊ iuſti. q̇ ãt intẽ
dũt vtilitati ꝓprie vicioſi ſũt. ⁊ rcõꝝ politicoꝝ trãſgreſſores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Oportet bonā ciuitatē de ꝟtute ſollicitam eſſe
Unū ꝟtuoſuꝫ meli⁹ ē pncipari. ꝙ̄ plꝛes ꝛ multos alios
Sine iuſticia īpoſſibile eſt īhabitare ciuitatem
Meli⁹ ē citatē regi vno optīo viro. ꝙ̄ vna optīa. ſ. muliere vꝉ
Ingenuitas eſt ꝟtus generis. i. nobilitas (lege
Turba multa melius iudicat ꝙ̄ vnus tantū
Melius eſt iudicium duorum ꝙ̄ vnius tantum
Pars nō eſt apta nata excellere ſuum totum

¶ Sequūtur aucto. q̄rti li. politicoꝝ ariſtotel.

Non ſolum oportet policiam a pncipe īſtitui. ſed etiam oportet eam corrigere

Ciuitas nō cōſtabit ex vna parte ſed ex multis. quaꝝ vna ps ſunt agricole. ſcd̄a artifices manuales. tercia q̄ negociaꝝ circa forū. q̄rta mercenarij. q̄nta ꝓpugtores ꝛ armigeri. quos neccā riū eſt in citate exiſtere. ſi nō debeat ſeruire inimicis
Qui alteri ſeruit nō eſt per ſe ſufficiens
Sine pncipibus īpoſſibile eſt eſſe ciuitatem
Cris vacare nō exn̄tibꝫ puentibꝫ. eſt īpoſſibile
Ingenuitas ꝛ nobilitas ſunt ꝟtutes ꝛ diuitie antique
In oī citate ſunt tres ſpēs hoim. ſ. pauperes diuites ꝛ mediocres. īter quos optimi ſunt mediocres. qꝛ mediū ſp ē optimuꝫ media poſſeſſio bonoꝝ exterioꝝ ē optīa qꝛ facili ē rōi obedire.
Qd̄ nimis ē pulcꝝ. nimis ē forte. nimis īgenuū. nīs diues hꝫ cōtrariū ſcꝫ nīs fetidū. nimis debile. nīs ignobile. nīs īgenuuꝫ
Nō ſeq̄tur. qꝛ q̄dam eorū ſunt iiurioſi. ꝛ ī magnis plus nequā q̄dam aūt aſtuti. ꝛ ī paruis valde nequā. Qui ſunt nimis diuites ꝛ potentes. nec ſciunt nec volunt ſubijci. q̄ aūt minus īgenues ſunt ꝛ viles neſciunt pncipari
Mediocres ciues maxie ſaluanꝫ ī citate. qꝛ ipſi nec deſiderāt aliena vt paupes. nec alij paupes exn̄tes hoꝝ ſubſtantiā deſiderant. ꝛ ergo nec īſidias patiuntur neqꝫ fraudes faciunt quapropter ſine periculo viuunt
Maximū eufortuniū eſt ciues mediocrem ſubam habere tāquā ſufficientem eis. qꝛ per tales bene regitur citas.
Quāto aliq̄d magis attigit mediū tanto melius eſt. ꝙ̄to autē magis aliq̄d diſtat a medio tanto peius
Magne citates pl⁹ ſunt ſeditioſe ꝙ̄ pue. qꝛ multū ē ibi mediū
In magnis negocijs oportet vnū ordiare ad vnū opus. qꝛ cu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

ra melius eſt intēta circa vnū opus q̄ circa multa

¶ Sequunt̄ aucto. q̄nti li. politicoꝝ ariſtotel'.

Quod plus eſt inequale eſt

Ubiq̄ ꝓpter iequale fit ſeditio

Nobilitas gn̄is ꝛ diuitie ſunt p̄ncipia ꝛ fontes ſeditionum

Nobilitas ꝛ v̄tus in paucis inueniuntur (maiores

Maiores vt fiāt equales. ſeditōes faciūt. eq̄les vero vt fiant

Quod paꝝ eſt quaſi nihil differt ab eo quod non eſt

Omnis diuerſitas videt̄ facere ſeditionem

Seditiones que parue ſunt primo. quaſi non fuerit. inter do minos conualeſcunt

Principium alicuius videtur eſſe dimidium totius pater et filius ſimul p̄ncipari nequeunt

Policie maxīe diſſoluūtur ꝓpter iuſticie trāſgreſſionem

Contrariorum contraria ſunt factiua

Parue expēſe ſepe facte ſubſtātias ſepe conſumūt

Periculoſum eſt p̄ncipi. dare ſubdito ſuo mḡnos honores

Regnum ſeruatur per amicos

Rex iuſticiam ſeruare debet

Contumelia eſt cauſa ire

Nullus manū ſuam mittit ad impoſſibilia

Nō de facili poteſt inuadi q̇ eſt ſobrius ꝛ vigilans. ſed q̇ ē dormiens. quapropter p̄ncipes vt nō ſint inuaſibiles ſomnu ꝫ et ebrietatem multum euitare debent

Priceps debet eſſe deicola. q̄ minus timēt hoīes iiuſtū pati ſub p̄ncipe ſi deicolam putant ip̄m eſſe.

Oportꝫ p̄ncipē bonos honorare ꝛ ip̄ꝫ met honorē diſtribuere

Supplicia aūt nō debet diſtribuere ꝑ ſe ſꝫ per alios

Si p̄nceps aliquē de ptāte ſibi tradita vult deponere gradatim hoc dꝫ facere ꝛ nō ſimul auferre totā poteſtatem.

¶ Sequunt̄ aucto. vi. libri politicoꝝ ariſtotel'

Ius libertatis eſt viuere vt aliquis vult quia ſeruus nō viuit vt vult

Pluralitas in electōe ꝑſonarū p̄fert̄ paucitati. ſimiliter magnitudo dignitatis p̄fertur prauitati

Optimus populus eſt qui terre cultrius eſt

Agricole qui non habent neceſſaria. circa opa immorant̄. et aliena non concupiſcunt

Agricole magis concupiſcūt lucrum q̄ȝ honorem. qꝛ delecta
bilius eſt eis laborare q̄ȝ p̄ncipari
Non eſt facile ciuitatem permanere ſine legibus ⁊ conſuetu-
dinibus compoſitam
Quāto aliq̄d eſt peius. tanto maiori ĩdiget cautela
Neceſſe eſt in oī ciuitate aliq̄d emi ⁊ vendi
Prauos non eſt ſecurū facere dn̄os. qꝛ ipſi magis ĩdigent cu
ſtodia aliorū q̄ȝ alios poſſint cuſtodire
Oportet in cĩtate aliquos eē curā deorū hn̄tes vt ſacerdotes

¶ Sequunť aucto. vij. li. politicoꝝ ariſtotel'

Triplex ē bonum ſcȝ bonum aīe. bonū corpis. ⁊ bonum ex
trinſecus proueniens
Sine his quattuor ꝟtutibꝫ ſcȝ fortitudīe. temperantia . iuſti
cia ⁊ prudētia nemo dꝛ eē beatus
Ois exceſſus rerum. vel nocet vel nihil ꝓficit
Aīa ꝓcioſior eſt corpore ⁊ oī poſſeſſione
Aīe bonum precioſius eſt oībus bonis
Teſte deo in oībꝫ exterioribꝫ bonis non ē felicitas qꝛ felix eſt
qui nullo exteriorum bonorum vtitur
Duplex eſt felicitas ſcȝ politica ⁊ cōtemplatiua. inter quas cō
templatiua eſt melior
Bonum aīe eſt optimum ⁊ eligibiliſſimum
Nō eſt poſſibile politicā eē optimā ſine moderata abūdantia
Felicitas eſt ꝑfectus viſus ꝟtutis
Potētia ē in iunioribꝫ. prudētia vero in ſenioribꝫ
Inter oīa aīalia ſolus homo habet rōnem
Neceſſe eſt futurum p̄ncipem ſubditū fuiſſe
Finis generatōis vt in pluribꝫ. in viris ē numerus. lxx. anno-
rum. in mulieribus vero. xl. xxvij
Mulieribꝫ ꝯueīt ꝯiugari circa ānū. xviij. viris aūt circa anuȝ
Iuuenū coitus prauꝰ ē ad gn̄atōem filioꝝ. ſilr ⁊ ſenum
Lactis alimētum maxīe eſt fāiliare corpibꝫ puerorum
Bonum eſt pueris eſſe ſine vino.
Iuuenes cuſtodīēdi ſunt vt nō dicant nec audiant aliq̄d tur-
pe qꝛ ex dicere ⁊ audire aliq̄d turpium facile eos facere aliq̄d
turpium contingit.
Iuuenes maxime ab ebrietate cuſtodiendi ſunt
Omnia amamus magis in principio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Ars ſupplet defectum nature

¶ Sequunt᷑ aucto. viij. li. politicoꝝ ariſtotel'

Omnis laborans req̄e ĩdiget.

Ludus fit propter req̄em.

Cõtinuum ⁊ continue debet eſſe ſtudium

Muſica valet ad deductõem tp̄is. ⁊ delectatõem ſiue recreatõem ⁊ eo pueris prodeſt ſtudere ĩ muſica

Nõ ſolũ pueri erudiendi ſunt ſcꝫ ĩ arte vtili ⁊ neccãria. ſꝫ etiam in artibꝫ liberalibꝫ ⁊ honeſtis vt eſt lrãrum eruditio. ⁊ ĩ artibꝫ delectabilibus vt ĩ muſica.

Facili⁹ eſt habere vnũ vl' paucos bñ ſapientes q̄ꝫ plures

Req̄es de neccitate eſt delectabil'. q2 eſt medicia triſticie q̄ eſt in laboꝛe

Muſica eſt potens letificare homĩes

Aĩa delectatur natural'r ĩ muſicis melodijs

Melodia iratos homĩes ⁊ alijs paſſioĩbꝫ occupatos ſepe alleuiat illos letos faciendo

Ebrietas homĩes ĩpetuoſos facit

¶ Sequunt᷑ aucto. ſup p̄mũ librũ rhetoricoꝝ

Rhetorica eſt aſſecutiua dyalectice

Litigãtis nil' eſt aliud niſi oñdere. q2 res eſt vl' nõ eſt. aut q̄ perfecta eſt aut nõ. ⁊ vtrũ ſit iuſta vel ĩiuſta. oportet ip̄m iudicem cognoſcere ⁊ nõ addiſcere a litigantibus.

Facilius ē habere vnũ vel paucos bñ ſapiẽtes q̄ꝫ plures

Amor odiũ ⁊ ꝓpriũ ꝯmodũ ſepe faciũt iudicẽ ñ ꝯgnoſcere veꝝ

Rhetorica docet iuſta ⁊ ꝟa pſuadere ⁊ ꝯtraria eoꝝ fugere

Si incõueniens ⁊ turpe eſt aliquẽ ſe nõ poſſe defendere corpe multomagis incõueniens ē ⁊ turpe nõ poſſe defendere ſermõe.

Nulla res conſiderat pticulare. q2 particularia ſunt infinita et non ſcibilia

De neccãrijs ⁊ ĩpoſſibilibꝫ nõ ꝯſiliamur. ſed de contĩgentibꝫ et aliter ſe habere potẽtibꝫ q̄ in noſtra poteſtate ſunt

Nobilitas gentis vel cĩtatis ē hoĩes antiq̄s eē preſides. p̄ncipes ⁊ ĩſignes. ⁊ multos ĩſignes ex eis ꝓdijſſe

Nobilitas ſingularis ē q̄ a viris ac mulieribꝫ fit ꝓpter diuitias vl' ꝟtutes. vl' ꝓpter aliq̄d aliud ꝓpter q̄d hõ honoratur

Honor eſt bñfactiue opatõis ſignũ. q2 illi maxĩe ⁊ iuſte honorantur q̄ beneficia dare poſſunt

Multi ſine ꝟtutibꝫ corpis longeui inueĩuntur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Consiliū non eſt de fine. ſ3 de his q̄ ſunt ad finē
Oīa bonū appetūt. ⁊ tercio ethicoꝝ
Exercitiū vt in pluribꝰ ꝯſeruat ſanitatē
Cuius cōtrariū eſt malū. illud eſt bonum
Quicq̄d fuerit ſupabundās ⁊ magis q̄3 eē debeat hoc ē malū
Facilia ſunt q̄cū q̄3 ſine triſticia ſunt. ⁊ ī modico tpe ſunt. ſicut ſimplr̄ ad ſimplr̄ magis ad magis. maxim ad maxim ⁊ ecōtra
Sine cā ⁊ pricipio īpoſſibile eſt aliq̄d eſſe vel fieri
Subtiliter videre melius eſt q̄3 ſubtiliter odorare. quia viſus melior eſt odoratu
Pulchrius eſt eſſe amatorē ſocioꝝ q̄3 pecuniaꝝ
Multa que naturaliter nō ſunt delectabilia cū aſſuefacta fuerint delectabilia ſunt
Nō ꝯſuetū eſt velut innatū eſt. q2 ꝯſuetudo eſt ſimilis nature
Diligere eſt delectabile q2 nullꝰ diligit vnū niſi delecteť in eo
Omne conſuetum eſt delectabile
Addiſcere aliquid delectabile eſt
Juſtum eſt ei grām facere q̇ grām fecit
Juſtum eſt auxiliari amicis;
¶ Sequūtur auto. ij. li. rhetoricoꝝ ariſto.
i Ra eſt appetitus cū triſticia punitiuus ꝓpter paruipenſionē ſui ꝑſius vel ſuorum
Ad oēm iram ſeq̄tur delectatio ꝓpter ſpem puniēdi Vn̄ dī homerus q̄ ira ē dulcior melle ſtillāte
Infirmi. coeūtes. bellātes. amātes. ſitiētes. ⁊ vniuerſalr̄ deſiderātes aliq̄d. ⁊ nō ꝯſequētes illud de facili iraſcūtur
Si quis in phia cupit delcāri iraſciť. q̇ eum decipit
Obliuio eſt ſignum paruipenſionis
Manſuetudo eſt q̇etatio ire ¶ Nullus ſeipm ꝑuipendit
Seruos arrogātes ⁊ cōtradicētes magis flagellamus
Maifeſta negare. irreuerētia eſt ¶ Tempus quietat iram
Amicus eſt q̇ amat ⁊ econuerſo qui amatur
Amicus gaudet de bonis. ⁊ dolet de triſtibus ſui amici
Signa voluptatis ſunt delectationes ⁊ triſticie
Ira eſt feminarum inimicicie ⁊ odium
Laudare preſentem adulari eſt
Aliquem ſua propria narrare iactantia eſt
Turpe eſt ignorare quod omnibus ſcire contingit

Omne malum erubeſcibile eſt. de bonis autem operibus ul-
lus erubeſcere debet
Superari ab inimicis mirabile eſt
Similis ſimili inuidet ſi in hoc q̄ ſunt ſimiles vnus excedit
alium. vn̄ figulus odit figulum
Nobilitas eſt ꝓgenitoꝝ. nobilitas attēdit̄ ſm̄ ꝟtutē generis.
Generoſum non dicitur de genere. ſed a natura
Multi ſunt qui indigent hominibus
Peiores ſunt nuꝑ ditati. q̄ȝ ditati ab antiquo
Si ſine arte ⁊ opatōe aliq̄d fieri poſſibile eſt. magis ꝑ artem ⁊
curã aliq̄d fieri poſſibile eſt. Vn̄ vbi phi fuerūt p̄ſides felix fu
it ciuitas. ſimiliter impie agūt q̄ dicunt fieri deos ⁊ q̄ mori di
cunt eos ¶ Nihil eſt ſine cauſa
Omnis fur malignus eſt
¶ Sequūtur aucto. iij. li. rhetoricoꝝ ariſtotelis
Quod mirabile eſt delectabile eſt
Cōtraria iuxta ſe poſita magis apparēt ſiue eluceſcūt
Honeſtas vel turpitudo nōis vl' eſt ĩ ſignato vel ſigno
Qui mortuos ſpoliãt aſſimilant̄ canib; q̄ lapidē mordēt
Infinitū nō eſt ſcibile ¶ Oīa termiantur numero
Quod eſt breuius ſꝑ eſt delectabilius
Intellectus eſt lumen quod deus infundit
Oēm trāſferentē oportet trāſferre a ſilitudib; ⁊ manifeſtis
Prohemium eſt pricipium orationis
Prohemium h; ſe in orōne ſicut preludium in fiſtulis.
Oportet facere viã in aĩa auditoris future orōis qđ fit ꝑ ꝓhe
Qđ magis dicturus q̄s eſt de hoc ꝓhemiſare debet (mium
Prohemia auditores debent facere beniuolos ⁊ attentos
Laus eſt ſermo dilucidans magnitudiem perſone
De futuris nō eſt narratio ſ; p̄terita acta oportet credi
¶ Sequūtur aucto. ſuꝑ p̄mū libꝝ poetrie
Omnis orō poetica vel eſt laudatio vel vituperatio
Ars poetica eſt ars logicalis
Cōpoſitor ſermonū metroꝝ in naturalib; potius eſt denomi
nandus autor ſermocinalis q̄ȝ poeta
Omnis motus ⁊ oīs actio verſatur circa vltima
Homo naturaliter delectatur in metro ⁊ ſimphonia.
Exemplis vtimur docēdo vt facilius intelligat̄ qđ dicitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Doctrina naturaliter ꝓcedit de hoīe in hoīem ſcdm oꝑationē quam habet doctor ad diſcipulum

Anime ꝟtuoſe ⁊ nobiles naturaliter inuenerunt artes carminum ad laudandum

Aīe ꝟo deficiētes ī his adinuenerūt carmīa ad vituperādum

Boītas artis laudādi ꝯſiſtit ī metro ꝓlixo ⁊ nō curtato

¶ Sequūtur auctoritates. ij. libri poetrie

Ptū ⁊ ꝯpletū eſt. qđ hʒ pⁱcipiū mediū ⁊ finem

Locū mediū obtinebūt in bello q̄ fortes ſunt

Locū ſcʒ mediū inter timidum ⁊ audacem

Dis ſermo ſi breuior ſit q̄ꝫ debeat obſcurat intellcūʒ. ſi lōgior fuerit difficilis ē retentōis ⁊ diſcipulo obliuiōem inducit

Uni rei multa accidunt

Oportet vt ars in hoc naturā imitetᷣ. vt oīa que agit agat ſm vnum ꝓpoſitū ⁊ vnum finē

Rebꝫ nō exn̄tibꝫ in natura nō imponūtur noīa niſi raro

¶ Cōmētator Suaue ē hoī qđ ꝯſueuit tota ſua vita

Scdm ariſtotelē Ira eſt triſticia ⁊ ꝑturbatio q̄dam in vehementi appetitu vindicte

Quod quis non credit non mouet ipſum nec ad timendum nec ad miſerandum

Non cōtriſtatᷣ nec leditᷣ aliq̄s in tantū ꝓpter malū quod infertᷣ ſibi ad inimicis. inquantum cōtriſtatᷣ ⁊ leditur ꝓpter malum ſibi illatū ab amicis

In q̄libet gn̄e eſt aliqđ bonū licʒ ī eo īueniuntᷣ aliq̄ nō bona

Propter vſus ⁊ ꝯſuetudīes malas ⁊ ꝑuerſas nō laudatᷣ q̄ſq̄ꝫ

Qui bn̄ficia inuenit cōpedes inuenit

Res nulle ſunt ſtabiles q̄ cū fluxu tꝑis fluūt ⁊ fluxibiles ſunt

Ariſtoteles In īferno ꝯtinua ē triſticia ⁊ meror īconſolabilis

Lrā eſt ſimpliciſſimū elementū ex q̄bꝫ lrīs locutio conſtituitᷣ.

¶ Sequuntur aucto. epiſtole de bene viuere ſiue agere alexādro regi miſſe

Elius eſt aīam habere abundantem ſciētijs q̄ꝫ habitum corpis bene indutum

Eos q̄ rōe vtuntᷣ ⁊ cū hac agūt oīa tanq̄ꝫ bonos ⁊ optios exn̄tes laudamꝰ Eos āt qui ſine rōe aliq̄d agūt tanq̄ꝫ rudes ⁊ beſtiales exn̄tes oſtendimus (laudabilis eſt

Sicut vita ſine triſticia delcābilis eſt. ita rōcinatio ſm aīam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Cõcupiſcẽtia ⁊ ira ⁊ reliq̃s ſimilibꝯ reliq̃ vtunt̃ aĩalia rõe aũt
nullum animalium niſi homo
Suadeo tibi attingere rõem phĩe
Sicut ꝯſeruatiuũ corpis ẽ ſãitas. ita ꝯſuatiuũ aĩe ẽ eruditio
Eruditõe p̃cedẽte nõ ꝯtingit peccare circa actiõem
Sic videre ẽ delcãbile ocul'. ſic ocul' aĩe ĩtueri acute amabile ẽ
Sicut dux ẽ ſaluator exercit⁹. ſic rõ cũ eruditõe ẽ dux vite.

¶ De regimĩe pricipiũ ariſto. eruditio

Eo nihil ẽ difficile. ⁊ ſine eo nihil ẽ poſſibile poſſideri
Quicq̃d datur indigno ꝑditur
Sũma bonitas ẽ in rege abſtinere a pecũijs ⁊ poſſeſſionibꝯ ſubditoꝝ
Tũc ſolẽt hoĩes timere regẽ qñ vidẽt eum timere deum
Sũma ſapiẽtia eſt in rege ſeipſum regere
Honorificum eſt regi a multiloquio ſe abſtinere
Nimia familiaritas cõtemptum parit
Noli appetere qđ trãſitoriũ ẽ ſꝫ ꝓcura tibi diuitias ĩmortales
Dirige ſp̄ cogitatões in bonũ
Noli te ĩclinare ad coitũ mulieri q: coitus eſt quedam ꝓprie/tas porcorum
Que gl'a tibi ẽ ſi exerces vices irrõabiliũ aĩaliũ ⁊ act⁹ brutoꝝ
Coitus eſt deſtructio corpis ⁊ abbreuiatio vite
Caue effundere ſanguinem humanam
Facta circa p̃terita documẽta dãt in futuris
Minorẽ ne cõtempſeris q: minor aſcẽdere p̃t ad hõres ⁊ tũc
potẽtior erit ad nocendum
Noli penitere de p̃teritis q: hoc ꝓpriũ eſt debiliũ mulierũ
Deus glorioſus nihil ocioſum facit
Sine vacuo eſt natura
Ad potentiam intellectus nihil eſt difficile
Cuncta ſunt ſcibilia via rõnis
Futura ſi p̃ſciant̃. facilius tolerãtur ⁊ prudẽtius declinãtur
Conſeruatio ſanitatis melior eſt omni medicina
Neceſſitas non habꝫ legem // Cõſuetudo eſt altera natura
Mutatio conſuetudinis non eſt ſubita ſed exceſſiua
Inferiora a ſuperioribus reguntur.
Juſticia regnantis vtilior eſt ſubditis q̃ꝫ fertilitas temporis
Conſilium eſt õculus futurorum
Nobiliſſimum animalium eſt homo

¶ Auctoritates libri ariſtotelis de pomo ⁊ morte

Epius mihi phia viſa eſt res diuina
Mors nihil eſt niſi receſſus anime a corpore
Sapiens debet letari de morte ſua ⁊ non dolere
Phia docet hominem cognoſcere ſuum creatorem
Docentes alios mentiri non debent
Logica ē ſilis ſcorpioni in tiriaca q̄ licet de ſe ſit venenum. tñ in tiriaca exñs remedium preſtat ad dolorem patienti.
Beata ē aīa q̄ nō fuit infecta prauis opatōib9 huius mūdi
Ve aīe peccatrici q̄ nō hʒ poſſe redeūdi ad locū ſuū vñ exiuit q2 turpia opa ⁊ delcātōes carnales īpediūt ei9 aſcēſum ſurſū.

¶ Sequūtur morales Autoritates Senece ad lucillum balbum. ⁊ hoc congruo ordine ante progreſſum ab logicalia ariſtotelis ⁊ aliorum

Turpiſſima eſt iactura q̄ fit p ignorantiam ⁊ negligētiam
Faſtidiētis ſtomachi ē multa deſiderare ſʒ pauca deguſtare
Vbi diuerſa ſunt cibaria ibi nutrimēta pauca q2 diuerſa mi
Peregrini multa hñt hoſpicia. nullas amicicias ¶ nus alūt
Nuſquam deeſt qui vbiq3 eſt
Omnia aliena ſunt. tempus tantum noſtrum eſt
Non pdeſt cibus corpi cū ſtatim ſumptus emittitur
Nihil impedit ita ſanitatem ſicut crebra remediorum temptatio. aut immutatio
Non cito venit vulnus ad cicatricem in quo medicina ſepe negligitur ac diuerſimode temperatur. ſicut nec conualeſcit planta que ſepe tranſfertur
Leta paupertas eſt res honeſta
Non q̇ parum habet eſt paup. ſed q̇ plus cupit
Cum amico oīa deliberare: ſed te amico prius
Vtrumq3 eſt vicium. omni credere ⁊ nulli
Peſſimū eſt qđ hēmus autoritates ſenū. vicia ꝟo puerorum
Noli fortune credere. in momento eñi mare vertitur
Infirmi animi eſt non poſcere diuitias
Nullius rei iocunda aſt poſſeſſio ſine ſocio
Vnū exēplum luxurie ſiue auaricie multa mala facit
Cū illis ꝯuerſari debes q̇ te iocūdū fecturi ſunt. vel meliorem
Illos admitte quos tu meliores facere potes
Quid refert qual' ſtatus tuus ſit ſi videtur tibi malus
Sic viue cum hominibus tanq3 deus videat

Sic loquere cum deo tanq̄ homīes audiant

Quid eſt turpius q̄ ſenem viuere inſipienter

Sine ſtudio philoſophie eger eſt animus

Non iubeo te ſemꝑ ſcribere libros ac tabulas

Pugillaribus enim dandum eſt interuallū omnino

Pugilibꝫ datˀ reqͥes nō vt v̄tus ſpolietˀ ſꝫ vt magis acuatˀ

Scio neminē beate viuere ſine ſtudio ſapiētie

Bonam vitam ꝑfecta ſapientia efficit

Non ſit q̄ nos a phīa remoueat: nec pauꝑtas nec alicuius rei indigentia

Nemo dignus eſt deo niſi opes contempſerit

Philoſophia docet nos facere ⁊ diſcernere

Magnus eſt ille qui in diuitijs p auper eſt

Nemo diues naſcitur

Peiores morimur q̄ naſcimur

Incertū eſt quo loco mors t; expectet. itaq̄ tu eā in oī expecta

Si qͥs ꝑcipit phīam. ita ſecurus moritˀ ſicut naſcitur

Sola v̄tus p̄ſtat gaudiū ꝑpetuū ⁊ ſecurꝫ

Mens bona nō accōmodatˀ nec emitur. ⁊ ſi venalis eſſet non haberet emptorē. ſꝫ mala quotidie emitur

Inicium ſapientie eſt cognitio peccati

Qui peccare ſe neſcit corrigi nō vult

Generoſus animus concitatur ad honeſta

Magni animi eſt magna contemnere

Nemo bonus eſt ſine deo

Quid eſt facilius ꝓpria in hoīe. aut aliena laudare

Non faciunt meliorem equum aurei freni

Nemo gloriari debet niſi de ſuis

Lauda hoīem in illo qđ nec dari nec eripi p̄t. ſꝫ qđ ꝓpriū hoīs eſt. ſꝫ hoc nō eſt domus vł veſtis pulchra. vel familia famoſa femīa formoſa. ſꝫ animus ⁊ ratio ꝑfecta

Phīa platonē nō accepit. ſꝫ eū nobilē fecit

Phīa nullū reījcit aut eījcit. ſꝫ lucet om̄ibus

Sic cū īferiori viuas queādmodū tecū ſuꝑiorē viuere velis

Nulla ſeruitus turpior q̄ voluntaria

Nihil eſt tam pertinax qđ peruigilax oꝑatio ⁊ diligēs cura nō expugnat vel permollit

Phie ſeruias. qꝛ ipſi ſeruire libertas eſt

Alienū eſt omne ꝗcquid optando euenit
Si vis amari tunc ama
Quicq̄d eſt ingeniū alicui nō leuiter arte vincitur
Jlle beatiſſimus ē ꝛ ſecurus ſui poſſeſſoꝛ q̄ craſtinum diem ſi
ne ſollicitudine expectat
Nunq̄ eñ intantū ꝯtra ṽtutes neq̄cia īualeſcit vt nullū phīe
ſacꝝ ꝛ venerabile veſtigiū aut nomē permaneat
Subtilitas aīe. copia ciboꝝ impeditur
Phīa nō ꝯſiſtit in ṽbis. ſꝫ in rebus
Phīa aīm ſubleuat. fabꝛicat vitam. diſponit actōes. regit a-
genda ꝛ omittenda demonſtrat
Natura modicum petit
Naturalia deſideria ſunt infinita
Generoſos animos laboꝛ nutrit
Teipm felicē facies ſi ītellexeris illa eē bōa q̄bꝫ ṽtꝰ ē admixta
Quid eſt bonum niſi rerum ſcia
Quid eſt malum niſi rerum imperitia
Hoc ē ſummū bonū qđ ſi occupas. īcipis eſſe deoꝝ ſocius
Ad ſummū bonū pulchꝝ eſt iter ꝛ iocundū
Natura dedit tibi illa bona q̄ ſi nō deſeris. par deo ꝯſurges
ſꝫ te parē deo pecuīa ñ facit. qꝛ deꝰ taliū nihil hꝫ nec veſtimēta
qꝛ deꝰ nudus ē. nec fama. nec oſtēſio tui ī ꝑplo q̄ deꝰ non nouit
nec turba ſeruoꝝ ſequētium te. qꝛ deus maximus ꝛ potētiſſi-
mus regit oīa. nec foꝛma nec vires. qꝛ nihil eoꝝ eſt qđ nō pati-
atur vetuſtatem Quid ergo te deo parem facit. certe animus
bonus rectus ꝛ magnus
Dñt āt nihil aliud hoies. niſi deū in hūano coꝛpe hoſpitatum
Pꝛīcipia totius opatōis dimidiū occupare videntur
Ad phīam te trāſfer. ſi vis eē ſanꝰ. ſi ſecurꝰ. ſi btūs. ſi liber.
Si vis oīa tibi ſubijci. ſubijce te rōi. mltos ei reges ſi rō te re
Multū ꝓficit ſermo ſi paulatim irrepſerit aīo (xerit
Plato dīt neminē eſſe regē niſi ex ſ̄uis eē oꝛtū. ꝛ neminē eē ſer-
uū niſi ex regibꝫ eſſe oꝛtū. ſꝫ oīa illa varietas foꝛtune miſcuit
ꝛ in ſurſum deoꝛſumqꝫ nature foꝛtuna iactauit
Nō refert q̄ꝫ multos liberos. ſꝫ q̄ꝫ bonos habeas
Virga omne murmur compeſcitur
Phīa hoc mihi ꝓmittit vt me deo parem faciat
Punctū eſt q̄d minimū ꝛ adhuc puncto aliq̄d minus

Dociles natura nos edidit. ⁊ rõnem nobis dedit imꝑfectam que tamen perfici poteſt

Omia īpedimenta dimitte ⁊ vaca rõni tota mente

Ad phiam totã mentẽ ꝯuerte. huic aſſiſte. hãc cole. ⁊ tũc īgens īteruallum eſt īter te ⁊ ceteros hoīes. oẽs em̃ mortales antecedes. ⁊ diȷ non multum te antecedẽt

Ocium ⁊ ſollicitudo non faciunt hoīem bonũ

Nulla ſubtilitas eſt ſine difficultate

Oīa habere nẽo p̃t // Singulis reb; modũ exhibeas

Omis ars eſt imitatio nature

Contemptus corꝑis eſt tota libertas

Nõ ex deformitate corꝑis defedaꝛ animus. ſed ex putredine anime defedatur corpus ⁊ econtra

Intellcũs nihil aliud ẽ q̃ꝫ ī corp⁹ hũanũ diui ſpũs ꝑs īmerſa.

O q̃ꝫ contempta eſt ars

Homo niſi ſuꝑ hũana rõne ſe erexerit hõ non eſt

Nulla victoria maior eſt q̃ꝫ vicia domare

Pricipiũ in reb; eſt erigere aīm ſuꝑ iniurias ⁊ ꝓmiſſa fortitudine leto aīo aduerſa poſſe tolerare

Sapor pabuli manet in lacte. vis vini in aceto. qꝛ nulla res ẽ q̃ non ſapiat naturã ei⁹ ex qua naſcitur

Seneca de vita ⁊ moribus

Omnis peccati actio voluntaria eſt

Diſciplina bonos mores facit

Id ſapit vnuſquiſqꝫ quod didicit

Bona ꝯſuetudo excutere debet qđ mala inſtruxit

Bene decet loqui. bene decet tacere

Nđ aīaliũ eſt magis inimicum homī q̃ꝫ alter homo

Dolor paciencia vincitur

Libentius audias q̃ꝫ loquaris

Quod tacitum eſſe velis nemini dixeris

Monſtro eſt auaricia ſimilis

Quid dulci⁹ ẽ q̃ꝫ habere amicũ. cũ q̃ oīa ſicut tecũ loq̃ audeas

Priuſquã ꝓmittis delibera. ſꝫ cũ ꝓmiſeris ſtatim facias

Nil petas qđ negaturus fuiſti

Pacem habeas cũ amicis. bellũ cum vitiȷs

Bonũ eſt laudari. ſꝫ p̃ſtantius eſt eſſe laudabilẽ

Que ſunt magne diuitie: non deſiderare

Que eſt magna egeſtas? auaricia
Quid eſt pauper? qui ſibi videtur eſſe pauper
Spes premij. ſolatium eſt labori
Pecuniam habere oportet. ſed ei ſeruire nõ oportet.
Diuitijs vtendum eſt. ſed nõ eſt eis abutendum
Magis ⁊ minus nõ diuerſificãt ſpeciem
Fortior eſt q̇ cupiditatẽ vincit. qꝫ q̇ honeſtatẽ vincit
Ubi eſt confeſſio ibi eſt remiſſio
Quietiſſimã vitã homĩes haberẽt in terris ſi hec duo ꝓnomi-
na ſcꝫ meum ⁊ tuum tollerentur
Mihi crede. non poteſt q̇s eſſe diues ⁊ felix
Auribus vtaris frequentius qꝫ lingua
Quicquid dicturus es anteqꝫ dicas alijs tibi dicas
Qui neſcit tacere neſcit loqui
Peiora ſunt odia tecta qꝫ aperta
Nullum ſcelus ſcelere vincendum eſt

¶ Seneca de quattuor ꝟtutibus cardialibus. alias de for-
ma ad paulum

E dubijs nõ definies. ſꝫ ſuſpẽſam teneas ſententiam
Mendacium ſpe veritatis occultatur
Prudens fallere nõ vult. falli aũt non poteſt
Cuiuſlibet facti cauſam inquire
Cogitatio tua nunqꝫ recedet a vero
Lauda parce. vitupera partius. ſilr̃ eñ reꝑhenſibil' eſt nimia
laudatio. ⁊ immoderata vituperatio. illa q̇dem adulatõe. iſta
aũt malignitate ſuſpecta eſt
Nõ ſemꝑ ſis in actu. ſꝫ iterdũ aĩo tuo req̇em dato ⁊ ipſa req̇es
data. plena ſit ſapiẽtie ſtudijs ⁊ cogitatõibus bonis
Nõ te moueat dicentis auctoritas. nec quis dicat ſed quid di-
catur attende
Honeſtum ⁊ magnum eſt vindicte ignoſcere
Nõ aſſcribas tibi qđ nõ es. nec maior qꝫ es videri velis
A verbis turpibus te abſtineas
Interdum ſerijs miſcebis iocos. ſed tamen moderatos
Riſus tuus erit ſine cachinno
Eſto fugax viciorꝝ tuorꝝ aliorꝝ nõ ſcrutator. nec acer reꝑhẽſor.
Non extollas aliquem nec deprimas
Seuerior eſto iudicio qꝫ ſermone

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Clementie eſto cultoꝛ. ſeuicie deteſtatoꝛ
Cunctis eſto benignus. nemini blandꝰ. paucis familiaris. oī
bus equus. ad iram tardus. ad miſericoꝛdiā ꝓnus. in aduer
ſis firmus. in pꝛoſperis cautus ⁊ humilis
Inferioꝛes non cōtemnas ſupbiendo
Superioꝛes recte viuendo non timeas
Rumoꝛibus minime ſis credulus
Scientie cupidus ſis ⁊ docilis
Que noſti ſine arrogantia poſtulāti impartire que neſcis oc
cultatione ignoꝛātie tibi poſtula impartiri
Caue ne ſis parcus
Deum amabis ſi ope eum imitaberis
Si nō velis oībus ꝓdeſſe. nō velis ⁊ nocere

¶ Seneca de bñficijs ad ebuchiū liberalē libꝛos tres

Nullum beneficiū dandū eſt negligenter
Dignꝰ eſt decipi q̄ de recipiēdo cogitauit cū daret
Multi ſunt indigni luce. ⁊ tñ dies oꝛit̃ eis
Qui bñficiū nō reddit magis peccat q̄ꝫ q̄ nō dat citius
Bñficiū bñ datū multoꝝ amiſſoꝝ damna ſoluit
Beneficiū manu tāgi nō pt̄. ſed in aīa generatur
Nec auꝝ nec argentū nec aliqđ taliū bñficium eſt.
Nō refert qđ vl̄ quātū det̃. ſꝫ quo aīo det̃. qꝛ bñficiuꝫ nō in eo
qđ dat̃ cōſiſtit. ſed in ipiꝰ dantis aīo.
Pꝛīo neccāria dāda ſunt deiñ vtilia. ⁊ deiñ iucūda ⁊ honeſta
Videamus ne mittamus munera ſupuacua: vt femīe arma
et ruſtico libꝛos
Pecunia īgens. ſꝫ nō cū rcā rōne ⁊ volūtate data. nō eſt bñfici
um ſꝫ theſaurꝰ ¶ Sꝑ debemꝰ dare quo nō vellemꝰ accipe
Ingratū eſt bñficiū qđ diu manibꝫ dandis adheſit
Caueamꝰ ne aliq̄d moꝛe īteruēiat ī dādo ne deliberare videa
mur. Gratiſſima ſunt bñficia q̄ ſunt pata facili occurrētia in
quibꝫ nulla moꝛa fuit niſi accipientis verecūdia
Ille nō tulit munera gratis q̄ cū rogaſſet accepit. Vñ optimū
eſt pꝛeueīre deſiderium rogantis
Illud bñficiū eſt iocundū qđ alicui obuiā venit
Celeritas multū facit moꝛa multum aufert
Qui dederit bñficiū taceat. narret aūt is qui accepit
Nihil ita vitandū eſt in dādo bñficia ſicut ſupbia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Dabo egenti nō vt ipſe egeam
Succurro perituro nō vt ipſe peream (ficijs turpe ē.
Referre grām de bn̄ficijs facile ē ſȝ nō referre gratiam de bene
Ingratus ē q̄ ſe bn̄ficiū negat acceptaſſe qđ accepit
Ingratus eſt q̄ diſſimulat ¶ Ingratꝰ ē q̄ nō reddit
Ingratiſſimus oīm q̄ oblitus eſt
Turpiſſima vox in bn̄ficijs eſt redde
In quolibet ſcelere eſt ſuppliciū aut viciū ſceleris.
Nulla ꝟtus ꝑcluſa ē oībꝫ pȝ. oēs admittit. oēs iudicat egenos
Regnū ē nolle regre cū poſſes (ſeruos reges ꝛ exules
Nihil ſine rōne faciendum eſt
Nō eſt aliqđ bn̄ficiū qđ nō rōne facti dandū eſt
Videndū ē ꝛ ꝯſiderandū q̄ cui q̄liter q̄li q̄nto. ꝛ vbi dandū ſit
Turpiſſimū genus bn̄ficij ē incōſulta donatio.
In dando bn̄ficia vir ſimplr̄ gratꝰ eſt eligendus
Multo grauius ē malo dediſſe bn̄ficia q̄ȝ nō dediſſe
Nō eſt turpe remūerare vel remediare cōſilium
Multo plꝰ ꝓdeſt ſi pauca ſapīa p̄cepta teneas ꝛ iſta ī ꝓmpto
vſu habeas. q̄ȝ ſi multa didiceris ꝛ illa nō habeas ad manum
Stulticia eſt morbus anime.

¶ Alia q̄ȝplurima ſunt ſenece ſcripta. mgrī neronis ꝑncipis
viliſſimi. ſed hec magis congrua

¶ Sequunt̄ auctoritates ſup ꝑmū librū de cōſolatōe phi
loſophie ipius Boetij Anicij. manlij torquati patricij cōſul̄
romani viri orthodoxi quē theodoricus rex oſtrogottoꝝ pa-
pie incarcerauit. anno anaſtaſij. xij. q̄ eſt annꝰ chriſti q̄ngenteſi
muſquartꝰ. ꝛ poſtea necauit ſcȝ āno chrī. cccccxxiij. ꝛ papam
Iaānem ꝑmo rauēno incarceratū occidit

Armina q̄ quondā ſtudio florente pegi
Flebilis heu meſtos cogor inire modos.
Mors hoīm felix q̄ ſe nec dulcibꝫ annis
Inſerit ꝛ meſtis ſepe vocata venit
Quid me felicem totiēs iactaſtis amici
Qui cecidit ſtabili non erat ille gradu
Btā eſt reſpublica cui ꝑnceps ſapiēs dn̄atur
Phīa oīm ꝟtutum eſt magiſtra
Imprudētia reꝝ merita mutare nō poteſt (duce regit
Prauoꝝ exercitus ſi aīoſior ſit. ſapiens tamē nō eſt qꝛ a nullo

Deteriora velle noſter defectus eſt
Minuit ſe quodammō ꝓbātis cōſcīe ſecretū quotiēs oſtētā-
do ſe vl' iactitando de factis ſuis recēpit fame precium
O ſtelliferi cōditor orbis q̇ ꝑpetuo nexus ſolio. rabido celum
turbine verſas. legemqꝫ pati ſidera cogis
Oīa certo fine gubernas. Hoīm ſolos reſpicis actus
Nō ſolū qđ añ oculos ſitū eſt ſufficit intueri

¶ Sequunť aucto. ij. libri de cōſolatōe phīe

Rerum exitus prudentia metitur
In omni aduerſitate fortune īfeliciſſimum genus infortu-
nij eſt ſe recordari fuiſſe felicem
In rebꝫ fortuitis non eſt beatitudo. qꝛ oīa fortuita auferri pñt
ſed beatitudo eſt bonum ſtabile
Beatitudo eſt ſummū bonū nature. rōne dirigētis
Natura modicis mīmiſqꝫ contēta cū ei⁹ ſatietatē ſi volueris
vrgere ſupfluis. aut īiucundū erit qđ infuderis. aut noxium
Homīes deo ſimiles ſunt mente
Ceteris aīantibꝫ ſe ignorare ex natura ē hoībꝫ āt vicio venit
Illud nego bonū eſſe qđ nocet habenti.
O diues q̇ nūc gladiū ſollicit⁹ ꝑtimeſcis. ſi hui⁹ vite callē va-
cuus intraſſes. corā latrone vacuus cātaſſes
O q̄ꝫ p̄clara eſt opum beatitudo mortaliū quas cum adept⁹
fueris ſecurus eſſe deſiſtis
Si corpus hoīs ſpectas q̇d ībecillius reꝑire queas. Nec in
diuitijs nec ī gēmis nec in agroꝝ vel p̄dictoꝝ poſſeſſione nec
in pulchritudīe nec in fama nec in gl'a btītudo conſiſtit
Finiti ⁊ infiniti nulla eſt ꝓporcio
Oīs terre circul⁹ ad celi ſpaciū ꝯpat⁹ pūcti rōem obtinet
Amicos habere p̄cioſiſſimū genus diuitiarū eſt.

¶ Sequunť aucto. iij. libri de cōſolatōe phīe

Philoſophia eſt ſummū laſſoꝝ ſolamen amicoꝝ
Oīm mortaliū cura q̄ꝫuis multipliciū ſtudioꝝ labor ex-
erceat. diuerſo q̇dē calle. ad vnū tñ btītudis finē nitiť ꝑueīre
Illud ē ſummū bonū quo q̇s adepto nil vlťi⁹ deſiderare q̄at.
Beatitudo eſt ſtatus oīm bonoꝝ aggregatōe ꝑfectus
Mentibꝫ hoīm natural'r eſt inſita. veri boniqꝫ cupiditas. ſed
ad falſa deuius error abducit
Bonū eſt qꝫ hoīes diuerſis ſtudijs appetunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Nulla peſtis efficatior ad nocendum q̄ familiaris fallax amicus
Nobilitas eſt laus ex meritis parentum proueniens
Aliena pulchritudo. ſi ꝓpriā nō habes te ſplēdidū nō efficit
Omne genus hoīm in terris ſimili ſurgit ab ortu
Unus enī oīm rerū eſt pater vnus q̄ cuncta miniſtrat
Ille dedit phebo radios. ⁊ dedit cornua lune
Ille hoīes in terra dedit ⁊ ſidera celo
Sicut platoni placet in thimeo in minimis reb⁹ auxilium diui
num debet implorari (dat exordiū
Inuocādus ē ergo oīm rerū pater. quo ꝑtermiſſo nullū rite fū
O q̄ ꝑpetua mūdū rōe gubnas. terrarū poliq; ſator tpis euo
Ire iubes ſtabiliſq; manes. das cuncta moueri
In quocūq; gn̄e ē aliqđ īꝑfectū. ī eo etiā ē aliqđ ꝑfectum
Deū oīm rerū ꝑncipem eē ac bonū. cōis aīorū cōceptio ꝓbat.
Uera btītudo ſita eſt in deo. ⁊ ip̄a idem eſt qđ diuinitas cu⁹
adeptione beatitudīs homīes fiunt beati
Oīs beatus eſt deus. ſed natura vnus eſt deus. participatio-
ne vero nihil prohibet plures eſſe
Omē aīal ſalutē tueri laborat. mortē atq; ꝑniciē ꝓrſus deuitat.
Natura dat vnicuiq; quod ſibi conuenit
Omnia bonum appetunt
Omnia obediunt regi deo
Deum omnipotentem nemo eſſe dubitat.
Deus malum facere non poteſt. ſed nihil eſt quod deus facere
non poteſt. ergo peccatum nihil

¶ Sequunť aucto. iiij. libri de conſolatione ꝑhie.

Nullum malum impunitum. ⁊ nullum bonum irremune
ratum. pertranſit
Duo ſunt in q̄bus oīm humanorum actuum cōſtat effectus.
ſcʒ poteſtas ⁊ voluntas. quorum ſi alteruʒ deſit nihil eſt qđ ꝑ
fici poſſit. quia nullus aggreditur quod non vult. Et ſi pote-
ſtas abſit fruſtra eſt voluntas
Cum omnes tam boni q̄ mali ad bonum peruenire nituntur ma
li ad hoc peruenire non poſſunt. boni autem poſſunt
Manifeſtum eſt malos eſſe īpotentes. bonos autē potentes
Qui mali ſunt nō ſunt homīes ſimplr̄. ſed ſcđm quid. ſicut ca
dauer homīs nō pt̄ dici hō ſimplr̄. ſed mortuus homo
Omne quod ordinem ſeruat. detinet naturam

Beatitudo eſt p̃mium humanorũ actuum.

Sicut probis ipſamet probitas eſt p̃mium. ſic malis ip̃a malicia eſt ſupplicium

Premiũ beatorũ eſt ipſos deos fieri.

Qui pbitate caret homo eſſe deſinet. cũ in diuinã cõdiſtionem trãſire nõ poſſit. neceſſe eſt vt vertaꝛ in beluã. Vñ auarus hõ ẽ lupus. ferox vero canis ⁊ doloſus vulpis

Boni ſunt felices. mali autem miſeri

Mali puniti feliciores ſunt q̃ȝ mali impuniti. qꝛ pena maloꝝ bona eſt ratione iuſticie

Punire malos iuſtũ ẽ. ſȝ ipos euadere impunitos iniuſtum.

Quidam q̃ nequeũt de tenebris oculos aſſuetos ad lumẽ perſpicue veritatis attollere. tales ſimiles ſunt auibus quaꝝ intuitum nox illuminat. dies excecat. ⁊ illi nondum rectum ordinem ſed ſuos nituꝛ affectus. ⁊ impunitum de ſcelere putant eſſe felicem. quod tamen non eſt verum

Infelicior ac miſerior eſt ĩiurie illator. q̃ȝ iniurie acceptor

Apud ſapientes nullus odio relinq̃ debet

Sicut lãguor ẽ morbꝫ corpis. ſic vicioſitas ẽ morbus aĩe.

Prouidẽtia eſt diuiã rõ in ſummo oĩm p̃ncipe ꝯſtituta q̃ cuncta diſpoĩt. ſȝ fatũ in rebꝫ mobilibꝫ inherẽs diſpoſitio

Quid autem amicoꝛuȝ ſalus eſſe videtur niſi probitas. quid egritudo niſi vicia

Quis alius videꝛ cõſeruator bonorũ. ⁊ malorũ expulſor. niſi deus q̃ cum ex alta puidẽtie ſpecula q̃d vnicuiq̧ cõueiat cognoſcit. ⁊ q̃d cõuenire nouit accõmodat

Nõ eſt fas hoĩ cũctas diuini opis machinas vl' igenio cõprehẽdere vl' ſermone explicare ¶ Proſa. vi. añ finez.

¶ Sequunꝛ aucto. q̃nti libri de cõſolatõe phie

Caſus eſt inopinate rei euentus. ex cauſis confluentibꝫ in his que geruntur

Nulla ẽ rõnal' creatura. q̃n ei libertas arbitrij aſſit.

Speculari vl' orare ſol⁹ ẽ mod⁹ q̃ hoĩes cũ deo loq̃ videnꝛ

Diuia puidẽtia rebꝫ generãdis nccitatẽ nõ ĩponit. qꝛ ſi oĩa venirẽt ex nccitate p̃mia bonoꝝ ⁊ pene maloꝝ perirent

Fruſtra ẽ artis effect⁹. ſi oĩa coacte mouerentur

Signũ rei q̃d ſit res oñdit ſed nõ efficit q̃d deſignat

Oĩme quod cognoſciꝛ ſm vim ſui non ꝯgnoſcitur. ſed potius

ſcđm cognoſcentium facultatem
Eternitas ē intermīabilis vite. tota ſimul ⁊ ꝑfecta poſſeſſio
Si digna reb⸗ nomīa imponere volum⁹. dicendū eſt eſſe, deū
eternum. mundum perpetuū ſcđm platonem
Deus oīa futura ſcit ꝙ̄ſi iam generent̄. ⁊ in ſui ſimplici cogni-
tione conſiderat
Dē qđ ſenſib⸗ pȝ. ſi ad rōem referas vl'e ē. ſi ad ſenſuȝ ꝑticula-
re eſt. Vñ vl'e eſt dum ītelligit̄. ꝑticulare aūt dum ſentit̄
Omne futurum diuinus p̄currit intuitus
Nō fruſtra in deo ſunt poſite ſpes ⁊ p̄ces que cū recte ſunt in-
efficaces eſſe nō poſſunt

¶ Sequunt̄ aucto. boetij de diſciplina ſcholarium
Jligētia cuiuſlibet opis obtuſitas ꝑmollitur
Logica ē ſcīa veri falſiq̄ȝ īdagatrix prudētia multuȝ.
Sicut prudētia paꝝ l'nihil ꝓdeſt ſine iuſticia. ſic iuſticia ſine
Sicut ſcīa ſine vſu paꝝ vl'nihil ꝓdeſt. ſic vſus ſine ſcīa mltū.
Ariſtotel' ſuccīcta b̄vitas lȝ voce ſit tedioſa. nō tñ oīno ē ifructu
Grāmatice fructuoſitas nullaten⁹ ē omittenda Coſa
per eā em̄ ſcie cuiuſlibet cōmendabilis reddit̄ poſſeſſio
Qui nō nouit ſe ſubijci nō noſcet ſe magiſtrari
Miſeꝝ eſt eū eē mgr̄m qui nūq̄ȝ nouit ſe eſſe diſcipulum
Diſcipul⁹ debet eē beniuol⁹. docil'. ⁊ attētus. docil' ingenio. at-
tētus exercitio. beniuol⁹ in aīo. attētus ad audiendū. docil' ad
intelligendum. beniuolus ad recipiendum
Scholaris nō debet eſſe diſcolus
Diſcolus ē ille ꝗ currit ꝑ vicos ⁊ plateas. ⁊ meretricum cellu-
las. ꝑ publica ſpectacula. ꝑ pompas choreas ⁊ ſimilia
Diſcipulus non ſit magiſtro violentus. non eſt dignus ſcien-
tia ꝗ ſcientie inſurgit preceptori
A luxuria ſtudeat ſe diſcipulus alienare
Meretrix eſt inferni ianua via iniq̄tatis. ſcorpionis ꝑcuſſio
fiſcarium ſceleris. putei introitus
Vinū modice ſumptū acuit ingeniū. ſȝ nō modice ſumptum
rōem ꝑturbat. ītellectū hebetat. memoriā cōfundit. obliuionē
parat. errorem infundit. ignorantiā ꝓducit
Quid eſt ꝯſtātia lucidius. qđ inconſtantia nequius
Felicis diſcipuli diſcretio. magiſtratui gaudeat ſubijci. eum-
q̄ȝ metuendo diligat. fideliſq̄ȝ exiſtat

Ve dn̄anti mācipio. in quo plenarie cōſīdit dn̄antis dilectio
Inuidia ſi ſcd̄m q̄d euenerit. ſcʒ in diſcēdo. gratuita eſt. ſi ſim
pliciter ipſa quidem ꝓprij autoris eſt conſumptiua.
Non eſt dignus dulcoris acumine. qui amaritudinis nequit
infiſcari grauamine
Licet a multis deſtituatur laboris retributio tamē ab aliquo
promerebitur fauoris adeptio
Miſerrimi quippe eſt ingenij vti inuentis ⁊ non inueniendis
Alios docere eſt ꝓprie facultatis induſtria
Oportet q̄ aliquis prius diſcat q̄ȝ doceat
Rerū affectus opis exibitione declaratur
O q̄ȝ felicis exitꝰ venerāda eſt cōmendatio (cōtumelioſa
Nulla ſiquidē res diſcipulo magis ꝑnicioſa q̄ȝ vita magiſtri
Oportuniꝰ eēt mechaīce arti deſeruire q̄ȝ negligētie iugo one-(rari
Sicut in vnoquoq̄ȝ ope mater eē inuenit̄ ꝯſtantia. ita
vniuerſe doctrine nouerca eſt negligentia

¶ Sequunt̄ auctori. platonis in thimeo

Platonis vt ait helimādus cōſuetudo fuit libros ſuos intitu-
lare noībus magiſtroꝝ ſuorū. vel eorū q̄ mgr̄os ſuos docuē-
rūt ꝓpter maiorē auctoritatē q̄d ⁊ mgr̄ walterꝰ burley angli-
cus ꝯfirmauit. Fuit aūt plato ciuis atheniēſis. magr̄ ariſtotel'
et auditor ſocratis. natꝰ tp̄e darij regis ꝑſaruʒ p̄rē ariſtone de
gn̄e neptali. matre parcion d̄ gn̄e ſapiētiſſimi ſalomoīs. Obijt
aūt ān̄o etatis ſue. lxxxi. natal' ſui die ſcd̄m ſenecā in ep̄lis.

A omnibꝫ ſiue in maximis ſiue in minimis diuinuʒ
auxilium debet implorari
Nihil ē ortū ſub ſole. cuiꝰ cā legitima nō p̄ceſſerit.

In oī tractatu fieri dʒ. vt iter īitia ꝯſideret̄ q̄d ſit illud de quo (agitur.
Operi ſuo dat opifex formā
Mundꝰ a deo factus eſt ¶ Deus auctor maximus eſt
Optimꝰ ē mūdi auctor ⁊ ab optīo lōge iuidia relegata eſt
Bonitas dei fuit cā factōis mūdi. ⁊ origīs oīm rerum
Unus eſt tantum mundus
Nō decet rem eē antiq̄orem a p̄mo genitore rege
Tempa maxie diſtinguūtur ꝑ motum ſolis
O dij deoꝝ quoꝝ opifex id eſt pater ego ſum. dij deorum vo-
cantur intelligētie ⁊ corpa celeſtia natura ſolubilia. ſed dei vo-
luntate perpetua

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Ad hoc aīa est ꝯiuncta corpi vt fenereẗ ſcias ⁊ ꝟtutes.
Si āt cum magno fenore veniet benigne recipieẗ a ſuo creato re. ſi āt non relegabitur ad infernum
Propter hoc em̄ nobis datus eſt ſermo vt preſto nobis fiant mutue voluntatis indicia
Deus eſt ſummū bonū ſuꝑ oēm ſubſtantiam. omneq̄ꝫ naturā quem cuncta expetunt. cum ipſe ſit plene perfectus ⁊ nullius ſocietatis indigens.

¶ Sequūtur aucto. apulei affricani platonici lingua latina dotiſſimi q̇ ſuccedens platoni floruit athenis.

Summus deus eſt infinitus. non ſolum excluſione loci. ſꝫ etiam nature dignitate
Preſtātiſſimum aīalium genus in terra eſt homo
Dii ab omibus differunt nature dignitate. ꝑfectione. vite perpetuitate. loci ſublimitate
Nihil deo eſt perfectius. nihil potentius
Cōuerſatio mutua cōtemptum parit
Deus ab omnibus animi paſſionibꝫ liber eſt Vñ nec dolere nec letari pt. ⁊ hoc eſt veꝝ ad noſtꝝ conceptum
Demones ſunt aīalia animo paſſiua. mente rōnabilia. corpe aerea tempore eterna
Magna ē dignitas ſapie q̄ ſociatatem ſummo deo coequat
Nihil em̄ deo ſimilius vel gratius q̄ꝫ vir aīo perfectus
Bonus eſt q̇ in tm̄ ceteros homīes antecellit. inquantum ipe a diis immortalibꝫ antecellitur
Si laudas aliquē qꝛ generoſus ē. parētes ei⁹ laudes ſi qꝛ diues fortune hoc debeẗ. ſꝫ ſi qꝛ formoſus aut validus eſt. egritudie fatigabiẗ. ſi quia pernix in ſenectute. aut qꝛ fortis. expecta pauliſper ⁊ nō erit. ſꝫ ſi laudes eū dicēdo q̄ bonis artibꝫ doctus ē. ⁊ valde erudit⁹. ⁊ iquantū licet hoī ſapiēs ē. tūc ipm vere laudas. qꝛ hoc nō eſt a prē hereditariū. nec caſu pendulum nec corpe caducū. nec etate mutabile
Empedocles ¶ Tria ſunt i tota reꝝ varietate p̄cipua q̄ phiam magnifice extollūt. ſ. mobiꝉ affluētie ꝯtēptus. future felicitatis appetitus. mētis illuſtratio. q̄ꝝ ꝓmo nihil eſt honeſtius vel vtilius. ſcd̄o nihil ē ꝑfecti⁹. tercio nihil ad amboꝝ ꝯpēdioſam adeptōem efficatius. De⁹ ē ſpera cui⁹ centꝝ ē vbiq̄ꝫ ⁊ circūferētia nuſquā. Empedocles ſciēs aīas eſſe imortales. athe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

nis ſe incendijs dedit ⁊ ſibiipſi mortem intulit

¶ Incipit logica

¶ Sequūtur aucto. Porphirij q̇ floruit athenis tp̄e gordiani imp̄atoris q̄ cepit regnare anno dn̄i.cc.xlix.

Hic ſcripſit libꝝ de yſagogis ad cathegorias ariſtotelis Iſagoga ge.i.īſtructio ſiue ītroductio.ſic vl'ia porphirij dicunt introductões ad dialecticā Cathegoria āt idē eſt qꝫ p̄dicamētuꝫ ſiue p̄dicatio vel ſignificatio.vn̄ ⁊ p̄dicamēta ariſtotel' dicunt cathegorie.a cathegoreo.greco v̄bo Jn̄ cathegorizo qđ idē eſt Elemēta āt q̄b' ſcia verificat̄ quinqꝫ ſunt.ſ.demrātiua.iō ſunt libri poſterioꝝ ⁊ analeticoꝝ.topica.ſophiſtica.rhetorica poetica.q̄b' addunt cathegorie.⁊ perihermenias Et ſic erūt octo p̄tes logice.i.triuij ſiue ſcie ſmocinal' Excellēter tn̄ dialectica dr̄ ſermocinalis.q̄uis grāmatica ⁊ rhetorica etiā ſint partes phīe rōnalis quia logice ſiue dialetice eſt ordinare cauſam reſpectu effectus per ſyllogiſmum

Neqꝫ genus neqꝫ ſpēs vident̄ ſimpl'r dici.i.vno mō

Genus p̄io mō eſt collectō multoꝝ deſcēdētiū ab vno p̄ncipio Scđo mō eſt p̄icipiū generatōis vniuſcuiuſqꝫ ſicut pr̄ ⁊ pat'a Tercio mō eſt illud cui ſuppoīt̄ ſpēs. Quarto mō dr̄ ad ſil'itudinē gn̄is P̄io mō ⁊ ſcđo mō dcm̄ cōiter accipitur qꝛ qn̄ vnū nomē cōe debet̄ enti rōis ⁊ enti nature.tūc illud nomē ſp̄ debet̄ enti rōis ad ſil'itudinē entis nature

Spēs eſt forma vniuſcuiuſqꝫ rei ſcđm quam ſpecies p̄iami eſt digna imperio

Si aliq̄s om̄ia p̄dicamēta entia vocet.eq̄uoce ⁊ nō vniuoce ea nūcupabit.i.analogice

Decem ſunt tm̄ genera generaliſſima

Specialiſſima v̄o in quodā nūero ſunt.nō tn̄ definitio.

Indiuidua ſunt infinita

Infinita inq̇t plato relinquenda ſunt ab arte.neqꝫ horuꝫ fieri poſſe diſciplinam.i.ſciam Vn̄ qꝛ indiuidua ſunt infinita de eis non p̄t eſſe ſcia

Indiuiduū dr̄ qđ ex quibuſdam p̄prietatib' ꝯſtat.quoꝝ collectio nunq̄ꝫ p̄t in alio repiri Et ſunt ſeptē p̄prietates vt dr̄ boetius.ſ.forma.figura.locus.ſtirps.nomē.patria.tp̄s.hec ſepteꝫ p̄pria continet oīs homo

Omne ſuperius p̄dicatur de ſuo inferiori

Omne quod p̄dicatur de alio vel eſt vt plus ſ͠m rōem eandē vel eſt ſibi equale

Homo differt ab azino rōnali qualitate

Eſſe vniuſcuiuſq̄ʒ eſt idem ⁊ vnū. nec intentionem nec remiſſionem ſuſcipiens

Genus cōtinet oēs dr̄ās potētia. actu ṽo nullā

Genus eſt tanq̄ʒ materia dr̄ā tanq̄ʒ forma

Spēs nō iungit̄ ſpeciei vt gignat aliā ſpēm

Propriū dr̄ q̄druplr̄. Primo mō qd̄ ineſt ſoli ⁊ non oī. vt eē medicū. Scd̄o qd̄ ineſt oī ⁊ nō ſoli. vt eſſe bipedē. Tercio qd̄ ineſt oī ſoli ⁊ nō ſp̄ vt caneſcere in ſenectute. Quarto qd̄ ineſt omni ſoli ⁊ ſp̄ vt riſibile eſt ꝓpriū hoīs

Propiū cōuertitur cū eo cuius eſt ꝓpriū

Accn̄s eſt qd̄ adeſt vel abeſt p̄ter ſubiecti corruptōem

Accn̄tiū aliud eſt ſeꝑabile. aliud eſt inſeꝑabile

Sublato aīali auferͭ rōnabile ⁊ irrōnabile

¶ Incipiūt p̄dicamēta ariſtotelis vbi agit̄ de pte ſyllogiſmi remota. ſ. de termīo. ſʒ de pte ꝓpinqua agitur in libro peri hermenias ſcʒ de enunciatōe, put accipit formā ꝓpōnis

Equiuoca dicūtur quoꝝ nomē eſt cōe ⁊ rō ſubſtātie ſcd̄m illud nomen eſt diuerſa

Uniuoca dicuntur per contrarium

Denoīatiua dicuntur quecūq̄ʒ ab aliquo ſolo caſu dr̄ā ſunt. vt ab albedine albus

Gramaticus dr̄ denoīatiue a gramatica. vn̄ habem⁹ qꝑ ꝯcretum denoīatiue dr̄ a ſuo abſtracto

Impoſſibile eſt eſſe accn̄s ſine eo in quo eſt. i. ſine ſubiecto

Omnis color eſt in corꝑe

Scia eſt in aīa ſicut accn̄s in ſubiecto

Qn̄ alteꝝ de altero p̄dicat̄ vt de ſubiecto. quecūq̄ʒ de eo qd̄ p̄dicat̄ dr̄r oīa de ſubiecto dicūtur

Diuerſoꝝ geneꝝ ⁊ non ſubalternatim poſitoruʒ diuerſe ſunt ſpecies. ⁊ differentie

Suꝑiora de inferioribꝫ ſp̄ predicātur

Decem ſunt entia incōplexa vt ſb̄a quantitas ⁊c̄.

Deſtructis primis ſubſtātijs. i. indiuiduis. impoſſibile eſt aliquod alioꝝ remanere

A p̄ricipali ſb̄a. i. indiuiduo ſb̄e nulla erit p̄dicatio

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Cõmune eſt omni ſubſtantie in ſubiecto non eſſe
Oppoſita habent fieri circa idem
Dis ſba videt̃ hoc aliq̃d ſignificare. ꝛ hoc dubitãter. vere eſt i
pmis ſubſtãtijs. in ſecundis ſil'r
Ab eo qđ res eſt vel nõ eſt. orõ đr vera vel falſa
Quãtitatis aliud ꝯtinuũ. aliud diſcretum
Quod ſemel eſt dictum amplius reſumi non pt
Magnũ puũ longũ breue. nõ ſunt in gñe quãtitatis. ſꝫ relatio
nis. q2 vnũqđꝗ eoꝝ đr ad aliq̃d
Si magnũ. puũ p ſe diceret̃. nunꝗ̃ mons diceret̃ puꝰ. nec gra
nũ milij magnũ Ex quo trahit̃ illa auctoritas. qđ p ſe tale ſp
ꝛ reſpectu cuiuſlibet eſt magnũ
Quãta eſt ſupficies tantũ album eſſe dicis
Aliqñ noia fingere necc̃e eſt ſi alicui nomẽ nõ fuerit ipoſitũ mł
ta ſunt aĩalia capita nõ habentia
Multa ſunt ſcibilia de quibꝫ nõ eſt ſcia
Scibile prius eſt ſcia
Relatia ſic ſe hñt ꝙ poſita ſe ponũt ꝛ perempta ſe pĩmũt.
Quicũꝗ diffinitie nouerit vnũ correlatiuoꝝ diffinitie noſci-
turus eſt ꝛ reliquum
Partes ſubſtantie ſunt ſubſtantie
Dubitare de ſingulis non eſt inutile
Qualitas eſt ſ'm quã quales eſſe dicimur
Scia ẽ de nũero pmanẽtiũ. ꝛ difficile mobiliũ ab eo q̃ medio
criter ſumit ſciam niſi grãdis fiat pmutatio ab egritudie. vel
Boetius Dicit. ꝙ ſcia feſtinata marceſcit (ab aliq̃ hmõ
mediocriter aũt ſumpta augmẽtatur ꝛ creſcit
Si vnũ ꝯtrarioꝝ fuerit quale ꝛ reliquũ erit quale
Si vnũ ꝯtrarioꝝ fuerit i natura. nõ ꝓpterea oportet reliquuꝫ
eſſe in natura. vt oibꝫ exñtibꝫ ſanis nõ eſt egritudo
Prius đr multis modis. ſ. natura tpe ordie digitate. ꝛc̃.
Sanitas ꝛ egritudo ſunt ꝯtraria imediata
Spẽs ſil'r ſt ſub gñe Jdẽ đt bo. ꝙ ſpẽs ſt coeque ſub eodẽ gñe
Motui quies eſt contraria
Motus ſex ſunt ſpẽs generatio corruptio augmẽtatio dimi
nutio alteratio. ſcđm locuꝫ mutatio
¶ Auctoritates libri perihermenias ariſtotelis
Et đr ꝓpoẽ peri. i. de ꝛ hermeia. e. i. iterptatio ꝛ ſũt due dictões

Ea q̄ ſunt i voce ſunt eaꝝ q̄ ſunt i aīa paſſionū note
e Et ea q̄ ſcribunť. eorū que proferunť. ꝛ littere ſcripte
ſunt ſigna vocum
Circa ꝯpoſitionem ꝛ diuiſionē ꝯſiſtit veritas ꝛ falſitas
Cū dr̄ cathoīs ē vel nō eſt. neqꝫ veꝝ neqꝫ falſum ſignificať ex q̄
cōiter trahiť ꝙ veꝝ ꝛ falſum p̄ſupponūt cōgruū
Uerbū eſt nota eorū q̄ de altero dicuntur.
Nomē infinitū equaliter dr̄ de ente ꝛ nō ente
Significare eſt intellectū cōſtituere
Hoc v̄bū eſt ħt quādā ꝯpōnē quā ſine extreis nō ē intelligere
Neceſſe eſt oēm enūciatōem cōſtitui ex v̄bo. vn̄ ſine v̄bo ꝑfe-
cta non redditur oratio
Rerū alie ſunt vl̄es. alie particulares
Uniuerſale eſt qđ aptū natū ē p̄dicari de pluribus
Et ſingulare qđ nō predicať de pluribꝫ
Hoc ſignū oīs nō eſt vl̄e. ſed ſignificat vl̄iter id eſt deſignat ꝙ
vnuſquiſqꝫ terminus teneatur vniuerſaliter // Qđ fit non eſt
De futuris cōtingentibꝫ nō eſt determiata v̄itas
Unum tantum opponitur vni
Oīs affirmatio vl̄ negatio aut ē v̄a aut flā. ſꝫ n̄ p̄t eē ſil̄ v̄a aut
Nō oīa fiūt ex nccītate. ſꝫ ml̄ta fiūt a caſu ꝛ ad vtrūlibꝫ (flā.
Propter noſtꝝ affirmare vl̄ negare nihil ſequiť in re
Nos videmur eſſe p̄ncipiū futuroꝝ multoꝝ. ab eo ꝙ cōſilia-
mur ꝛ agamus aliquid
Duplex eſt nccitas. ſcꝫ abſoluta ꝛ cōditionata
Omē qđ eſt. qn̄ eſt nccē eſt eē. Et oē qđ nō eſt qn̄ eſt. nccē eſt nō
eſſe. Sed omē qđ eſt ſimpl̄r eſſe eſt neceſſe

¶ Gilbertus auctor ſex p̄ncipioꝝ

Iſte liber tractat de dicibili incōplexo nō inherēte intra. ſicut
in libro p̄dicamētoꝝ ariſtotel̄. ſed de icomplexo extra
Prima eſt cōpoſitioni contingens. ſimplici ꝛ inuariabili
eſſentia conſiſtens
Omē cōpoſitū adueniēs cōpoſito facit ipm maius
Tripl̄x eſt ſubſtātiale. ſ. materiale formale ꝛ cōpoſitū
Natura occulte op̄atur in pluribus
Oīs cōmunitas a ſingulari ꝓcedit
Creator creaturarū naturā certo mō ſtabiliuit
Aīa dum agit immobilis ꝑſeuerat.

Impoſſibile eſt nõ corpus corꝑaliter moueri.

Dis actio in motu ꝛ oĩs motus in actione firmabiꝛ

Actio eſt ꝓprietas ſ̃m quã in eo qḋ ſubijcit̃ agere dicimur

Paſſio eſt effectus illatioq̨ actionis.

Qñ eſt: qḋ ex tꝑis adiacẽtia derelinq̃tur. i. qñ eſt diſpõ derelicta in re tꝑali. ex adiacẽtia tꝑis ad rem tꝑalem ſ̃m quã aliquid eſſe vel fuiſſe vel futurũ eſſe dicitur

Aĩa cõiuncta corꝑi complexionẽ corꝑis imitatur

Qui frigide ꝛ ſicce cõplexionis ſunt vt melancolici in autumno demẽtiores ſunt ſeipis. ſanguinei aũt in vere

Ubi eſt circũſcriptio corꝑis a loci circũſcriptõe ꝓcedens

Ubi eſt diſpõ derelicta a re locata ex adiacẽtia loci ad rẽ locatam ſ̃m quã aliq̃d dicitur eſſe in loco

In loco dicitur eſſe quicq̃d a loco circũſcribitur

Duo corpora nõ poſſunt eſſe ſimul in vno loco. nec vnum corpus in diuerſis locis

Eadem vox ꝑuenit ad aures multorũ ſed nõ eadem in numero. ſed ſcḋm ſimilitudinem ꝛ ſpẽm

Nec locus eſt ſine corꝑe nec corpus ſine loco

Poſitio eſt partiũ generatõis ꝛ rei generate ordĩatio. i. poſitõ eſt diſpoſitio derelicta ex ordĩatõe partiũ ſuaruꝫ reſpectu loci ſcḋm quem dꝛ ſedere vel ſtare

Habitꝰ ẽ corpoꝝ ꝛ eoꝝ q̃ circa corpꝰ ſunt adiacẽtia. i. habitꝰ ẽ. diſpõ derelicta a re hñte ex adiacẽtia rei habite ad habẽs

Impoſitio ſuperlatiui eſt facta in termino ultra quem tranſgredi eſt impoſſibile

Poſſibili poſito ineſſe nullũ ſeq̃tur impoſſibile

Si oẽs puncti cõponerentur nõ facerẽt lineã

¶ Sequunt̃ aucto. ꝓmi libri ꝑoꝝ ariſtotelis

Et in libris ꝑoꝝ tractat̃ de dicibili cõplexo ordĩato ad omneꝫ matertã indifferenter ſcꝫ de generali mõ faciẽdi ſyllogiſmum

Sed in libro poſteriorũ tractat̃ de dicibili cõplexo contracto ad aliquã materiã determinatã ſcꝫ de ſyllogiſmis demrãtiuis

In topicis ṽo quantũ ad materiã ꝓbabilẽ. In elenchis q̃ꝫtuꝫ ad materiã ſophiſticam. qꝛ de ſyllogiſmis ſophiſticis ꝛ appa-rentibꝫ ſed nõ exiſtentibus

Ropoſitio eſt oratio affirmatiua vł negatiua alicuius de aliquo vel alicuius ab aliquo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Terminus eſt in quē reſoluitur ꝓpoſitio
Syllogiſmus eſt orō in qua q̇buſdam poſitis ex neceſſitate
accidit aliud ex eo ꝙ hec ſunt
Dici de omni eſt quādo nihil eſt ſumere ſub ſubiecto diſtribu
to maioris quin de eo dicatur predicatum
Dici de nullo per oppoſitum
Uniuerſalis negatiua ⁊ ꝑticularis ſimplr̄ cōuertunt̄
Uniuerſalis affirmatiua cōuertit̄ in ꝑticularē affirmatiuam
Qn̄ oppoſitū ꝯn̄tis repugnat an̄ti. tūc ꝯn̄tia fuit bona
Quicquid ſequit̄ ad an̄cedēs ſeq̇tur ad ꝯſequēs
Syllogiſmꝰ eſt nccārius exponibilibꝫ ⁊ expoſitis. vn̄ ſumit̄
quicq̇d ē verū de exponēte. etiā eſt verū de expoſita. vn̄ exponē-
tis ⁊ expoſiti eadem eſt ꝟtus
Qn̄ vtraqꝫ ꝑmiſſaꝝ ē de nccārio. tūc ꝯcluſio erit de nccārio
Maiori ex̄nti de nccārio ⁊ minori de inec̄. ꝯcluſio erit d̄ nccārio
Poſſibile poſito ineſſe nullū ſeq̇tur impoſſibile
Cōtingēs dr̄ duobꝫ mōis. vno mō qd̄ fit vt frequēter. vt ho-
minē caneſcere ī ſenectute ⁊ tale dr̄ ꝯtingēs innatū Alio mō dr̄
cōtingēs ꝙ q̄ꝫtum ē de ſe. hꝫ ſe indrn̄ter ad eē ⁊ ad non eſſe: vt
me ambulare terremotū fieri. ⁊ tale dr̄ cōtingēs infinitū
Qn̄cūqꝫ ex oppoſito ꝯſequētis infert̄ oppoſitū an̄cedētis. tunc
prima cōſequentia fuit bona
Omnis ſyllogiſmus habet fieri per tres terminos ⁊ duas ꝓ-
poſitiones ⁊ vnam concluſionem
Exēpla ponimꝰ nō ꝙ ita ſint. ſꝫ vt ſentiāt addiſcentes q̄ addi-
Nō idē ſignificat eē nō albū ⁊ nō eſſe albū (ſcunt.

¶ Sequunt̄ aucto. ij. libri ꝑorū ariſtotelis

Ex falſo bn̄ ſeq̇tur verū. ſꝫ ex vero nūq̄ꝫ ſeq̇tur falſum. ſꝫ ſp̄ ve
rū. vn̄ ex falſo verū. ex vero nil niſi verum
Petere qd̄ eſt in ꝑncipio eſt qn̄ demōſtrat̄ ꝓpoitū qd̄ fit q̄ttuor
modis. Prio mō qn̄ demōſtrat̄ oīno ꝓpoſitū. Scd̄o qn̄ demō
ſtrat̄ ꝑ ignorantiā Tercio qn̄ demōſtrat̄ per ea q̄ aliq̄liter ſunt
ignota. Quarto qn̄ prius demōſtrat̄ per poſterius
Si cōcluſio eſt falſa oportet aliquā ꝑmiſſarū eſſe falſam
Qn̄ extrema cōuertunt̄ neceſſe eſt mediū cōuerti.
Magis eligendū eſt velle bn̄ agere q̄ꝫ agere. vn̄ magis eligen-
da eſt volūtas ſine actōe q̄ꝫ actio bona ſiue volūtate
Inſtātia eſt ꝓpoſitio ꝓpoſitioni contraria

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Enthimema ꝯſtat ex ycotibꝫ ⁊ ſignis. vñ ycos ē ꝓbabilꝭ ꝓpõ

Probabile eſt qđ ſcitˀ ēē veꝝ vt ĩ pluribꝫ. Vñ ycos ē ꝓpõ ⁊ ſcitˀ eſſe vera vt in pluribꝫ. vt odire odiētes ⁊ amare amātes

Signũ eſt ꝓpoſitio demõſtratiua ⁊ neceſſaria ⁊ ꝓbabilis

Per ſigna corꝑis nobis nota. ſyllogiſamus diſpoſitões corporis nobis ignotas

Aucto. ſup ꝑmũ libꝝ poſterioꝝ ariſtotelis

Omnis doctrina ⁊ omnis diſciplina ex p̄exiſtenti fit cognitione.

Tā ſyllogiſmꝰ q̄ȝ inductio ꝑ ꝑus nota. faciũt doctrinā habere

Exemplũ eſt inductio. enthimema vero ſyllogiſmus

Duplr̄ aliq̄ nccāria ē p̄cognoſcere. ſ. q2 eſt ⁊ q̇đ eſt.

De dignitate oportet p̄cognoſcere q2 vera ē. de paſſione vero q̇đ eſt. ⁊ de ſubiecto vtrũq̄ȝ. vñ hic hēmus ꝙ due ſunt p̄cognitiones ⁊ tria p̄cognita. q̄ ſunt ſubiectũ. paſſio ⁊ dignitas. Vñ iteꝝ habemꝰ ꝙ in q̄libet ſcia oportet p̄ſupponere ſubiectũ eſſe et q̇đ ſignificet ip̄m paſſionem non oportet q̇ſupponere eſſe ſȝ tm̄ quid ſignificet

Qđ addiſcit aliq̇s hoc ſcit. quodammõ ⁊ neſcit quodammõ. neſcit ip̄m in ꝓpria forma. ſcit tñ ip̄m in potētia.

Scire opinamur vnumqđq̄ȝ qđ eſt ſimplr̄. ſed nõ ſophiſtico modo quod eſt ſm̄ accidens

Scire eſt cām rei cognoſcere. ⁊ qm̄ illius eſt cauſa ⁊ nõ contingit aliter ſe habere

Cuius ſimplr̄ eſt cauſa hoc ĩpoſſibile ē aliter ſe habere

Scire eſt ꝑ demonſtratõem intelligere

Demõſtratio eſt ſyllogiſmus faciēs ſcire quod in habēdo demonſtrationem ſcimus

Neceſſe eſt demõſtratiuā ſciam fieri ex ꝑmis veris ĩmediatis prioribꝫ notioribꝫ cauſiſq̄ȝ cõcluſionis

Qđ nõ ē nõ ꝯtigit ſcire. ex q̇ hēmus ꝙ de nõ ente nõ eſt ſcia

Scia eſt illoꝝ quoꝝ eſt demonſtratio

Duplr̄ ſunt ꝑora ⁊ notiora. ſcȝ ꝑus ⁊ notius natura ⁊ prius ⁊ notius quo ad nos.

Priora ⁊ notiora quo ad nos ſunt illa q̄ ꝓpĩa ſunt ſenſui. ſed priora ſimplr̄ ⁊ ſm̄ naturā ſunt illa q̄ remotiora ſunt a ſenſu.

Remotiora ꝟo a ſenſu ſunt maxie vl'ia Propria aũt ſenſui ſunt maxie ꝑticularia ¶ Idem dico ꝑmũ ⁊ ꝑncipium

Principiū demonſtratōis eſt ꝓpō immediata

Propō aūt immediata eſt qua nō eſt altera prior

Dialetica ꝓpō eſt accipiēs qualibet ꝑtem ꝯtradictōis

Demōſtratiua āt alterā determians ſcꝫ veram

Cōtradictio eſt oppō cuiꝰ ſꝫm ſe nō eſt dare mediū

Pars ꝯtradictōis q̄ ſꝫt aliq̄d de aliquo eſt affirmatio. q̄ āt ſꝫt aliq̄d ab aliquo eſt negatio

Definitio eſt ꝓpō q̄dam non āt ſuppoſitio

Suppoſitio d̄t aliq̄d eſſe vel non eſſe

Non eſt idē qđ q̄d eſt vnitas ⁊ eſſe vnitatē

Nō ſolū nccē eſt p̄cognoſcere p̄ma pricipia aut oīa aut q̄daꝫ aut ꝯclusionē. ſꝫ ⁊ magis ꝓpter vnūqđqꝫ tale. ⁊ ip̄m maius vt ꝓpter qđ amamus rem illud ē magis amatū ⁊ oīa poſteriora ſcimus ⁊ credimus Per p̄ma ergo illa magis ſcimus

Nccē eſt magis credere p̄miſſis q̄ꝫ concluſioni

Principiꝭs nihil notius eſt in veritate ⁊ oppoſitis eoꝝ nihil eſt notius in falſitate.

Pricipia cognoſcimus inquantū termios cognouimus

Nō contingit aliq̄d circulariter demōſtrare niſi in termis cōuertibilibus ⁊ propꝛꝭs

Impoſſibile eſt eadem eſſe priora notiora ⁊ ſapientiora codem modo.

Ad minus ex duabꝫ ꝓpōnibꝫ contingit ſyllogiſare

Una ꝓpō poſita nihil ſeq̄tur ſyllogiſtice

Demōſtratio eſt ſyllogiſmus ex nccārꝭs

Per ſe prīo ſunt q̄cūqꝫ in rōe dicēte qꝫ q̄d eſt inſunt. vt triāgulo ineſt linea. ⁊ punctū linee. ſubſtātia em̄ hoꝝ eſt in his

Per ſe ſcđo. ſunt q̄cūqꝫ inſunt ipſis q̄ in rōne inſunt. vt ꝓpria paſſio per ſe eſt in ſubiecto.

Itē ꝑ ſe ſunt q̄ nō dn̄r de quodā alio ſubiecto vt ſubſtātia

Itē ꝑ ſe ſunt ꝓpter qđ ineſt aliq̄d tanq̄ꝫ ꝑ cām Hic habemus qꝫ quattuor ſunt modi dicēdi ꝑ ſe. quoꝝ p̄mus ⁊ ſecūdus tm̄ ingrediuntur demonſtrationem

Item per ſe preſupponit de omni

Uľe ſiue pricipiū dico. qđ cū de oī ſit ꝑ ſe ē ⁊ ſꝫm qđ ip̄m eſt idē vt punctū per ſe in linea. ⁊ ſꝫm quod ipſum

Ex veris eſt demōſtratiue ſyllogizare

Ex nō nccārꝭs ꝯtingit nccāriū ſyllogizare. ſicut veꝝ ex non ve

riſ ſed ex nõ neccarijs non ↄtingit demõſtrare. qꝛ oẽ medium
erit ex neceſſitate
Demõſtratio ẽ eoꝝ q̄ ſunt ꝑ ſe ⁊ nõ eoꝝ q̄ ſunt per accñs.
Accñs contingit non eſſe
Per quid ſcire eſt per cauſam ſcire
Nõ ↄtingit ex alio genere deſcẽdẽtem demrãre vt geometri-
cum in aritmetica.
Tria ſunt neccãria in demrãtione q̄ꝝ vnũ eſt q̄d demrãtur. ſcꝫ
ↄcluſio. hoc ſcꝫ q̄d ineſt alicui grã ꝑ ſe Aliud ãt eſt dignitas
Dignitates ſunt ex q̄bꝫ fit demrãtio Terciũ ẽ ſubiectũ ⁊ eius
Neccẽ eſt mediũ ⁊ vltimũ ĩ demrãtõe eẽ ex eodẽ (paſſiões
gñe Nec ſcia nec demrãtio eſt corruptibiliũ. ſꝫ ꝑpetuoꝝ
Definitio ẽ pĩcipiũ demrãtõis. vl' ↄcluſio l' tota demrãtio po
Difficile eſt noſcere. ſi aliq̄s ſciuit vl' nõ (ſitione dñs
Difficile eſt eñ noſcere ſi ex vniuſcuiuſq; principijs ſcim⁹ aut
non quod vere ſcimus
Si ex pĩcipijs ⁊ ex veris. habeamus ſyllogiſmũ opinamur
ſcire ſꝫ hoc nõ eſt ſufficiẽs. ſꝫ etiã oportet ſcire ex q̄bꝫ ſcitur vt
ſunt ꝓpria principia
Nõ eſt neccẽ eſſe ſpẽs. i. ideas aut vnũ aliq̄d extra multa
Oẽs ſcie ↄicant ſꝫm cõia pĩcipia ex q̄bꝫ demrãntur
Unaqueq; ſcia hꝫ interrogatões ⁊ diſputatões
Demrãtões nõ augent' ꝑ media. ſꝫ in p⁹aſſumpto. ⁊ in latus.
Demrãtio ↄtigit dupl'r. l' qꝛ ꝓcedit ꝑ effectũ. l' cãm remotam
Duplex eſt ſcire. ſ. qꝛ eſt ⁊ ſcire ꝓpter q̄d eſt
In ſciẽtijs diuerſis ſepe vna ſcia dt qꝛ alia ꝓpter q̄d qꝛ vt me
dicia dt q vulnera circularia tradius ſanãtur q̄ oblonga. ſed
ꝓpter q̄d illud dicit geometria
Scientes vl'e. ſepe neſciunt particulare
Figuraꝝ maxĩe faciẽtes ſcire eſt ꝓma figura
Coordinatões predicamẽtoꝝ nõ cõmunicant'. Uñ qꝛ eſt in
vna coordiatõe nõ eſt in alia Uñ habem⁹ q eſſentie ꝑdicamẽ
toꝝ ſunt impermixte
Ignorãtia eſt duplex ſcꝫ ſꝫm negatõem ⁊ diſpõem
Si aliq̄s ſenſus defecerit neccẽ eſt ſciam illius ſenſus deficere
Aliud addiſcimus ꝑ demrãtionẽ. aliud ꝑ iuductõem
Singularium eſt ſenſus.
Ois ſyllogiſmus fit ꝑ tres termios ⁊ duas ꝓpões

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Nõ ꝯtingit ire ĩ infinitũ in p̄dicamẽtis nec aſcẽdendo nec deſcendẽdo. ſ; vtrobiq; eſt ſtatus

Que ē ꝯpatio pɼīcipij ad p̄ncipiũ eadē ē p̄ncipiati ad p̄ncipiatũ

Impoſſibile eſt infinita ꝑtranſire

Gaudeãt genera ꝛ ſpẽs platonis qm̄ ſi ſunt mõſtra ſunt. ꝛ ſi ſunt nihil ad rõem vł demrãtõem ꝓſunt demrãtões

Qualitas non eſt quantitas

Vnũ p̄dicat᷑ de vno ¶ Demrãtio vł'is ꝑticulari eſt potioɼ

Affirmatiua potioɼ eſt negatiua

Demrãtio oſtẽſiua potioɼ eſt ducẽte ad ĩpoſſibile

Potioɼ eſt demrãtio q̄ eſt de eſſe. q̄; que nõ eſt de eſſe

Vniuerſale nõ eſt min⁹ q̄; ꝑticulare. ſ; maius. q2 ip̄m eſt ĩ coɼruptibile. ꝑticulare ꝟo coɼruptibile. ex quo ꝛ mł'tis dcis alijs ĩn iſto libɼo ꝛ dicẽdis habemus ꝙ vł'ia ſunt ſempiterna. ꝛ ſpecies reꝝ ſunt eterne

Vniuerſalis magis eſt cauſa q̄; ꝑticularis. cui ꝑ ſe ineſt aliq̄d hoc idem eſt cauſa ſuiꝑ ipſius

Cognoſcẽs vł'e. cognoſcit ꝛ ꝑticulare ꝛ nõ ecõuerſo

Vniuerſale eſt ĩtelligibile. ꝑticulare ꝟo ſenſu percipit᷑

Prius eſt eſſe q̄; non eſſe

Certioɼ eſt ſcia q̄ eſt ipſius ꝓpter quid q̄; que alterius

Item certioɼ eſt q̄ nõ eſt de ſubiecto ꝯtracto ad materiã q̄; que eſt de ſubiecto contracto

Vnitas nõ eſt ſubſtãtia ſine poſitõe ſ; punctũ ē ſba poſitõem hñs ¶ Singulare eſt hic ꝛ nũc. ſ; vł'e eſt vbiq; ꝛ ſꝑ

Senſus eſt ſingulariũ. ſcia vero vniuerſaliu;.

Impoſſibile eſt oĩm eſſe eadem pɼincipia

Scia eſt nccãrioꝝ veroꝝ nõ ꝯtingentiũ aliter ſe habere

Sollertia eſt ſubtilitas q̄dam. ꝛ non tꝑe medio

¶ Sequũtur aucto. ij. li. poſterioꝝ ariſto.

Veſtiones ſunt equales nũero his q̄ vere ſcimus

Queſtiões ſunt quattuoɼ. ſ. q̄d eſt. ꝛ ꝓpter q̄d ſi eſt. q2 eſt

Et iſte reducunt᷑ ad queſtinoē medij

Cauſa ꝛ medium ſunt idem

Vnius inquãtum vnius vna eſt ſcientia

Definitio eſt cognitio ſubſtãtie ꝛ ipſius qď quid eſt

Impoſſibile eſt qď q̄d eſt ſcire ꝛ ignoɼare ſi eſt. Ipſius quod quid eſt non eſt demonſtratio

Per oē genus cauſe contingit demonſtrare
Scire opinamur cum cauſas rei cognoſcimus
Quattuor ſunt cauſe
Unū ꝛ idē nō ꝯtingit eſſe ꝓpter qđ. ꝛ quid ē. vt ſi queraꝶ qđ eſt tonitruus. ꝛ dr̄ ꝙ eſt extinctio ignis in nube.
Et ſi q̄raꝶ ꝓpter qđ tonat. dr̄ qꝛ in nube ignis extinguiꝶ
Ambulare poſt cenā eſt cā ſanitatis. ꝓpter non eminere cibos in orificio ſtomachi
Inter poſitio terre īter ſolē ꝛ lunā eſt cā eclipſis lune
Mediū in demrātione eſt rō ꝑmi termini. i. maioris extremitatis Cā ꝛ effcūs dn̄t eſſe ꝓporcionata. vn̄ ei⁹ qđ eſt in fieri dꝫ eſſe cā in fieri. ꝛ ei⁹ qđ eſt in facto eē. dꝫ eſſe cā in fcō eſſe ꝛc̄.
Sicut ſe hꝫ linea ad punctū. ſic ſe hꝫ illud qđ fit ad fcm̄ eſſe
Quedā ſunt ſp̄ q̄dam vt frequēter. vt nō oēs maſculi ſunt barbati in maxillis ſp̄. ſed vt frequenter
Ex ſingularibꝫ oportet vniuerſalia accipere
Equiuocatōes magis latēt in vlibꝫ q̄ꝫ in inferioribꝫ.
Naſus magis fluit in fine mēſis. qꝛ finis magis ē humidior
Nis arbor habens lata folia fluit
Fluere eſt ſuccum denſatum habere
Cauſa eſt prior eo cuius eſt cauſa
Ex ſenſu nobis fit mēoria. ex multis mēorijs expimentū
Uniuerſale quieſcēs in aīa eſt pꝛīcipiū artis ꝛ ſcie
Sentire eſt ſingularis. ſꝫ ſenſus eſt vniuerſalis
Pꝛīcipioꝝ habitus nō eſt ſcia ſꝫ intellectus
Uniuerſale eſt vnū in multis. ꝛ vnū ꝑter multa
Pꝛīcipia nō cognoſcimus ꝑ demonſtratōem. ſed ꝑ inductōeꝫ vie ſenſus ꝛ memorie.

¶ Aucto. ſuꝑ ꝑmū librꝝ topicoꝝ ariſtotelis

Topos em̄ grece locus dr̄. vel idē eſt ꝙ totū Locus em̄ in dialectica ſiue logica q̄ ſpēs eſt phie duplex ē. ſ. itrinſecus ꝛ extrīſecus. ꝛc̄. ꝛ de his tractaꝶ in hoc libro Dyaletica ꝟo dr̄ a dia ꝛ logos. q̄ſi dualis ꝟmo. qꝛ diſputatio dyalectica fit īter duos. ſcꝫ opponentem ꝛ reſpondentem
Nūq đ ꝗꝫ pꝛīcipioꝝ eſt ſibi ipſi fides
Dyalectica ē vtilis ad tria ſcꝫ ad exercitatōem. ad obuiationem. ꝛ phie diſciplinas
Dyalectica inq̇ſitiua ad oīm methadoꝝ pꝛīcipia viā habet

Rhetoꝛ nõ ſꝑ ꝑſuadebit. nec medicus ſꝑ ſanabit
Definitio eſt oratio
Proprium eſt quod eſt inſeꝑabile
Accñs quod adeſt vt ſupra dictum eſt
Accñs facit vnũ nũero cũ ſuo ſubiecto. vñ accñia nũerantur numeratione ſubiectoꝝ
Poſitio ē opinio extranea alicuius notoꝝ ſcd̃m phiam quemadmodũ poſuit eraclius oīa moueri
Syllogiſmus eſt orõ in qua ꝗbuſdam poſitis aliqͩ accidit ex nccitate. ꝑter ea que poſita ſunt
Probabilia ſunt q̃ videnť oībꝫ aut pluribꝫ vel ſapiētibꝫ ⁊ his vel oībꝫ vel pluribꝫ vel maxīe notis ⁊ ꝓbabilioribꝫ
Genus eſt quod p̃dicať de pluribꝫ (aliqͩ rei
Accñs eſt qd neq3 ē gen⁹. neq3 ſpēs. neq3 ꝓpriũ. neq3 drã ſ3 eſt
Idem dr̃ tripliciter. idē gñe. idē nũero. ⁊ idem ſpecie
Inductio eſt ꝓceſſus a ꝑticularibꝫ ad vniuerſalia
Qui dubitat ꝙ oportet deos vereri ⁊ parētes honorare. nõ indiget rõe. ſed pena
Qui etiā dubitat vtꝝ nix ſit alba vł nõ. nõ indiget rõe ſ3 ſenſu
Quot modis dicitur vnum oppoſitorum tot modis dicitur et reliquum.
Delectatõi q̃ eſt circa ſpeculatīa nulla triſticia eſt admixta
Diuerſorum generum ⁊ non ſubalternatim poſitorũ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ differentie

¶ Sequũtur aucto. ij. li. topicoꝝ ariſto.

Nullũ gen⁹ denoīatiue p̃dicať de ſuis ſpēbꝫ. ſ3 vniuoce
Iniuſticiā facere nõ ineſt deo qꝛ iniuſticiā facere idem ē ꝙ ſponte nocere. ſ3 ſponte nocere non eſt in deo
Inuidus eſt qui triſtať ꝓſperitate bonoꝝ
Repꝛehenſoꝛ eſt q̃ triſtať de ꝓſperitate maloꝝ
Inuidia eſt triſticia in apparēte ꝓſperitate alicuius
Loquendũ eſt vt plures. ſapiendũ ꝟo vt pauci
Aialia ſꝑ nutriũtur non tñ augentur
Scire nõ eſt idē ꝙ remiſci. qꝛ ſcire ꝯtingit circa pñtia ⁊ futura. remiſci aũt ſolũ circa futura
Quecũq3 inſunt ſpeciei. inſunt ⁊ generi
Hoīes vt in pluribꝫ ſunt mali In paucioribꝫ āt boni
Motis nobis mouenť oīa q̃ in nobis ſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Idem eſt ſuſceptibile contrariorum
Plura pn̄t vni eſſe contraria
Plura bn̄ ꝯtingit ſcire. ſꝫ nō ꝯtingit plura intelligere
Qd̄ iuſte fit eſt ſcīetis. qd̄ iniuſte eſt ignorātis
Quoꝝ generatōes ſunt bone ipſa q̄ꝫ bona. Silr̄ de malo
Silr̄ dico qd̄ nullo addito dico
¶ Sequūtur aucto. iij. li. topicoꝝ ariſtotelis
Omnia bonum appetunt
Qd̄ ꝑ ſe eſt eligibile magis eſt eligendū q̄ꝫ qd̄ ꝓpter aliud.
Qd̄ plures vel oēs eligūt magis eſt eligendū
Qd̄ difficilius. magis eſt eligendū q̄ꝫ qd̄ facilius
Iniuſtū nō in gn̄e. ſꝫ iniuſticia in gn̄e eſt Ex quo habet ꝙ acci
dens. in ꝯcreto nō eſt in gn̄e p̄dicamēti ꝑ ſe
Robur conſiſtit in neruis ⁊ oſſibus
Finis ē magis eligēd⁹ his q̄ ſunt ad finē Cui⁹ finis eſt melior
Amicicia melior eſt diuitijs (ipm q̄ꝫ melius
Nemo eligat iuuenes in duces. qm̄ nō ꝯtigit eos eē prudētes
Tempantia magis eſt eligēda in iuuenib⁹ q̄ꝫ in ſenib⁹. qr iuue
nes plus ꝯcupiſcētijs moleſtātur
Si oēs iuſti eēnt. nihil vtil' eēt fortitudo. ſꝫ ſi oēs eēnt fortes.
adhuc vtil' eēt iuſticia. ergo melior eſt iuſticia q̄ꝫ fortitudo
Illud qd̄ aſſimilatur meliori melius eſt
Si optimū alicui⁹ gn̄is ē ipm ſimplr̄ meli⁹ ē altero ⁊ ecōuer
ſo. vt ſi optim⁹ hō melior eſt optio equo ſimplr̄ hō ē melior eq̄
Licet meli⁹ ſit phiari q̄ꝫ ditari. tamen indigētibus melius ē
ditari q̄ꝫ phiari
Melius eſt bene viuere q̄ꝫ male viuere
Studere negamus. vt ingenioſi videamur
Illud eſt albius. qd̄ nigro eſt impmixtius
Tale aditū tali. facit ipm magis tale
¶ Sequūtur aucto. iiij. li. topicoꝝ ariſto.
Impoſſibile eſt eē aliqd̄ gen⁹ ꝑticulare qd̄ nō ꝑticipat na
turā aliquā ſuaꝝ ſpēꝝ. Un̄ nihil ē in gn̄e qd̄ nō ſit in aliq̄
Genus de pluribꝰ p̄dicatur q̄ꝫ ſpēs (ſuaꝝ ſpēꝝ
Omne genus plures habet ſpēs
Sicut ꝓpoſitū in ꝓpoſito. ſic oppoſitū in oppoſito
Donum eſt datio irredibilis
Nihil prohibet aīam ſuꝑpſius ſciam habere

Medium eſt in eodē genere cū extremis
Si qd oīno ex ſpē ꝑmutatū eſt. illud nō cōtingit ampli⁹ idem ꝑmanere. Ex quo habemus ꝙ deſtructa ſpecie impoſſibile eſt indiuiduū generis idē numero ꝑmanere
Pars nullo mō ꝑdicat̄ de ſuo toto
Uinū nō eſt aqua ī vite putrefacta. qd tñ voluit empedocles
Nemo dr̄ eē tal' eo ꝙ poſſit eē tal'. vl' qr poſſit facere tale
Pñt em̄ de⁹ ⁊ ſtudioſus praua agere. ſ; tñ nō ſunt huiōi
Quod fit nō eſt ¶ Nō entis nō ſunt ſpēs ⁊ drn̄e.

¶ Sequūtur aucto. v. libri topicoꝝ ariſtotelis

Si aliqd dr̄ eſſe ꝓpriū alteri⁹ ⁊ nō ſeꝑat ipm ab oībꝫ aliis nō bene aſſignatū eſt eſſe ꝓprium.

Grā diſcēdi ꝓpriū aſſignat̄. vñ ꝓpriū dꝫ aſſigr̄i ꝑ notiora
Sentire dicit̄ dupl'r. ſcꝫ habere ſenſum ⁊ vti ſenſu
Cōturbat audientem qd frequēter dicit̄
Oppoſita ſunt ſimul natura (vl' nō ſit qñ recedit a ſenſu
Oīne ſenſibile extra ſenſum fcm̄ incertū fit. qr dubiū eſt an ſit
Et qui oīno inſtat. omnino aduerſandū eſt
Quod ꝑ ſupabundantiam dr̄ vni ſoli cōuenit
Tres ſunt ſpēs ignis. ſ. lux. flāma. ⁊ carbo. Et hoc eſt verꝫ ſcdꝫ opinionē aliquorum
Impoſſibile eſt idem eē ꝓpriū pluriū. ſicut ſimpl'r ad ſimpliciter magis ad magis. maximū ad maximū. ⁊ ecōuerſo

¶ Sequunt̄ aucto. vi. libri topicoꝝ ariſto.

En⁹ marie eoꝝ q̄ ſūt ī definitōe videt̄ definiti ſubaꝫ ꝟcare
Uilius eſt qd libet feciſſe q̄ꝫ bene feciſſe

Opꝫ definientē plaiſſima īterꝑtatōe vti. eo ꝙ cā cognoſcendi tradit̄ definitio Vñ definitio nō dꝫ eē obſcura nec aliqd ſupfluum continere
Productio ⁊ cōmenſuratio ſunt eq̄uoca
Ex quo habet̄ cōiter qd oīne nomē ꝟbale in'cio eſt eq̄uocū videlicet ꝙ tria ꝟt. ſcꝫ agētis actionē. rei paſſe paſſionē. ⁊ ipſam rem paſſam ſiue actum intermedium
Equiuocoꝝ nō eſt definitio. vñ ſolius vniuoci eſt definitio
Omne inconſuetum eſt obſcurum
Oēs trāſferētes ꝟꝫ aliquā ſilitudinem ſe transferunt
Imago ē cuius generatio eſt ꝑ imitatōem
Illud ē ſupfluū definitōe q̄ ablato qd remanet ſatis maīfeſtū qd definit̄
Flegma eſt humidū ꝑmum a cibo indigeſtum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Deſinitio debet dari ꝑ priora ⁊ notiora. q2 oĩs doctrina. ⁊ oĩs
diſciplina ex prioribus ⁊ notioribus fit
Unius ⁊ eiuſdẽ rei nõ pñt eẽ plures definitões. ſ3 tm̃ vna
Oĩs bona definitio debet ↄſtare ex genere ⁊ differẽtijs. q2 iſta
ſunt priora ⁊ notiora q̃3 ſpẽs que definitur
Simpliciter notum eſt. qđ oĩbus notum eſt
Oppoſitorũ eadem eſt diſciplina
In definitõe vnius correlatiui d3 poni relatm̃ ⁊ ecõuerſo. q̃a
impoſſibile eſt vnũ cognoſci abſq3 reliquo
Dies eſt latio ſolis ſuper noſtrũ hemiſperium
Grãmatica eſt ſcia ſcribẽdi ⁊ rcẽ ĩtelligẽdi illud qđ ꝓfert
In definitõe cuiuſlibet rei nõ debet poni gen9 ꝓpinquum ⁊ re
motũ q2 in genere ꝓpinquo fit definitio
Omnis differẽtia ſpecifica cũ genere. facit ſpẽm
Genus ꝑ ſe nõ ꝑ̃dicat de differentia
In definitõe ꝓprie paſſionis d3 poni ſubiectũ
Oĩs definitio data ꝑ accñs vituperanda eſt
Itẽ definitio data ꝑ ↄiũctionẽ copulatiuã ⁊ diſiũctiuã3 vitu-
Omnes honorẽ appetunt (perãda eſt
Finis in vnoquoq3 eſt optimũ. gratia cuius ſunt talia
Impoſſibile eſt incorporeũ corꝑe cõmiſceri
Non q̇ clam ſumit ſed q̇ vult ſumere latro eſt

¶ Sequunt̃ aucto. vij. libri. topicoꝝ ariſtotelis

Oportet qđ maxie dr ⁊ optimũ vnũ eſſe numero
Que vni ⁊ eidẽ nõ ſunt eadẽ. inter ſe nõ ſunt eadẽ
Facili9 eſt deſtruere q̃3 ↄſtruere ⁊ corrũpere q̃3 facere.
Inter oĩa ꝑ̃dicta difficillimũ eſt cõſtruere definitionem
Accidẽs vero cõſtruere facillimũ eſt
Veriſimile eſt in multis magis fieri pctm̃ q̃3 in paucis
Na ſcia vl' diſciplina ẽ melior altera. vl' q2 certior ẽ. vel q̇a
melior eſt. i. de meliori ſubiecto.
Maiori bono. maius malũ opponit̃ (dare inſtantiam
Dyalectica ꝓpõ ẽ. cõtra quã in pluribꝫ ſic ſe habentem. non eſt
Qui ex ꝓbabilioribꝫ q̃3 ſit cõcluſio ſillogizare conat̃. palam ẽ
qm̃ non bene ſyllogiſat
Concedere ẽ rñdẽti nõ ĩtelligẽti. dicere qm̃ mĩme intelligo
Ille bñ ſoluit rõem q̇ eã interemit. ⁊ q2 falſa ſit oſtẽdit
Nihil ꝓhibet q̃dam falſa eẽ ꝓbabiliora q̇buſdã veris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

l

Prauus ſocius eſt q̄ impedit cōe opus
Qui litigatoīe interrogat male diſputat
Pctm̄ ē aliq̄d o͞n͞di p lōgiora qd ineſt p breuiora. Vn̄ expſſe
elicit̄ q̄ pctm̄ ē fieri p plura qd pōt fieri p pauciora eque bene
Hoc eſt habere ingeniū bonū ſ̄m veritatē poſſe eligere bonū
vel verū ⁊ effugere falſum
Qui bn̄ nati ſunt benefacere poſſunt (qd pfert.
Qui amāt bonū ⁊ odiūt malū de facili diſcernunt optimum

¶ Sequunt̄ aucto. pmi libri elenchoꝝ ariſto.

Lenchus ē ſyllogiſmꝰ ꝯtradictōis. ab en. i. in ſiue cōtra ⁊
lexis. i. ſermo vel dictio. vide ſupra an̄ librū poꝝum
Imperiti velut lōge diſtantes ſpeculantur
Nō cōtingit res ipſas nobiſcū ferre ad diſputatōem. ſed in di
ſputationibus nomībus pro reb⁹ vtimur
Noīa ſunt finita. res vo īfinite q̄re neccē ē vnū nomē pl'a ſ̄care
Qui vtutes vocabloꝝ ſit ig̃rātes. d facili paralogizāt. i. dcipiūt
Quidā magis appetūt ſe videri eē ſapiētes ⁊ nō eē. q̄z eē ⁊ non (videri
Sophiſtria eſt ſcia apparēs ⁊ nō exn̄s
Sophiſta ē copioſus ab apparēte ſcia ⁊ nō exiſtēte
Duo ſunt opa ſapiētis. quoꝝ pmū eſt nō mētiri de q̄b⁹ nouit
et alterū poſſe mentientē oſtendere id eſt cōuincere
Oportet addiſcentem credere
Elenchꝰ ē ꝯtradictio vnius ⁊ eiuſdē. nō noīs ſolū ſed rei ⁊ no
mis nō ſynonimi. ſ; eiuſdē ſc̄dm idē ſimpl'r in eodem tp̄e
Ex nihilo nihil fit ¶ Eadē eſt definitio vniꝰ ſolius rei tm̄. ⁊
rei ſimpliciter vt hoīs ⁊ vnius hominis
Cōmunia ⁊ generalia ſunt q̄bus ſcitis. neſcit̄ tn̄ ars ſed ipſis
ignoratis neceſſe eſt artem ignorare
Oēs etiā ydiote vſq; ad q̄d arguūt. q̄r ſine arte pticipant illud
de quo artificialiter eſt logica. vn̄ habemus q̄ duplex ē logica
ſc; artificialis ⁊ naturalis ¶ Oēs vtimur quibuſdā caſib⁹.
Difficile eſt multa conſpicere
Oppoſitis iuxta ſe cōtrarijs maiora ⁊ minora vident̄
Ex quo habemꝰ q̄ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt.
Iniuriā pati melius eſt. q̄z alteri nocere

¶ Sequunt̄ aucto. ij. libri elenchoꝝ ariſtotelis

Quod ſcimus ſepe trāſpoſitū ignoramus
Ad interrogatōes plures nō eſt dāda vna r̄n̄ſio ſ; plures

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Arguere nō eſt ſoluere ¶ Nihil dat quod nō habet
Nihil ꝓhibet eandē orōem plures hrē fallēdi occaſiones
Diuitie bone ſꝑ hoēſte. ſꝫ īſipiēti ⁊ nō rcē vtenti nō ſunt bone
In nō facere ītelligiť facere ⁊ vlr ī negatōe ītelligiť affirmatio
Naſus curu⁹ dr ſimus. ſed pes curuus dr ritus
Principiū maximū ⁊ difficillimū eſt optimū
Difficillimū eſt ꝑncipiū alicui⁹ artis inueīre. ſꝫ īpo inuēto facile eſt addere ⁊ augere reliquum
Principiū eſt mīmū in qͣtitate. ꝑtāte vero maximū
¶ Nota ꝟbū ſci Iſido. hiſpalēſis epi libro ſcdo ethimologiarū qꝫ dialecticā. i. logicā ſiue phiam rōnalē ꝑmi phi in ſuis dictionibꝫ. i. ſermoibꝫ habuerūt. nō tñ ad artis redegere peritiaꝫ
Poſt hos ariſto. ad regulas q̄ſdā hui⁹ doctrīe argumēta ꝓduxit. ⁊ dialecticā nūcupauit, ꝓ eo qꝛ ī ea de dcis diſputať. Hec ille. Diuidiť āt phia. i. amor ſapīe (a philos. i. amor. ⁊ ſophia. i. ſapiētia dcā) in ꝑtes tres vt dt Aug⁹. li. xi. de ciuitate. ca. xxv. ⁊ ibidē li. viij. c. vi. ⁊ vij. ſ. in phicā. i. naturalē logicā. i. rōnalem. ⁊ ethicā. i. moralē. q̄ eſt finis ⁊ ꝑfectio oīm aliarū tractat⁹ de felicitate hūana. cui oēs phi inuigilauerunt ſcdm Aug⁹. li. viij. de ciuitate dei. ca. iij. quoꝝ dcā iam faſciculariter recitata tenaci memorie ſunt recōmendāda. Predictaꝝ aūt auctoritatum ſuccincte ⁊ exacte collectaꝝ finis adeſt. iuxta iā cōſuetā libroꝝ phie ac alioꝝ quorūdā trāſlatōeꝫ. q̄s nō alphabetim ꝓut pluribꝫ quādoqꝫ placuit colligere libuit. ſꝫ ordiate. Iuxta text⁹ ꝓceſſum de libro in libꝝ ſine vlla expoſitōe, ꝓpter diuerſaꝫ diuerſorū ineptā ac min⁹ ꝯgruentē expōnem ne vicijs ſcriptoꝝ nūc tꝑis irremediabilibꝫ ſcribať liber ꝓ libro. quota ꝓ quota. ſi demum cōtingeret eaſdē ex his īpreſſis oꝑa quorūcunqꝫ diligēti cōdenſare. ¶ In laudem ⁊ glām dei omipotētis nūc ⁊ ineuū. ac vtilitatē quorūlibꝫ ſtudioſoꝝ q̄ has tenaci memoria vt phie florigerū ſatagēt incorꝑare dicente Sen̄. epla. cviij. In eodē prato bos herbā q̄rit. canis leporē. ciconia lacertā ſiue ſerpentē. Valebūt igiť vnicuiqꝫ ꝓ ſuo artis experimento

¶ Finitū ⁊ cōpletū eſt hoc opus Dauentrie. ꝑ me Iacobū de Breda. Anno dñi. M. cccc. xcvij. Secūda Septēbris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
171 G 50